

NR 3 juni 1999

Lösnummer 58:- (inkl moms)
Finland: 41 mk

Flugfiske i Norden

Havsöringsflugor Sommarabborre Catch & release
Fjällöring Den norrländska kustharren Sikfiske

INTERNET PRESS 0493-03
SPECIAL RETUR
7 388049 305809

Böcker från FiN

Dagsländor i öringvatten av Boström/Bengtsson
 Flugbindning på mitt sätt av Lennart Bergqvist
 Flymfer och andra mjukhacklade flugor av Johnson/Forsling
 Från fjäder till fluga av Anders Isberg
 Konsten att kasta med fluga av Mel Krieger
 Lax- och havsöringsälvar i södra Norge av Alf G Johnels
 Lax på fluga av Göran Clareus **Nyhet!**
 Laxflugor på mitt sätt av Lennart Bergqvist
 Mörrums alla Pooler
 Streamside Book fiskedagbok i fickformat
 Öringfiske med fluga av Cederberg/Johnson/Ulnitz
 Flugfiske i Norden inbunden i halvfranskt band

Pris	Pris, ej pren
Kr 220:-	
Kr 400:-	
Kr 162:-	
Kr 295:-	315:-
Kr 265:-	295:-
Kr 220:-	240:-
Kr 295:-	320:-
Kr 470:-	495:-
Kr 70:-	
Kr 150:-	
Kr 325:-	340:-, slutsåld
Kr 410:-	

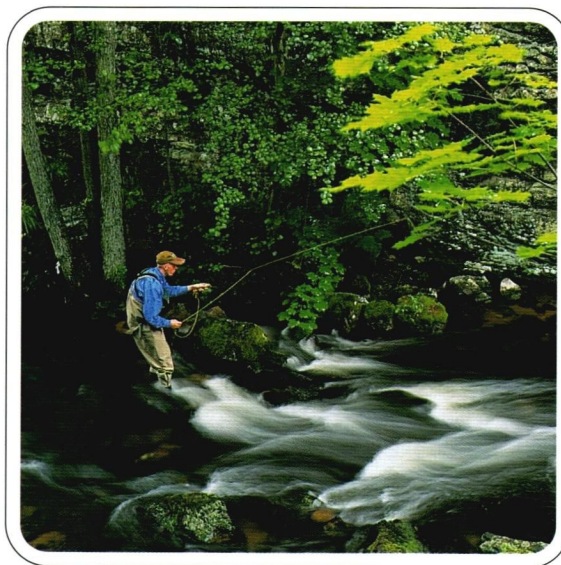
Postens avgifter tillkommer.

Böckerna kan beställas från FLUGFISKE I NORDEN, AnneMarie Skarp, Violgatan 7,
 343 34 ÄLMHULT. Telefon 0476-160 90. Fax 0476-160 64

Flugfiske i Norden

NR 3 juni 1999

Innehåll i detta nummer:	Sid
Ledaren	5
Bland sångsvan och gyllene öring	6
Sommarkväll vid Tännån	10
Att fånga och släppa tillbaka	12
Dubbel sexa eller tvåtum	16
Fjällöring	20
Sjørretfluer med gullfasan	24
Den norrländska kustharren	25
Små flugor för sommaren	28
Simmande nymfer	32
Nytt fra Danmark	35
Kalvsjön – välskött flugfiskevatten	36
Nytt fra Norge	39
Strategi för majlaxen	40
Nytt på marknaden	44
Torka fjällmaten själv	48
Nytt från Sverige	52
Köp, sälj & byt	56
Ett helt nytt sätt att flugfiska	58
Sommarabborre	60

Omslagsbilden:

Foto: Henrik Larsson

FiN-dagarna 27-29 augusti i Tännäs, Vemdalen

Röda och gula löv i träden och en tilltagande skymning skvallrar om att hösten är i antågande. Nu har harr och öringsfiskaren högtidsstunder. Natt- och de mindre dagsländorna kläcker fortfarande och det är nu som det spännande kvälls- och nattfisket börjar efter de stora och skygga fiskarna. Ta tillfället och följ med FiN:s medarbetare på ett par dagars trivamt umgänge med fiske i sjöar och strömmande vatten i Tännäs/Vemdals området. Ditt pris blir 450 kronor för fiske och logi i 4-5 bäddstugor med självhushåll. Priset gäller för hela helgen.

Aktiviteter vid både Hökensås och Vemdalen:

- Vid strandkanten kan du prova redskap från ledande tillverkare.
- Trimma din kastteknik.
- Bildvisning och flugbindning

I Vemdalen är Alma Nordlund med oss, känd för att binda Hedeflugan.

För information och bokning kontakta AnnMarie, tel 0476-160 90.
Sista anmälningsdag 30 april 1999. OBS! Begränsat antal platser.

*Välkommen
Flugfiske i Norden*

ORVIS ORVIS ORVIS ORVIS

Orvis populäraste spö:
Silver Label TL 906 Tip Flex 9,5
Ett perfekt 9' öringsspö
för klass 6
PRIS 3250:-

BÄST I TEST!

Orvis andasvadare
"Bäst i Fiske för Alla:
100 dagars test"
PRIS FRÅN 1695:-
VADARSKOR FRÅN 625:-

Orvis nya WONDERLINE:
med en ny superslät coating, vilket ger ca 25%
mindre friktion än andra
linor. Du kastar mycket
längre och snabbare med
Wonderline.
PRIS 650:-

Beställ Orviskatalogen
1999 135 sidor med
svensk prislista. Lägg
20:- i ett kuvert
eller sätt in på
Pg 14 38 66-2

Orvis säljes av vakna redskapshandlare
i Sverige eller genom oss.

Fiske & Fiskar

Box 5194 200 70 Malmö tel. 040-26 06 77
Besöksadress: Regementsg. 17 Malmö
Webbadress: www.fiske-fiskar.se

	Friktionskoefficient
Cortland 444	0.50
SA Mastery	0.60
Orvis Wonder Line	0.75

En tidskrift på flera plan

En tidskrift som Flugfiske i Norden är egentligen en ganska märklig produkt. Den lever i själva verket flera liv. I motsats till nyhetstidningen, som speglar världen i ett kort tidsperspektiv och förser sina läsare med senaste information, så kan FiN mer betraktas som en bokproduktion, där de enskilda numren bildar årgångar, vilka vi sparar i samlingspärmar eller låter binda in.

Även sett över tiden har FiN flera liv. När vi först får det senaste numret i handen, betraktar vi kanske den nya tidningen ur nyhetssynpunkt. Vi "bläddrar runt" för att se om det finns några artiklar av speciellt personligt intresse; laxfiskaren letar till exempel efter andra läsoplevelser än regnbågsfiskaren och en dansk läsare efter andra artiklar än den som är bosatt i norra Finland. Vissa tider på året söker vi flugmönster, bräsfiskeläsning och tips om inomhusaktiviteter, andra tider är kanske praktisk fisketeknik och reportage från lämpliga semestervatten mer lockande...

Men FiN fungerar också långt efter det att vi läst tidskriften och sorterat in den i samlingspärmen – fast nu som uppslagsbok. Vi kan gå tillbaka till gamla reportageartiklar från ett visst vatten eller fiskeområde inför en planerad resa, vi kan kontrollera en mönsterbeskrivning på en speciell fluga eller läsa de senaste årens tester på marknadsnytt inför ett planerat spököp.

Med andra ord vet vi aldrig om det är ett intressant eller mindre intressant nummer vi får i vår hand, när vi först läser det. En text som vi läser lite förstrött – eller till och med kanske bläddrar förbi – kan några år senare visa sig vara den värdefullaste artikeln i numret. Artikeln har inte förändrats – men vår inställning och våra förutsättningar att ta till oss den har det.

Vissa artiklar har vackra bilder och påtagligt mer färgstark framtoning än andra, som istället kanske framstår som mer anonyma. Men det hindrar inte att det kanske är just de senare, som sedda i ett längre perspektiv visar sig vara de mest värdefulla. I detta nummer av FiN vill jag peka på några artiklar, som jag själv finner viktiga och som jag hoppas ska öppna ögonen på en och annan läsare.

Den första är egentligen en kombination av två texter på samma grundtema; Mikael Kullins "Sommarkväll vid Tännån" och Stellan Johanssons "Sommarabborre" har båda budskapet att det inte finns några "ädla" fiskar. Ädla blir de först i vår uppfattning av dem. Det är ett tema som FiN

skrivit om tidigare, men som vi förmodligen även framledes får anledning att återkomma till...

Mikael skriver om siken och Stellan om abborren, båda utmärkta fiskar att ta på fluga, men som ännu inte tycks ha nått den status som krävs för att bli allmänt erkända, vilket är synd ur många synpunkter. Först och främst för att de bjuder på ett intressant och trevligt flugfiske – men också för att ett mer allmänt fiske efter dem skulle bredda utbudet på tillgängliga vatten och samtidigt minska trycket på andra arter.

Nästa viktiga artikel är Bert-Åke Anderssons "Att fånga och släppa tillbaka", där han ger praktiska råd och synpunkter på det vi oftast kallar catch and release, och där "tyckandet" för och emot företeelsen många gånger mer tycks präglas av tro än vetande. Jag har själv ofta reagerat mot hur jag sett fisk behandlas ute vid olika vatten, och eftersom jag förstått att kunskapen om hur en fisk är konstruerad för sitt liv i vattnet – det gäller både skelettets uppbyggnad och det faktum att fiskar är växelvarma – är ganska dålig hos många sportfiskare, så tog jag kontakt med Bert-Åke och bad honom skriva artikeln. Bert-Åke är flugfiskare – men arbetar dessutom professionellt med fiskodling – och har därför stor praktisk erfarenhet av hur man kan, och inte kan, hantera fisk för att undvika skador.

"Att återutsätta fisk är en företeelse som har kommit för att stanna", skriver Bert-Åke Andersson. "Men om catch and release inte helt ska råka i vanrykte, så måste vi alla förstå hur spelreglerna för fiskens överlevnad ser ut och hur vi själva som sportfiskare måste tillämpa återsättandets svåra konst. Vi måste göra det på biologiskt hållbara villkor, och inte som man ser idag – till exempel vid inplanteringsvatten med regnbåge – där catch and release tillämpas som ett sätt att få fortsätta fisket när kvoten är fylld. Det ligger tämligen långt från återutsättningens ursprungliga filosofi och syfte..."

Flugfiske ansågs en gång vara en "snobbsport". Om vi slutgiltigt ska skaka av oss den etiketten, så tror jag att just de här artiklarnas värderingar har åtskilligt att berätta. Det finns inga fiskar som är "ädla" än andra, och det är i sak inte "finare" att släppa tillbaka en fisk än att behålla den. I båda fallen är det istället omständigheterna runt fiskesituationen och hur vi närmar oss den som avgör vad vårt flugfiske blir till...
Gunnar Johnson

Min gyllengula öring, tagen i Laxá på den röda tubflugan.

Från en fiskeresan till Island II:

Bland sångsvan och gyllene öring

Allt var som en överklig saga. En spännande saga i ett härligt sagoland! Mina två veckor på Island hade varit fyllda av naturupplevelser och fiske långt utöver det vanliga. Jag hade fått min flugfångade isländska lax i drömläven Laxá, och även om den inte var någon särskilt stor fisk, var den ändå en fin trofé från den berömda laxälven. Nu återstod bara några få timmar av mitt fiskeäventyr. De ville jag ägna åt den isländska öringen...

Text & foto: Göran Claréus

Det måste nog klargöras, att trots att jag är en enveten och fanatisk flugfiskare och dessutom binder mina egna flugor, så är mitt främsta byte huvudsakligen blank och nystigen lax. Öringfiske med enhands flugspö har nog tyvärr mer eller mindre blivit bortglömt för min del. Det var också med lax som hägrande byte jag styrde min kosa mot den berömda laxälven Laxá i

Adaldalur på norra Island. Om detta har jag berättat i förra numret av FiN. Att jag i förbifarten också skulle få möjlighet att fiska efter öring och röding i den mindre älven Svartá var däremot inte helt klart från början. Dessutom är jag inte så särskilt bevandrad i entomologiska studier. Det kommer ju ständigt så mycket nya rön när det gäller insekter för hungriga

öringar, medan min huvudsakliga inriktning har varit färggranna laxflugor som inte har någon motsvarighet ute i
forts på nästa uppslag

Landskapet är fullt av mäktiga naturupplevelser som det 60 meter höga vattenfallet Skogafoss på södra Island.

forts från föreg uppslag
naturen. Det skulle alltså bli slumpens skördar, om jag skulle lyckas att landa någon fullviktig öring de första fiske-dygnet.

Men av vännen Jan Sekander fick jag tips om några kufiska mönster på torr-flugor och nymfliknande varelser som tidigare visat sig framgångsrika i älven Svartås gåtfulla vatten. När jag väl kommit på plats vid Svartå och spanade ut över den klart grönskimrande älven var det alltså inte med de allra största förhoppningar jag gick till verket. För ordningens skull hade jag ändå tacklat upp ett en-handsspö för linklass 7, vilket jag hade hört skulle vara en lämplig utrustning för detta fiske. Jag tyckte mig märka både förvåning och skräck i blicken hos fåren på stranden, när jag med stadiga kliv steg ut i det svala vattnet...

Plasken ekar mellan fjällen

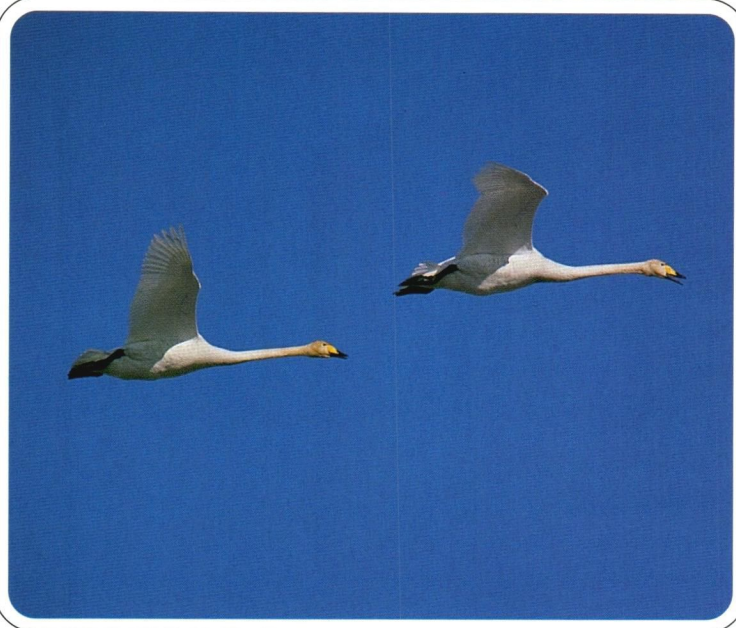
På min långa, taperade tafs hade jag knutit en liten Muddler Minnow. Denna trodde jag mig veta skulle vara den verkliga "killern" i detta vattendrag. Om det var rena försvarsinstinkten från fiskens sida vet jag inte, men när denna med omsorg utvalda streamer landade långt ut i strömmen, sög det till och ett dovt plask ekade mellan fjällen. Med skälvande händer kunde jag snart konstatera att det måste vara en öring!

I en enda tung rusning drog den ut all fluglina från rullen, och jag anade i ögonvrån små slingor av blå rök från den ursinnigt snurrande spolen. Så kom åter en panikrusning och den vett-skrämda öringen kom upp i ett meterhögt hopp över vattnet. När den landade blev det ett plask som för resten av dagen skrämde iväg fåren all världens väg. En lång stund efteråt hördes det kraftiga ekot mellan fjälltopparna.

Efter en evinnerlig tid tröttnade ändå fisken, och med stark sidpress fick jag den närmare min sida av stranden. Trots detta förmädde den mot slutet göra flera kortare rusningar ut på djupet innan den äntligen gav upp. Sakta gled den upp på strandens stenar, och först nu kunde jag närmare beskåda mitt ädla byte. Den prickiga skönheten borde väga något över dryga kilot, och

en så elegant motståndare kunde jag inte förmå mig att avliva. Alltså fick den friheten åter. Med en ivrig svansviftning styrde öringen med största fart ut mot sitt gömställe i den djupaste delen av älven.

Länge satt jag kvar på strandbrinken och bara njöt av tillvaron samtidigt som jag lugnade ner mig efter den härliga kampen. Det är ju inte varje dag man fångar kilosöringar på flugspö,

Ljudligt trumpetande sångsvanar över Laxå.

och fisken fick också snart en alldeles egen liten stjärna i min fiskedagbok.

Men det skulle komma mycket mer! Bara någon timme senare landade jag åter en öring i samma storlek. Den var som stöpt i samma form. Lika blank och tätprickig. Även den fick sin frihet åter, och det var med stort välbehag jag styrde mina steg tillbaka mot tältlägret. Länge satt jag i skymningen och avnjöt kvällsfikat, mycket tillfreds med min dag.

Som jag tidigare berättat fick jag även påföljande dag rika mått av fiskelycka och ytterligare två välskapta kilosöringar blev bärgade, nu på en liten gulsvart och ettrig Montananymf. Som "pricken över i" kunde jag senare på kvällen också landa min första röding, en trind och rödbukig skönhet på hela 2,5 kilo! De bländvita fenkanterna avslöjade redan på långt håll vad det var för ett magiskt vattenväsen. En av den förunderliga naturens verkligt sköna fiskar!

Sångsvan och blomprakt

På min vidare färd mot mitt slutliga

fiskemål Laxå på den norra kusten var det många företeelser som stundom gjorde en vilsen norrlänning mäkta förvånad och väl så imponerad. Naturen på Island är så helt annorlunda än man någonsin kunnat föreställa sig. Fågellivet är synnerligen rikt. Dagligen flög gäss och sångsvan kors och tvärs över den klara himlen. Kulmen nåddes vid mitt besök vid den stora sjön Myvatn, källsjö till älven Laxá vid Adaldalur.

Vid Myvatn finns ett helt fantastiskt fågelliv med vadare, gäss av olika slag, sångsvan och femton olika andararter. Här får alltså den fågelintresserade sitt verkliga lystmäte. Som det kanske går att ana av namnet på sjön – "Myggvattnet" – finns också miljarder mygg, men dessa är av den fredliga sorten och bits inte. Däremot förekommer knott och flugor i en mycket besvärande omfattning. Det märker man om inte annat när man försöker byta film i kameran och upptäcker att kamerahuset belamrats med hundratals små ilska in-sekter.

Blomprakten är också på sina ställen rik och överdådig. Det är svårt att förstå att den karga, lavamättade marken kan föda en sådan rikedom på allehanda blommor och örter som på många ställen är helt otrolig. Hemligheten är troligen stora mängder kalk och närsalter, vilket särskilt gynnar fjällfloran. Här växer fjällvallmon direkt i torrt lavgrus.

För att inte tala om fjällglim, och på sina håll hela fält av fjällsippa. En annan växt som man också ser överallt är oändliga fält med lupiner, som binder lavagruset. Mäktiga glaciärer, framför allt på den södra delen av ön, är också storartade att skåda. Dessutom mängder av höga vattenfall och brudslöjor som störtar ner från de branta fjällstupen.

En knallröd tubfluga

Så kom jag slutligen till älven Laxå för två dagars laxfiske. Som duktiga medhjälpare fick jag all hjälp jag behövde av islänningarna Petur och Jon. Jag hade hört att en kufisk röd tubfluga vid namn "Francis" skulle vara mycket bra för laxfisket. Den såg också

Laxá i Adaldalur, nära utloppet. Här växer både lupiner och kabbeleka längs stränderna.

mycket "skräckinjagande" ut. Kanske mest för fiskaren. Den består av en knallröd, konisk kropp med guldribbing.

Längst bak sitter ett flertal långa stjärtspröt, och flugan ska föreställa någon slags räkimitation. Att kalla den laxfluga är väl närmast en hädelse, och gångna tiders storheter som Kelson och James Wright skulle förmodligen snurra i sina gravar om de kunde höra att någon gjorde anspråk på att den var en laxfluga...

Nåväl, jag hade ingen Francis att tillgå, men däremot en högst ordinär mindre tubfluga med klarröd kropp. När jag så vid det tredje sextimmars-passet fick möjlighet att fiska under vattenfallen, där Laxá rinner ut i fjorden, kröntes detta med framgång. En blank liten lax på knappa 3 kilo hade inte bättre förstånd än att nypa till om min röda tub – och så var den dagen förstörd. För fisken vill säga!

Laxen förde ett alldeles herrans liv med tvära kast, höga hopp och långa rusningar, innan jag med en ivrig brot-

tarnäve fick tag om stjärtspolen och bärgade den. Det är ändå något visst med en flugfångad lax – och kanske särskilt om den fångats på Island! Visst berättade jag i min förra artikel att jag fick den högtidligt hemsänd senare per flyg? Rökt och vacuumförpackad i en stor frigolitlåda.

Nu var det alltså den allra sista fisketimen på min islandsresa, och jag gick där bara och myste i solen. Då och då gjorde jag förstås ett förstrött kast med mitt långa laxflugspö. Jag var nu så nöjd med tillvaron som jag bara kunde vara.

I tankarna hade jag nästan redan börjat den långa resan hem. Då suger det åter i så där sprittande plötsligt i det långa laxspöt och ett ivrigt plaskande långt ute i strömmen avslöjar att en fisk, om ändå kanske av det mindre slaget, sugit i sig den röda tuben som fortfarande sitter kvar på den långa tafs.

Jag skymtar något gyllengult ute i det klara vattnet och några minuter senare landar jag den vackraste öring jag

någon sin skådat! Kanske inte så våldsam och stor, cirka 7 hekto, men oj vilka vackra och välformade hekton. Det glimmar av guld längs fiskens sidor. Helt översållad med de allra minsta prickar ända långt fram på den yttersta nosen. Och fångad på en simpel och knallröd tubfluga som inte på något sätt liknar öringens naturliga föda...

Ja, vad ska man tro? Som någon vis man någon gång har sagt: "Än går det si, än går det så, och än går det som för Saul, son av Kis, som begav sig ut för att leta efter sin faders åsnor – men fann en kungakrona!"

Detta känns nu som ett bra slut på en bra dag, och med lätta steg styr jag mot fiskecampen. Då hörs plötsligt en ljudlig signal ovanför mitt huvud, och där kommer två sångsvanar på låg flykt över älven. Med högt trumpetande meddelar de sin ankomst. Det blir till en skön segerfanfar för avslutningen på mitt fiske.

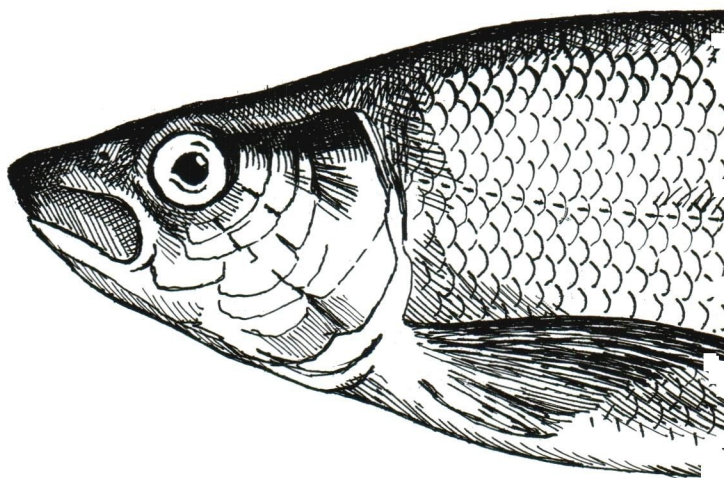
Ett värdigt slut på en resa i ett sagoland!

Sommarkväll vid Tännån

Det finns inga "ädel fiskar" ute i våra vatten – "ädla" blir de först i vår uppfattning av dem. Siken hör kanske inte till de fiskar som står överst på vår drömlista, men få laxfiskar utgör en större utmaning för vårt flugfiskekunnande; en mer kräsen och svårtrugad fisk får man leta efter

Text: Mikael Kullin

Teckning: Rolf Smedman

Sent på kvällen, just innan vattnet fått det där speciella, silvergrå skimret som är så äkta norrländskt för oss flugfiskare söderifrån, och medan solen ännu tangerar de låga fjälltopparna på andra sidan ån, börjar vaken närma sig blankvattnet vid utloppet och fisken kommer inom kasthåll. Det är sik som vakar där ute, och jag vet ingen annan fisk som kan vaka på samma eggande sätt. Den går hela tiden uppe i ytan och visar rygg och stjärtfena. Vakringarna är små och delikata och hela vakbeteendet verkar lugnt och metodiskt. Det är lätt att missta sig på vaken och tro att det rör sig om småfisk. Men då kan man bedra sig. Även bakom den minsta vakring kan dölja sig en mycket stor sik...

Tidigare under kvällen har Christer och jag följt sikarnas näringsintag ute på sjön, där de vakat långt utom kasthåll. Men med skymningen har de rört sig längre ner mot åns utlopp, och nu kan vi vada ut på var sin sida av ån för att fresta dem med våra flugor.

Flugvalet är ganska givet. Mängder av irrande nattsländor flyger decimetertätt över vattnet, och i motljuset ute över ån upplöser insektstätheten alla konturer och ger närmast intryck av en lätt dimma. Kanske skulle jag börjat med en flytande nattsländepuppa, men väljer en lågt liggande Elk Hair Caddis med olivegrön kropp, eftersom den visat sig gå bra de senaste dagarna.

Åns vatten bryter över en blank nacke ner i en forsande ström under en hängbro. Här finns ett par rejäla djuphål för den större fisken, och nedströms är ån rikt varierad med stora stenar, smånackar och blanka stryk och däremellan oroliga, turbulenta strömkantar som koncentrerar insektsdriften, men som också på sina ställen gör det svårt att få

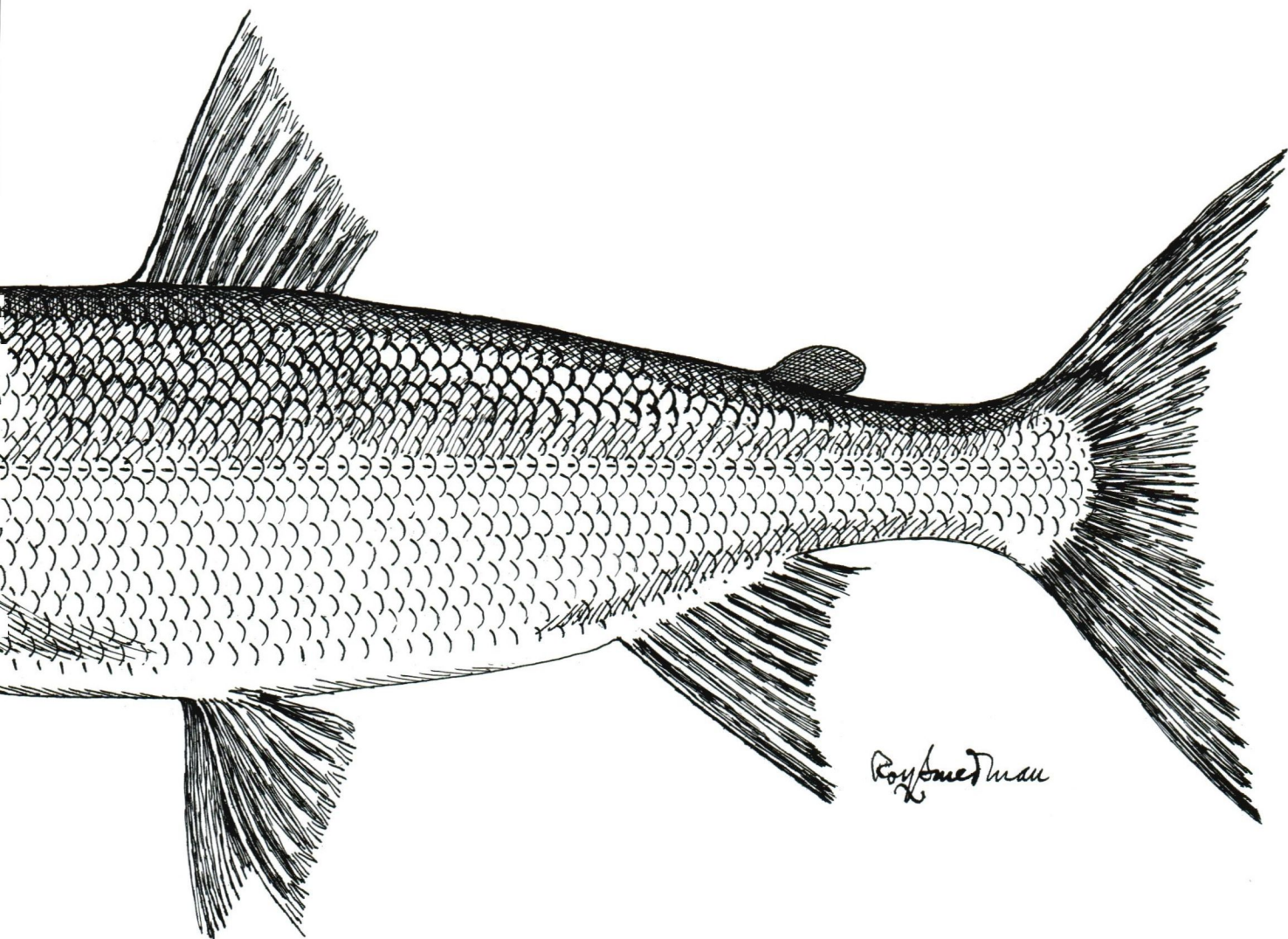
långa flyt utan att flugan draggas. Oftast går det emellertid att vada sig i position för ett kast, och det är få vatten jag viskat som varit så tillrättalagda för flugfiske.

Men i kväll ska strömmen få vila och allt fiske koncentreras till strömnacken ut ur ån, där den stora siken går och visar ryggen i nätta vakvirvlar.

Det är ett blandat smörgåsbord på vattnet denna julkväll; bland alla nattsländorna finns åtskilliga gula forsländor, men också stora harkrankar, och tidigare på dagen såg vi flygmyror på bilens vindruta, så fisken har mycket att välja mellan. Men nattsländorna dominerar – och en sådan får därför bli mitt val ikväll.

Jag vadar ut strax ovanför nacken på en plats med fritt bakkast och blankt vatten mellan mig och närmaste strömkant. Härifrån kan jag lätt lägga mina kast med full kontroll över linans drift ner till de närmast vakande sikarna. Det är också viktigt att kunna låta linan och flugan få flyta fritt förbi fisken ett stycke, om den inte skulle vilja ta. På det viset kan jag lyfta för förnyat kast utan att riva upp vattenytan över fisken och därmed skrämma den.

Vattnet trycks samman i en blank och tung ytström, men siken tycks inte ha några svårigheter att behålla sina positioner på nacken. På samma plats har vi även kvällen innan haft ett givande fiske på sikar kring kilot, varför vi bestämt oss för att återvända även ikväll. Det dröjer heller inte lång stund innan mitt spö står i krum båge och jag känner tyngden av den första siken. Den slåss på sikars vis inte särskilt mycket, men den får hjälp av den tunga strömmen, och jag

har vissa svårigheter att lotsa den genom vattenmassorna och in mot land.

I motljuset på andra sidan hans utlopp ser jag Christers ljusa lina i höga bakkast mot den mörka granskogen. Han står utvadad vid ett stort stenblock, och framför honom föds hela tiden små, nätta vakringar, som dör bort när de förs nedströms av vattnet. Vid kaffepausen en stund senare kan han berätta om flera stora sikar som gått nära stranden alldeles utanför honom...

Vi befinner oss vid Nedersthån i Tännån, och trots att det är första veckan i juli och många semesterlediga flugfiskare, är vi helt ensamma vid hån. Tidigare på kvällen har vi mött en flugfiskare som nonchalant konstaterat "att det bara är sik" som vakar ute på hans vatten och sedan dragit vidare till andra vatten med ädlare byte. När vi nu sitter och njuter vårt kaffe kommer våra funderingar in på frågan varför vi gör denna indelning av våra fiskarter. Är det gammal och djupt rotad tradition? Beror det på fiskens förmåga att bjuda motstånd på kroken? Eller är det något annat...?

Siken är kanske ingen stor kämpe, men den kan vara väl så svårflirtad när det gäller att ta flugan – och därmed en nog så stor utmaning. Samma njugga inställning gäller också andra fiskar, som av tradition inte uppfattas som värdiga byten för flugfiskaren, till exempel abborren, som finns över hela vårt land. Både siken och abborren är för övrigt utmärkta matfiskar, så det kan inte vara där skon klämmer...

Kvällen har bjudit på ett mycket spännande torrflugefiske med flera sikar kring och över kilot. Det har varit ett svårt fiske som krävt långa, draggfria flyt med flugan serverad mitt framför nosen på sikarna, och i det rika utbudet av naturliga insekter har våra flugor verkligen haft konkurrens av den äkta varan. Varje landad fisk har därför varit resultat av en nog så stor utmaning. Och är det inte därför vi fiskar, egentligen?

Abborren bjuder på en annan typ av fiske. Den är inte lika nogräknad utan kastar sig över våra flugor – när vi väl hittat stimmet. Jakttekniken är annorlunda, mer aktiv, och många gånger tycks den hugga i ren avundsjuka för att ingen annan i stimmet ska hinna före. Abborren bjuder därför på ett fiske av helt annat slag än det torrflugesiken lockar med. Men inte desto mindre tycks många flugfiskare välja bort båda arterna – vilket är synd.

Harren, öringen, rödingen, regnbågen och laxen i all ära, men nog skulle vi kunna bredda vårt flugfiske att omfatta betydligt fler fiskslag. Det finns ingen "ädelfisk" ute i våra vatten – "ädla" blir fiskarna först i vår uppfattning av dem.

De sena kvällarna vid Nedersthån i Tännån bevarar jag som ett fint flugfiskeminne, och det oavsett om det hade varit sik, harr eller öring som vakat ute på hans blanknacke. De eggande vaken var viktigare än fisken. Det var inte för fisken, utan för fisket, som jag kommit hit. Lika viktig är också inramningen av den ljusa sommarkvällen och sommarnatten; ljuset och alla ljuden från vattnet, morkullan som drog över hån och stämningen vid kaffeelden. Allt detta och därtill utmaningen att fiska på en synnerligen kräsen och svårtrugad fisk – och glädjen att överlista den...

Att fånga och släppa tillbaka

Catch and release utövas av allt fler flugfiskare. Men det gäller att förstå att fisken är växelvarm och har ett skelett konstruerat för ett viktlöst tillstånd nere i vattnet – och vad det innebär när vi lyfter den ovanför ytan eller drillar och återutsätter den vid olika vattentemperaturer

Text: Bert-Åke Andersson
Teckningar: Gunnar Johnson

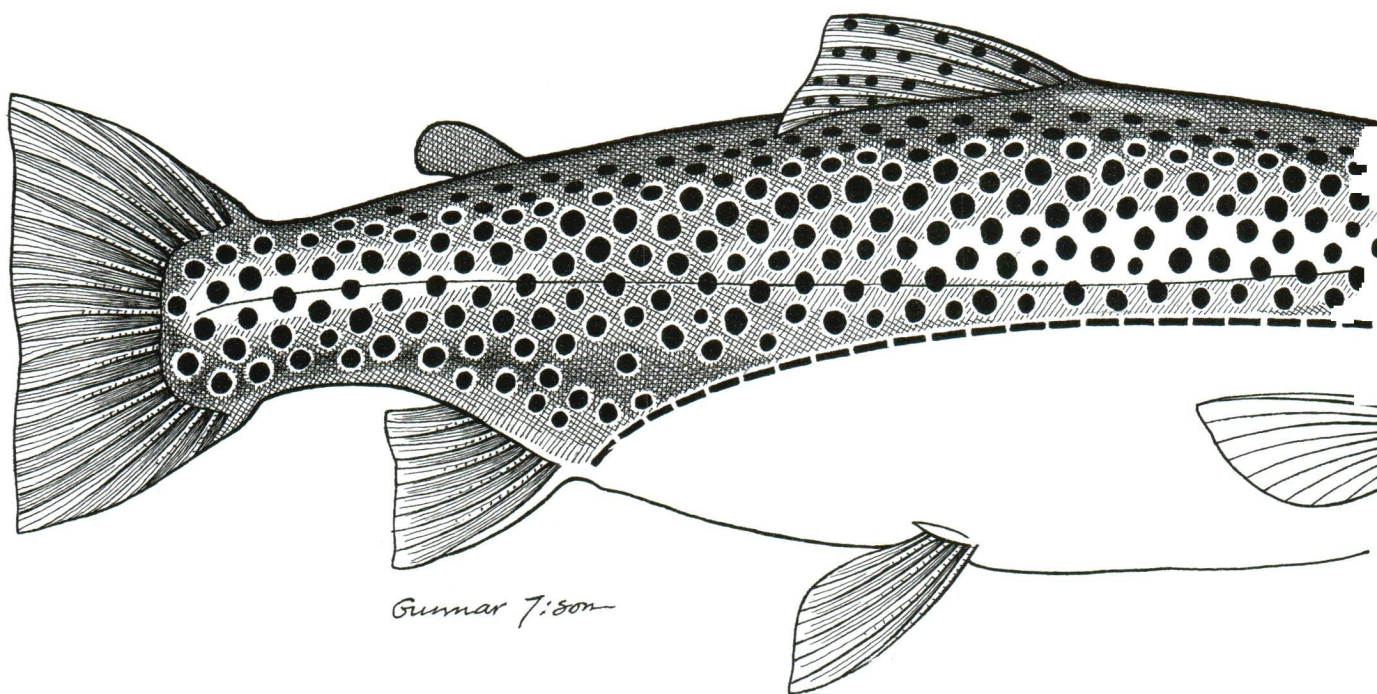
Alla måste vi emellanåt släppa tillbaka fångad fisk oavsett vad vi i övrigt tycker om så kallat catch and release fiske. Ibland är vi kanske inte ens medvetna om att vi bedriver catch and release, till exempel när vi återutsätter fisk som inte håller det aktuella vattnets minsta mått eller vid de tillfällen vi släpper en fredad öring under höstens sena harrfiske. Istället för att vara ett strikt biologiskt baserat verktyg för att skydda vissa fiskbestånd från för hårt fiske, så har begreppet catch and release idag tyvärr fått halvt "religiösa" övertoner hos vissa förespråkare – man har gjort det mer till en etisk än en

biologisk fråga – och många flugfiskare känner därför olust också då de fullt lagligt behåller en fisk för stekpannan. Den typen av polarisering mellan att behålla eller returnera fisken är vi naturligtvis inte betjänta av.

Begreppet catch and release har därigenom kommit att bli ett något olyckligt språkbruk, som starkt präglats av det personliga tyckandet, varför jag själv idag hellre många gånger väljer att säga "fånga och släppa tillbaka", eftersom företeelsen då inte längre blir lika laddad. Fenomenet att släppa tillbaka fisken beskrivs titt som tätt i olika sportfiskeböcker och tidskriftsartiklar,

men som jag ser det är problemet faktiskt inte alltid så enkelt som att kroka loss och släppa tillbaka fisken, även om man är försiktig och följer alla de råd och anvisningar man läser om.

Utan att mästra någon vill jag ändå påstå att många fiskare, och då menar jag inte bara metare och spinnfiskare utan också oss flugfiskare, har mycket kvar att lära om hur fisken lever – och i detta fall också vad den kan dö av. En del av detta är mycket elementärt, och den som en gång har satt sig in i hur en fisk är konstruerad och vad som skiljer den från ett varmblodigt däggdjur, kan sedan själv på ett bättre sätt förstå

Organen i fiskens bukåla skyddas inte av kraftiga revben hopvuxna vid något bröstben.

vad man kan och inte kan göra med en fångad fisk för att återutsätta den i oskadat skick. Ibland går det, ibland går det inte, och det är som vi ska se oftast omständigheterna runt fångsten som är avgörande – och inte enbart hur försiktiga vi tror oss vara vid återut-sättningen. Det vi gör rätt och riktigt vid ett tillfälle behöver inte vara lika rätt vid ett annat...

Fiskar är till att börja med växelvarma, vilket betyder att hela deras ämnesomsättning styrs av temperaturen på det omgivande vattnet. För det andra är fiskar konstruerade för ett vikt-löst tillstånd nere i vattnet. Det betyder att de inte har något starkt och skyddande skelett med kraftiga revben hopvuxna vid bröstbenet. Man kan alltså inte lyfta en fisk på samma sätt som man lyfter till exempel en liten kattunge, hur ömt och försiktigt man än tar i den. För det tredje motsvaras våra väl skyddade lungor av fiskens gälar, vilka ligger betydligt mer exponerade för yttre påverkan, och för det fjärde består fiskens överhud av ett slemskikt, vilket är olika tjockt under olika tider på året och som vid vissa tillfällen är synnerligen känsligt för beröring, medan fisken vid andra tillfällen tål en helt annan hantering. Det finns fler aspekter på detta, men vi kanske kan stanna här tills vidare...

Det sprider sig lätt myter bland oss flugfiskare, och ur dessa myter växer

det sedan olika trender. Många tycks idag tro att det farligaste man kan ut-sätta en fisk för är en hullingförsedd krok eller en hand som man inte blött i vatten innan man berör fisken. Av det senare följer också bruket att avstå från att använda håv vid fisket, medan det idag inte tycks vålla några bekymmer att lyfta upp en fisk för fotografering och sedan släppa tillbaka den. Man vidtar kanske alla försiktighetsmått vid fotograferingen – men glömmer att man strax innan plågat runt fisken i poolen under en tio minuter lång drillning.

Att lyfta en tiokilos lax eller en stor öring i stjärtpolen ser för visso ganska macho ut. Men är fiskens ryggrad konstruerad för att bära upp hela kroppsvikten på det viset? Och är det lämpligt att ta ett stadigt tag om fiskens nacke medan man lossar flugan, när risken att samtidigt trycka till över gällocken och de där under oskyddade gälarna är stor? Och vad händer med en fisk som hålls under buken, när den inte har några kraftiga revben som skyddar de inre organen?

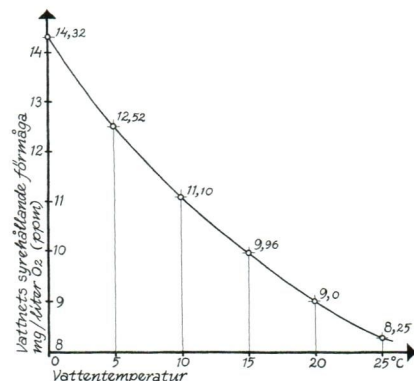
Nej, ovan beskrivna beteenden kan man se också hos många i övrigt ansvarsfulla flugfiskare. Det är alltså inte illvilja utan okunskap – och ibland bara obetänksamhet – som ofta skadar den fisk man sedan med stor försiktighet släpper tillbaka till vattnet efter att först på bästa sportfiskarmanér både ha pussat på huvudet och lyft på hatten för...

En blödande fisk är dödsdömd

Det ömtåligaste organ man kan komma åt utifrån på en fisk är dess gälar. Det räcker med att stoppa in ett finger under gällocket samtidigt som fisken sprattlar till för att man ska orsaka en blödning som svårigen stoppas. Detsamma gäller om flugan sitter djupt ner i svalget och har fastnat i en gälåge. Att fiskens gälar är röda beror på att de endast täcks av ett tunt cellager som skiljer de röda blodkropparna från vattnet. Det lösta syret ska ju kunna tas upp direkt genom cellväggen. Det är också i gälarna som fisken är som mest mottaglig för infektioner. En fisk som är skadad i gälarna är därför dödsdömd, hur försiktigt man än i övrigt behandlar den.

En av de första saker jag fick lära mig i mitt yrke som fiskodlare var att aldrig ta i en fisk med händerna. Det var inte för att den vid alla tillfällen på detta sätt löpte större risk att drabbas av

svampinfektioner, utan att det för det mesta är omöjligt att hålla fast en *obedövd fisk* utan att riskera att klämma sönder dess inre organ. Som jag redan nämnt är fiskars skelett förhållandevis klen och revbenen är inte sammanbundna med ett bröstben, vilket gör att deras inre organ är mycket känsliga för tryck utifrån. Det gäller speciellt mindre fiskar – och sådana kanske vi oftare lyfter på ett mer obetänksamt sätt än när det gäller större artsfränder. I mitt arbete använder jag därför alltid en håv med finmaskigt, knutlöst nät då

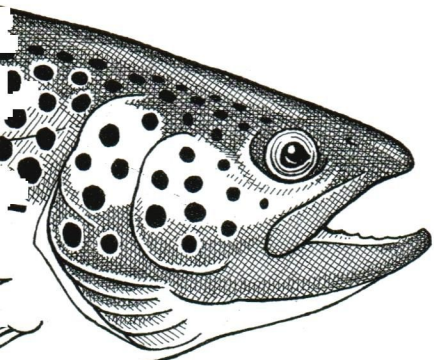
Tabellen visar hur vattnets förmåga att hålla syre minskar med ökad vattentemperatur. En fisk som drillas dör därför lättare av mjölksyreförgiftning ju varmare vattnet är.

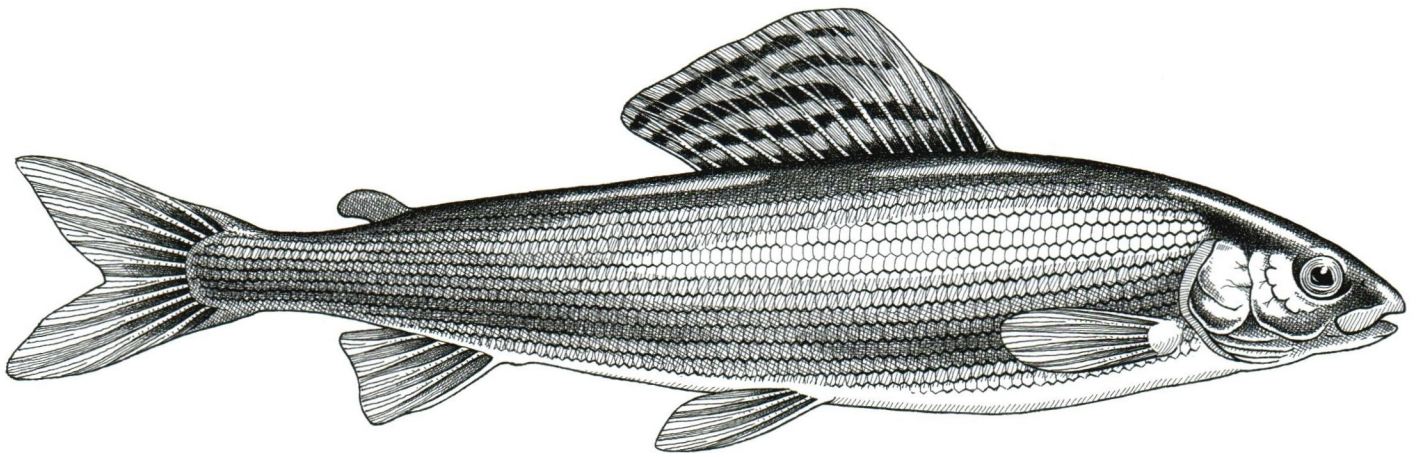
jag hanterar fisken. Vid de tillfällen jag inte använder håv är fisken alltid bedövd före hanteringen för att hålla sig lugn.

Att spöfångad fisk ibland håller sig lugn vid landningen beror på att den blivit uttröttad och har fullt med mjölksyra i kroppen. Annars skulle den inte vara lugn. Lyfter man upp en sådan fisk ur vattnet i detta tillstånd, så kan det liknas vid att en hundramperslöpare tvingas stoppa ner huvudet i en hink med vatten direkt efter sitt lopp.

Mjölksyra bildas i kroppen när man gör en kraftigare ansträngning än vad ens syreupptagning klarar av. Eftersom fiskar är växelvarma, ökar deras ämnesomsättning med ökad vattentemperatur, samtidigt som syrenehållet i vattnet minskar. Med andra ord gör fisken av med mer syrgas samtidigt som vattnet har mindre mängd tillgängligt syre. När det gäller laxfiskar har dessa en ämnesomsättningsstopp runt 16 grader. Sedan måste de minska sitt födointag för att syret inte längre räcker till. Vid dessa temperaturer kan mjölksyra faktiskt fortsätta att bildas långt efter det att den fysiska ansträngningen har upphört, vilket innebär att fisken kan dö flera timmar efter det att man drill-

forts på nästa sida

forts från föreg sida

lat den. En till synes pigg fisk, som simmar iväg när man släpper den, kan alltså dö en bra stund efteråt. Därför gäller det att ta hänsyn till vattentemperaturen när man bedömer om en fisk ska släppas tillbaka eller inte. Allra helst ska man kanske helt undvika att fiska när vattnet är speciellt varmt.

Ryggrad och slemskikt

Vi har redan konstaterat att fisken har ett klen skelett, men låt mig än en gång beröra det olämpliga i att lyfta fisk i stjärten. Lyfter man en för tung fisk på det viset kan nämligen ryggkottorna dras isär så mycket att fisken i värsta fall blir förlamad. Som odlare lyfter jag ibland fisk på ett sätt som kan likna det många sportfiskare använder när de tar fisken runt stjärtpolen, men jag vet då av erfarenhet hur mycket av fiskens kropp som tål att belasta ryggraden ovanför vattenytan, och dess-

utom stöder jag fiskens undersida med vänster underarm och försöker hålla fisken så vågrät som möjligt. Därtill gör jag bara detta med *bedövad fisk* som håller sig lugn och stilla. Risken är annars att fisken slår till och själv bidrar till att en skada uppstår. Fisk som lyfts upp genom att hållas i stjärten bör därför aldrig återutsättas.

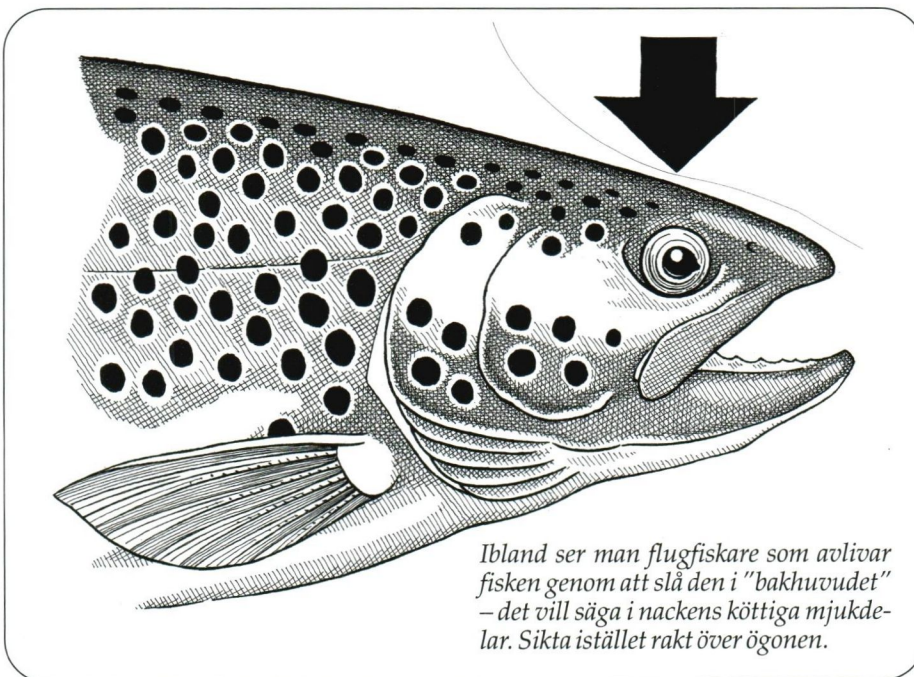
Fiskens slemskikt tycks de flesta flugfiskare – i teorin – bry sig mycket om. Åtminstone om man ser till den bristande håvanvändningen ute vid vattnet. För det kan väl aldrig vara under bekvämlighetens "täckmantel" som vi idag allt mer sällan ser någon använda håv? I praktiken kan emellertid denna omsorg orsaka att fisken dör, eftersom det tar längre tid att landa den, och fisken under den längre tiden den får kämpa bygger upp mer mjölk-syra och en god stund efter frisläppandet riskerar att dö av mjölksyreförgiftning.

Fisken visar mycket olika känslighet i slemskiktet både beroende på vilken

art det är fråga om, vilken tidpunkt på året det är och vilken miljö fisken lever i. En av de allra känsligaste arterna är faktiskt gäddan, vilket torde vara okänt för de flesta. En brunöring är många gånger tåligare. Men inte heller den har självklart någon hud av läder. En fisk ska därför inte, oberoende av art eller storlek, tailas med tyghandske om man tänker sätta tillbaka den. Att, som jag har sett, torka av en fisk inför en fotografering för att undvika reflexer, är naturligtvis totalt vansinnigt. Så behandlar man bara fisk som redan är död.

En blank öring är den bruna öringens raka motsats vad gäller slemskiktet. Blanköringen har nästan inget slemskikt alls och vid minsta beröring börjar den tappa fjäll och får svårigheter att hålla sin saltbalans med en salt-halt av 0,9 procent i kroppen. Beroende på om den befinner sig ute på kusten eller inne i åns sötvatten kommer vätska att vandra in eller ut genom det skadade kroppspartiet, fiskens immunförsvar blir nedsatt och den löper risk att få rejäla svampangrepp eller helt sonika dö av att vätskebalansen rubbas.

Jag kan ta ett exempel från mitt arbete. När vi planterar ut laxsmolt, det vill säga utvandringsfärdiga laxungar som är anpassade för ett liv i saltvatten, så lastar vi dem alltid för utsättning innan smoltifieringsprocessen gått för långt, annars tappar de så mycket fjäll att dödligheten blir för hög. Jag har hört exempel på tjugotill-trettio procent. Man väljer då den mest skonsamma lastningsmetoden som är så kallad pumpning. Under andra tider på året, då samma typ av fisk inte har "smoltskinn", kan det inträffa att vi väger igenom besättningar i storleksordningen tiotusen fiskar. Normal dödlighet vid denna betydligt oömmare behandling brukar ligga mellan en halv och en promille, det vill säga fem till tio fiskar. Dessa erfarenheter gör mig tveksam om man över huvud

Ibland ser man flugfiskare som avlivar fisken genom att slå den i "bakhuvudet" – det vill säga i nackens köttiga mjukdelar. Sikta istället rakt över ögonen.

Harren drar lättare på sig slemskiktsskador och är känsligare för mjölksyreförgiftning än många andra arter.

taget bör släppa tillbaka nystigen och blank havsvandrande fisk. Självkart står detta ifrågasättande i relation till storleken på den fångade fisken. Upp till de nu gällande minimimåtten tror jag inte att det är något problem, men det gäller att ta in den så fort som möjligt och att sedan inte ta i fisken med händerna.

Helt klart är emellertid att en blank, nystigen fisk löper mångdubbelt större risk vid "fånga och släppa" hanteringen är en som stått några veckor i älven och mörknat. En mörk lekfish är nämligen nästan lika slemmig som en ål, och det ska till en ganska hårdhänt hantering för att skada ett sådant slemskikt. Laxen i sötvatten, till exempel i Vättern, har nästan lika tunt slemskikt som fisken i havet.

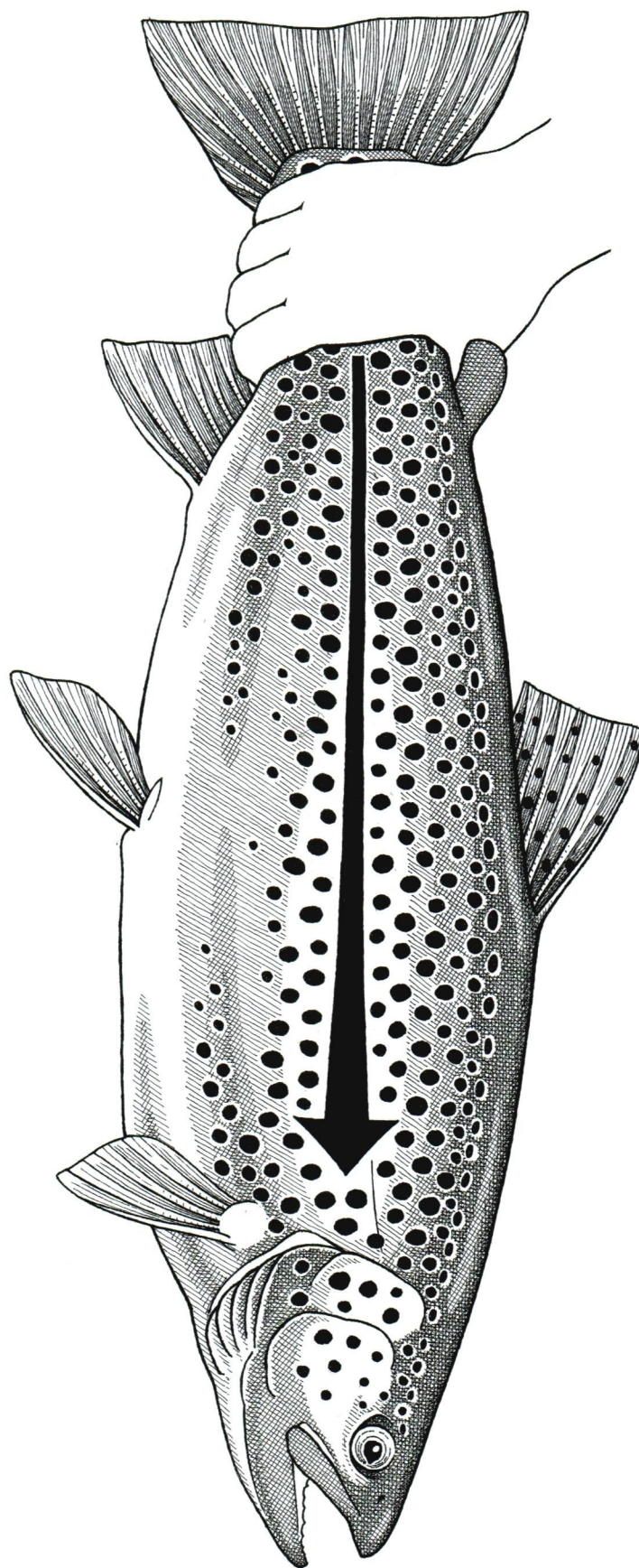
Harr och sik har också lättare för att dra på sig skador i slemskiktet än vad brunöringen har. Harren är dessutom mycket känsligare för mjölksyra än många andra arter, vilket de flesta "fånga och släpp" fiskare säkert märkt. En större harr brukar vara helt slut även efter en snabb drillning. Harren är även mer ömtålig i munnen än öringen. Det gäller därför att fiska hullinglöst vid catch and release på harren, så att man lätt kan skaka loss kroken. Vid livligt frekventerade vatten, där merparten eller all harr släpps tillbaka, kan mängden av munskadad fisk bli väl stor – en fånga och släpp fiske medaljens baksida.

Bestäm dig före fisket

Efter alla dessa beskrivningar av vad som kan hända med återutsatt fisk, vill jag nämna att jag själv ändå känner mig som en förhållandevis nykter "fånga och släpp" förespråkare. Men då ska det vara de biologiska förhållandena som avgör när en fisk ska återutsättas – och inte några "halvreligiösa" etiska principer. Det skapar bara grumliga föreställningar om att det är "finare" att återutsätta en fisk än att behålla den.

Grundprincipen måste emellertid alltid vara att fisken ska ha en godtagbar chans att klara sig från hanteringen utan skador. Därför är det viktigt – speciellt vid fiske efter större fisk som slåss hårdare och längre – att man re-

forts på sid 42

Att lyfta en fisk i stjärten innebär en onaturlig belastning på ryggraden. Återutsätt därför aldrig en fisk som lyfts på detta sätt.

Dubbel sexa eller tvåtum..?

Man kan förstå att många nya laxfiskare blir osäkra när de ska välja storlek på sina flugor, för här är förvirringen total.

Egentligen är det underligt att det inte finns någon riktigt hållbar standardisering av krok- och flugstorlekar – precis som vi har en AFTM klassning av spön och linor – så att vi kan vara mer precisa i beskrivningen av våra flugor. Som det är nu kan vi aldrig helt säkert avgöra en flugas storlek utifrån det kroknummer den är bunden på. Därtill kommer nya krokmodeller, tubflugor och andra flugtyper, kanske dessutom med extra långa vingar eller stjärtspröt, som förvillar bilden ytterligare

Text & foto: Pelle Klippinge

Laxen kom upp till flugan på nytt men vände strax under den. Detta för andra gången, varför det var hög tid för flugbyte. Kanske en mindre fluga i storlek åtta skulle passa? Det brukar gå hem ibland. Då jag slog upp min ask och bläddrade bland sortimentet för att hitta en mindre fluga, slog det mig plötsligt hur olika storlekarna kan vara bland laxkrok, även i samma nummer. Vissa åttor är ju som ordinära sexor eller fyror och vice versa. Jag hittade ingen mindre och fick därför, tvärt emot reglerna, knyta på en annan och betydligt större sexa, som laxen för övrigt tog på stubben. När jag sedan pilade loss och jämförde flugan, en räkfluga bunden på en ED-krok i samma storlek, mot den första, så var den mer än dubbelt så lång. Mer en "tvåtummare" än en sexa!

Egentligen är det underligt att det inte finns någon riktigt hållbar standardisering av krok- och flugstorlekar. Speciellt inom ett så traditionsbundet område som laxflugfisket, där det mesta annars styrs av tämligen fasta ramar. Allt annat inom denna sport är ju så viktigt att kunna definiera och precisera, inte minst oss fiskare emellan. Ta bara spöslängder och rullstorlekar. En fjortonfotare eller fyrtummare skiljer sig ju inte i storlek mellan olika modeller. Samma sak med vikterna på våra laxar och havsöringar, bortsett

från att de har en tendens att bli tyngre med åren...

Annat är det med kroken. Det enda mått som följs någorlunda och där man högst ungefärligt kan fastställa krokstorleken, waddingtons och tuber undantagna, är om man mäter eller jämför själva krokgapets storlek. Med krokgap avser jag då avståndet mellan krokspetsen och krokskäftet. Förr fanns det ofta inpräglade storleksskalor i flugaskarna, varför det var ganska lätt att fastställa om det exempelvis var en åtta eller sexa man hade på tafs. Inte heller fanns då den uppsjö av kroktyper som finns på marknaden idag, då varje fabrikant mer eller mindre tycks följa sin egen standard. Därtill kommer alla nya flugmönster. Den rutinerade flugfiskaren hittar rätt storlek utan större problem, ofta på känsla, och behöver kanske inga skalor. Det räcker som regel med ett ögonkast för att skilja sexan från åttan, om flugan är traditionellt bunden vill säga...

Petitesser kan det tyckas, och visst är det väl så många gånger, även om storleken på dunkroken spelar en viktig roll. Lax och havsöring verkar emellanåt föredra en viss storlek, tycks det i alla fall. Just vid dessa tillfällen är det av vikt att definiera vilken storlek som gäller. Detta är ofta helt avgörande för till exempel professionella fiskeguider

och gillies i deras rådgivning. Allra främst kanske för att ange flugans längd, som jag personligen tycker är den viktigaste faktorn, och som i mångt och mycket i kombination med nämnda krokgap avgör storleken. En fluga av en viss angiven storlek bör, inklusive vingen, helt enkelt hålla sig inom vissa ramar.

Det hela kan ställa till med förvecklingar och torde vara rena rappakaljan för många. Detta speciellt om man tar i betraktande de allt populärare långstjärtade flugtyperna, som till exempel "buggers" eller "shrimps", som ju spränger de flesta av alla gamla vedertagna måttregler. Här är ju flugan, inklusive stjärtspröten, bunden på en sexas krok så lång att den istället borde klassas som en renodlad tvåtummare! Är kroken därtill en så kallad "lång shank", det vill säga försedd med extra långt skaft, så blir skillnaden ännu större. Binder man inte själv, utan beställer flugor, är det därför av största vikt att man verkligen specificerar vad man vill ha. Annars kan man åka på rejäla överraskningar!

Enkelkrokarna bildade standard

Måtten och beteckningarna på lax-
forts på nästa uppslag

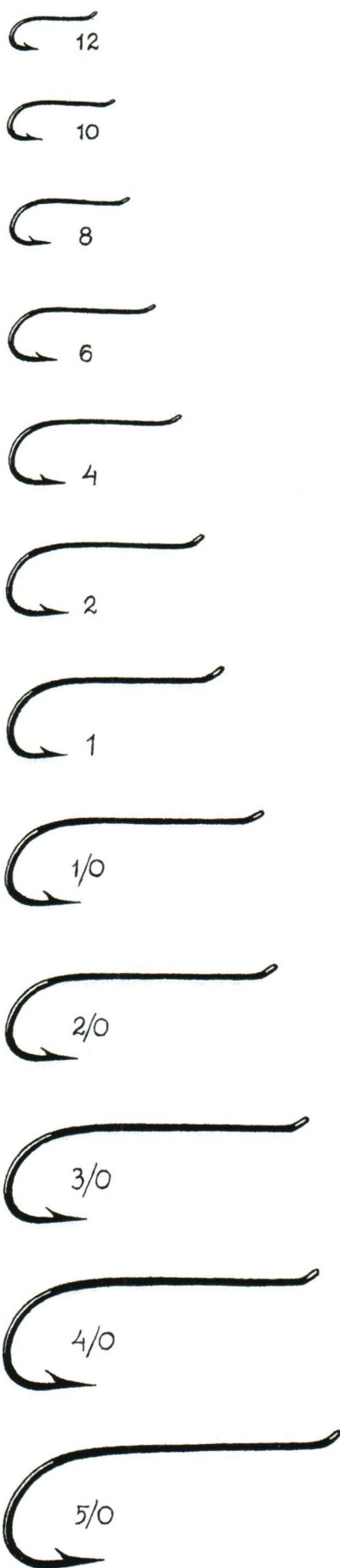

Ovan: Tvåtums Waddingtonflugor i jämförelse med enkel, dubbel och ED-krok – alla i storlek 6. Notera Ally's Shrimp och T & L, bunden på ED-krok, liggande ovanför Waddington-flugan. De är lika långa! Shrimpen är därtill nästan tre gånger så lång som de ordinära 6:orna på enkel och dubbel krok.

Till höger: Ally's Shrimp – modern räkfluga med lång stjärt.

Nedan: Flugstorleken är av största betydelse när en gillie ger råd till en gästande laxfiskare.

forts från föreg uppslag

fiskarens krokar är sannerligen både många och förvillande. Rent historiskt var det från början enkelkrokarna som så att säga bildade en slags "standard".

Ett system som alltjämt lever kvar, även om skalan genomgått förändringar med sina underliga beteckningar från de riktigt stora "järnen" på 8/0:ans krok ner till 1/0. Efter den sistnämnda 1/0:an skiftar man sedan plötsligt beteckning och kallar storlekarna 1, 2 och 3... ner till de allra minsta krokarna i storlek 12 och 14.

Efter enkelkrokarna följde sedan i korta ordalag en snabb utveckling med dubbelkroken, som fick många anhängare. Under 50-talet kom Richard Waddington med sina så kallade waddingtonflugor, bundna på ett speciellt skaft och försedda med trekrok. Dessa waddingtons mäts i tum och säljs vanligtvis i storlekar från 1 tum (25,4 mm) upp till riktiga "dunderjärn" på 3 tums skaft.

Samtidigt kom överste Esmond Drury med sina "trekrokar", där flugan binds direkt på skaftet. Dessa ED-krokar är ytterst populära, inte minst till långsprötiga "räkflugor" à la General Practitioner, ett mönster som för övrigt kreerades av Mr Drury. ED-krokar, precis som de flesta trekrokar, krokar mycket bra också i så små storlekar som 12 och 14. ED-krokarna finns vanligen att få från storlek 2 ända ner till storlek 14.

Sedan följde tubflugorna, som förekommer i alla storlekar och varianter. Dessa mäts liksom waddingtonflugorna i tum, allt från små micro-tuber i 1/4 tums storlek upp till 3 tum, ibland större. Tuber apteras som waddingtons med passande trekrok. Ett par klassiker bland tubflugorna, som verkligen blivit begrepp i laxfiskekretsar, är de långvingade Collie Dog och Sunray Shadow flugorna. Även om de i original binds på endast tumslånga tuber, vet de flesta att det rör sig om mycket långa flugor.

De kan vara upp mot hela 5-6 tum med vingen inräknad. Säger fiskaren att han landat sin lax eller havsöring på dessa mönster, behövs sällan någon mer preciserad storleksangivelse. Möjligen vilken typ av material som använts i själva tuben.

Som något av en standard för lax-

och havsöringsfisket kan man nog påstå att det oftast är storlekar mellan 4 och 8 som gäller i många av våra vattendrag under normala fiskeförhållanden. Dessa krokar är i standardutförande cirka 1 tum långa, räknat från krokböj men exklusive kroköglan. Den färdiga flugan blir sedan, om den binds något så när traditionellt, ytterligare några millimeter längre. En ungefärlig översättning av krokskalan till tum visar att en enkel standardkrok i 5/0:ans storlek motsvarar 2 tum, en 1/0:a cirka 1 1/2 tum och en 4:a ungefär 1 tum.

Nytt måttsystem efterlyses

Flugans storlek har i alla händelser betydelse, även om några millimeter hit eller dit troligtvis inte spelar någon större roll för fiskeresultatet. Det känns dock lite frustrerande att man idag inte vet hur flugans storlek ska mätas. Är exempelvis en modern räkfluga med sina långa spröt fortfarande bara en sexa för att den är bunden på en sexas krok? Eller är den en tvåtummare, eller kanske en 5/0:a? Tänk vad lätt det vore om vi hade ett gemensamt kroksystem med alla måttenheter sammanfasade, likt linklasserna i AFTM systemet.

Säger man att man fiskar med en flytande DT-lina i klass 10, så vet ju alla vad man avser.

En av de få fiskeskribenter som dryftat problemet och försökt nyansera ämnet är britten Bill Currie. I tidningen Trout & Salmon skrev han följande tänkvärda rader i en artikel:

"Fly size is vital in our fishing approaches. These days, the difficulty is that we do not really know whether fly size is measured from the eye to the tip of a long Ally tail or something else."

Nej, det allra bästa vore om man kunde ange flugorna efter deras längd, antingen i millimeter eller kanske tum. Då menar jag hela flugan, inklusive vinge. Säger man att man fiskar med en entums waddington vet nog de allra flesta hur stor flugan är. Vårre blir det med andra krokar. Säger man enbart att man fiskar med en sexans fluga, kan det i värsta fall innebära en skillnad på en tum eller mer i längd, beroende på om det är en ED-krok,

Rent historiskt var det från början enkelkrokarna som bildade standard för krokskalan. Krogapets storlek bestämde kroksnumret, men krokarna kunde ändå skilja sig något mellan olika fabrikat.

Lax från River Corribb, Irland. Här var både mönster och flugstorlek viktiga för fångstresultatet.

Wilson, Bartleet etc. Sådant kan ställa till smärre förvecklingar och gör det allt svårare att vara så precis i sina beskrivningar som man kanske många gånger vill.

Kikar man lite i litteraturen blir man också förvånad över hur nonchalanta författarna är när de kommer till detta ämne, trots att de flesta är ytterst eniga om hur viktig flugstorleken är under lax- och havsöringsfiske. Speciellt dagens författare borde ta sig i kragen och inte leva kvar alltför mycket i det förgångna. Mycket har hänt sedan Kelsons, Pryce-Tannats och Woods dagar.

Men ingen tycks specificera särskilt exakt när det gäller krokstorlekar utan skyler istället över dilemmat ungefär som rutinerade Richard Waddington gör i sin bok "Waddington on Salmon Fishing" från -91:

"The fisherman's first problem on reaching the river is one of determining what size of fly should be the right one for the day. Nothing can alter the fact, observed so

many years ago with the birth of greased-line fishing, that a No 6 is the basic size. With the river running at normal height this is certainly the proper fly to use. This rule applies everywhere. In Norway, in the fastest of flowing rivers with its giant fish, the Aaro, we fished greased-line quite often, and quite successfully. No 6 was always the size of fly used."

En av de få laxfiskare och författare som specificerar mer exakt beträffande krokstorlekar och längd på flugorna, är Olof Johansson. I sin bok "Lax på mitt sätt" från -93, anger han på ett föredömligt och enkelt sätt vad han avser med flugstorlek åtta:

"När man resonerar om flugans storlek", skriver han, får man inte glömma att kroknymret mycket ungefärligt anger denna storlek", och fortsätter: "En åtta bunden på en Esmond Drury, en dubbelkrok eller en low-waterkrok ger ganska olika stora flugor. Vingens eller stjärtens längd ökar spridningen ytterligare. Det bästa vore givetvis att ange flugans storlek i millimeter. Med en åtta menar jag en fluga som

är 22-23 millimeter lång bunden på en krok med längden 20 millimeter."

Mycket har som sagt hänt på krokmarknaden under de senaste åren. Nya tillverkare, nya krokar och krokkonstruktioner kommer ständigt. Våra lax- och havsöringsflugor förändras och utvecklas, precis som alla redskap, och en hel del mycket bra krokar kommer också konsumenten till godo. Se bara på de suveränt kemvässade krokarna som ett exempel. Sylvassa med perfekt konstruerade hullingar ger de säkert fler landade fiskar än förr.

Men håll ett vakande öga på detta med krokstorleken så att den stämmer med tidigare referenser, och så att vi flugfiskare hela tiden talar samma språk.

Att en åtta förblir en åtta och inget annat i brist på ett mer gångbart system. Vi kan nämligen vara ganska säkra på att flugstorleken alltså och även framledes kommer att ha stor betydelse i vårt fiske efter lax och havsöring.

Fjällöring

Jag vaknade till fjällens speciella tystnad. Kvällen innan hade Peter och jag kommit fram till den hägrande dalgången. Från sovsäcken kunde jag skönja solljuset och det fladdrade skönt från absiden. Min fiskekompis vände sig sakta och slog upp ögonen. En korp hostade och utanför tältet brusade det förföriskt från ån. Äventyret väntade...

Text & foto: Gunnar Westrin

Peter och jag lämnade sovsäckarna och rusade rakt ner till det stora sel där vi visste att den välvuxna öringen huserade. Synen som mötte oss var obestriktbar. Flera stora fiskar välvde i ytan och vi kunde på nära håll se de välväxta öringryggarna och breda stjärtspolarna. Vi tittade på varandra och skrattade. Upphetsningen gjorde oss glada som barn. Öringarna fanns fortfarande kvar!

Sex år tidigare hade jag gästade den hemlighetsfulla fjälldalen för första gången. Ån kan sägas vara min dröm om det rätta flugfiske; breda sel, sköna utströmmar och härliga bakvatten. Och allt detta i en underbar miljö med gott om kungsörn och sångsvan. Nu var vi där igen, vid det mest efterlängtat av alla fjällvatten. En ren öringjock!

Sommaren hade varit osedvanligt regnig och värmen hade knappast varit särskilt påträngande. Översvämningar och allt för högt vatten hade på de flesta håll omöjliggjort ett mer konstruktivt flugfiske. Men vår öringå hade tydligen nonchalerat allt vad meteorologer och siare hade sagt. Det var lågvatten och värmen var redan på gränsen till tryckande.

Det stora selet hade bjudit oss på ett sagolikt fiske. För sex år sedan hade vi

En välvuxen fjällöring är en allt mer sällsynt fångst.

gästade dalgången vid högvatten i början av juli månad. Samma dag kom värmen med enorma kläckningar av mygg, knott, dag- och nattsländor. Öringarna steg till ytan och tog för sig av insektslivets överflöd. Fiskarna gick till och med in bland översvämmande buskage och björkstammar. Det var en syn som fick oss att baxna.

Trots mängden av fisk var det svår-fiskat. Inte enbart beroende på det extremt höga vattnet, utan också därför att fiskarna redan hade blivit selektiva. Efter mycket letande i flugaskarna visade det sig att flytande dagsländenymfer var vad som gick bäst, särskilt en i färgnyanserna gult och brunt. Många granna öringar över kilotogs – och släpptes tillbaka. Halvkilosfisken fick duga som förplägnad.

Under vår oförglömliga vecka sjönk

högvattnet undan, och under den sista dagen kunde vi också fiska av de partier som varit omöjliga att nå under högvattenperioden. Jag minns att vi lyfte på ett par fiskar mellan 3 och 5 kilo – men hade inte turen att få dem till land. Nu var vi där igen!

Början av augusti

Förutsättningarna för årets fiske blev något helt annat. Förutom det lå-

ga vattnet befann vi oss på plats först i början av augusti månad. De flesta insekter hade redan kläckt. Det syntes bara några få flygga nattsländor. Av dagsländor såg vi inga under vår fiskevecka, men däremot en hel del knott, lite mygg och en del flugor. Däremot var det gott om getingar.

Några timmar efter lunch påbörjade vi vårt fiske i det stora öringselet. Med försiktiga rörelser lade vi ut våra flugor, som för tillfället var små svarta puppor. Halvkilosöringen var på plats, plaskade och rumsterade om. Storöringstjärtarna försvann från ytan, sjönk undan och syntes inte längre...

forts på nästa uppslag

Några smala passager i jocken gav bra med fisk.

Min fluga hamnade i djupgropen och mitt i nedslaget exploderade ståndplatsen – och så våldsamt att jag inte hann med. Femton meter ut i sjön släppte fisken. Allt blev tyst och stilla igen...

forts från föreg uppslag

Under min förra resa hit lärde jag mig att det fanns en attraktiv djupgrop uppströms selet. Där började den lilla utströmmen ner till storöringarnas hållplats. Flera var de kilosfiskar som satte kroken i mun den gången.

Min följeslagare slog sig ner bland halvt mogna hjortron och förväntade sig en storslagen uppvisning. Naturligtvis blev det ett skådespel, om ej i förväntad form. Eftersom det fanns så få flygande insekter knöt jag på en liten harörenymf i storlek fjorton. Den var förtyngd med koppartråd och dessutom försedd med en liten guldskalle längst fram vid huvudet. Nu skulle spännande saker inträffa!

Min fluga hamnade mitt i djupgropen, som för tillfället faktiskt såg ganska ynkelig ut. Jag skulle kunna tänka mig att den bara var två meter i längd, en meter bred och lika djup. Min första tanke var att gropen var fisktom, eftersom livsrummet i den var så pass begränsat. Lågvattnet var faktiskt iögonfallande. Men mitt i nedslaget exploderade ståndplatsen – och så pass våldsamt och oberäknat att jag inte hann med. Femton meter ut i den lilla sjön släppte fisken. Allt blev tyst och stilla. Peter tittade på mig och skrattade sedan, en reaktion som jag naturligtvis inte var sen att ta efter.

I det andra och tredje kastet inträffade exakt detsamma. Tre stora öringar, där en kunde beräknas till minst två kilo, stod tillsammans på denna till synes minimala plats. Alla tre gjorde samma resa, och alla lossnade från kroken. Under resten av veckan fanns där aldrig någon ny öring...

Inom loppet av två timmar hann vi med att skrämma storöringarna i selet och dessutom tappa tre välvuxna exemplar av den klassiska fjällöringen. Platsen blev därefter helt ointressant, eftersom ingen ny fisk ville visa sig. Vad nu detta kunde bero på..?

Vi visste att vi var de först att fiska i dalgången den sommaren. Ingen hade fiskat före oss i strömmarna. Under lågvattenperioden hade öringarna sökt det lilla skydd som fanns, och en plats där kunde de känna sig trygga. Vår teori var att de blev så skrämda av vår framfart att de letade nya ståndplatser. Det låga och ginklara vattnet

gjorde fiskarna än mer skygga och de hade få platser där de kunde hitta ordentligt skydd.

Samma afton krokade vi loss vår första kilosöring, som dessutom skulle visa sig bli resans största. Den stod under ett litet överhäng av spretiga buskar, som gav en för fisken bra och skyddad plats.

Getingar

Jag har i alla tider förundrat mig över varför fisken, framför allt öringen, har smak för getingar. Funderingarna har snurrat kring insektens gift, som jag inte tycker kan vara bra för fisken, framför allt inte ur matsmältningssynpunkt. Huruvida ett getingstick dessutom kan påverka en fisk vet jag inte.

Under vår resa till den ovanliga öringjokken hände också det som jag sett ett par gånger tidigare under mitt flugfiskarliv. Långt utvadad satt jag på en platt sten och inväntade eventuella öringvak.

Min vän stannade kvar i videt. Vi förundrades över hur få vak som syntes, men förstod att det kunde ha att göra med frånvaron av insektskläckningar.

Plötsligt gestikulerade Peter med högerarmen och pekade uppströms. En geting kom flytande på vattnet. Den vibrerade med vingarna, vilket frammanade en rörelse på vattnet. Sekunden senare var en bättre öring på plats och tog den. Tyvärr hade vi inga lämpliga imitationer i våra flugaskar.

Återigen hojtade Peter till. Han såg nämligen hur getingen kom upp igen. Tydligt hade öringen släppt den under vattnet. I nästa sekund var fisken där på nytt, tog getingen och försvann. Något senare kom getingen upp på nytt, sargad men vid liv. Därefter flöt den bort med strömmen och försvann.

Tydligt var fisken intresserad av den flytande insekten, men den hade inte lust att förpassa den till magsäcken. Varför kan man bara sia om, men fenomenet var inte nytt för mig. Jag har numera åsikten att getingimitationer kan vara alldeles utmärkta, men att fisken sällan frossar i dem. Det kan möjligen ha med insektens gift att göra.

Hans Lidmans domäner

Det blir idag allt mer ovanligt med rena öringvatten i våra fjällmiljöer. Orsaken har debatterats flitigt. Om man tittar till öringens förutsättningar, så ligger de på samma nivå som för harren och rödingen. Reproduktionen sviktar vid ett pH-värde på 5,5 till 5,3. Fisken kräver naturligtvis också utbyggda och friska vatten, därtill riklig förekomst av föda.

I mitten och slutet av fyrtioalet vandrade Hans Lidman omkring på den svenska Nordkalotten. Hänfört beskrev han flugfisket efter stor öring i Sandåslandets små och mellanstora jokkar. I boken "Fjällfisken hugger" från 1948, utgiven av Nordstedts, kan vi följa hans strapatser i ärendet.

Jag har haft förmånen att fiska i dessa lidmanska domäner, men jag ser till min förtvivlan att den stora öringen försvunnit allt mer. Detsamma gäller i storälvarna, där Piteälven en gång i tiden var en bra öringälv. Den är inte oäven nu heller, men något har hänt.

Under mina första år tillsammans med Åke Bodén i början av åttiotalet deklarerade han med bestämdhet att öringstammarna hade sinat. Hans klassiska uttryck att "var tionde harr är en öring" kan hänföras till sextiotalet, vilket tyvärr inte längre stämmer i vår tid. Öringen är en av de fiskar som lidit mest av den globala miljöförstörelsen. Vattenkraftsutbyggnaden har varit en av hörnpelarna i denna galenskap, men också ett felaktigt skogs- och jordbruk, skogsdikningar, ett för hårt maskmete och felaktiga restaureringar.

Sedan en tid tillbaka har därför länsstyrelsen i Luleå avlyst allt maskmete i strömmande vatten ovan odlingsgränsen i Norrbottens län. Det är en bra början, framför allt med tanke på alla de öringungar som metats genom åren.

Min filosofi påbjuder en allmän omtanke om naturen. Jag tror nämligen att storälvarnas utbyggnader i förlängningen även drabbar fjällöringen. Ekologin är en stor kedja av komponenter, där grunden bör ligga i alltings

Det är under natten de stora öringarna kommer nära land.

självklara begränsning. Det finns inte hur många öringar som helst.

Tre stora fiskar i hela selet

Efter hemkomsten till tältet kokade vi det starkaste lappkaffe. Ute i selet lyste öringstjärtarna med sin frånvaro. Vår inställning blev därför att det kanske bara fanns tre stora fiskar i hela selet, och att alla visade upp sig samtidigt. På så sätt kan man luras att tro att jokken var full av fisk – vilket den inte var.

Ett år hade vi kommit vandrande på Sandåslandet. Vi följde en större harrjokk och var beredda på ett storfiske efter harr. På ett bekant sel vakade ett tiotal större harrar under en period av fem minuter. De gick runt i speciella näringsbanor, vilket underlättade vårt flugfiske.

Samma kväll, efter det att vi hade återutsatt tio harrar kring kilot, syntes därefter inga vak. Förmodligen hade

vi kroat alla som vakat, vilket givit intrycket av att jokken var full av harr. Så var nu inte fallet. Därför menar jag att maskmeteförbudet har kommit i "grevens tid", eftersom bäckarna alltid fungerat som barnkammaravdelningar för de större vattendragens fiskbestånd.

En mycket mörk period i fjäll- och skogsöringens historia var den dag då de första skogsmaskinerna dundrade in i våra skogar. Skogsarbetarna blev arbetslösa och en hel trakt lamslogs. Den naturliga följderna blev också att flottningen försvann och med den blev ännu fler arbetslösa i skogslänen.

För att ge sporadiska jobb åt de arbetslösa påbörjades en skoningslös "restaurering" av de gamla flottningslederna. Där huserade öringen. För min egen del såg jag hur min barnoms bäver- och öringå i norra Jämtland våldtogs, ett vatten som fortfarande inger en tragisk syn. Alla sel, alla grundklackar, allt gammalt virke grävdes bort.

Kvar blev en steril rännil från forn-

stora dagar. Öringen försvann för att aldrig mer komma tillbaka. Arbetarna gjorde säkerligen vad som ålagts dem, men fiske- och biotopvårdsexpertis saknades.

Efter en vecka vid jokken lamslogs vi av det faktum att bäcken inte alls visade samma klass som sex år tidigare. Naturligtvis var det andra förutsättningar nu, med lågt vatten och dåligt med insekter.

Men det kunde trots allt inte vara hela sanningen. Jag kan idag konstatera att öringen dragit sig tillbaka i våra fjällnära strömvatten. I småsjöarna och tjärnarna finns den kvar, om än oftast i mindre storlek.

En annan intressant fundering kan vara sikens intrång i fjälltrakterna. Av detta har harren tagit skada, men siken kan också tränga undan öringen. Så har fallet varit på Sandåslandet, där sikinvasionerna har blivit allt vanligare.

Idag vill jag nog påstå att siken är en av våra vanligare fjällfiskar – tillsammans med gäddan!

Sjørretfluer med gullfasan

En serie fluer med pulserende gullfasanhackle

Text & foto: Steinar Holmen

Ett av de fineste områdene som jeg vet om for fiske etter sjørret er ei lita elv som hører til Vefsnavassdraget og renner ut i Vefsnafjorden ca 2 mil nord for Mosjøen etter kystriksveien.

Jeg har eksperimentert meg frem til en flueserie som har vist seg fiske meget bra etter sjørreten, og ved å endre fargen på flua lar det seg gjøre å matche fluene med de rådene forhold.

Tanken bak flua er ganske enkel. Jag hadde behov for ei fiskeflue. Med det mener jeg ei flue som fisken kunne like, men ikke nok med det.

Jeg ville også ha ei flue som kunne appellere til fluebinderen i meg. Dette tror jeg at jeg har fått til med denne flueserie som er navnløs.

Tag: Tre tårn med oval sølv- eller gulltinsel, tynn.

Tip: Fluoriserende rødt floss (kan utelates).

Rib: Oval gull- eller sølvtinsel, tynn eller medium.

Kropp: Antronfloss eller lignende floss i passende farge.

Hackle: Brystfjær fra gullfasan.

Vinge: Ekornhale i farger som passer.

Fronthackle: Gul eller vanlig teal.

Når kroppen er ferdig bundet på vanlig måte, bindes ei gullfasanfjær inn i spissen. Lengden på bistrålene skal være fra en og en halv kroppslengde til to kroppslengder. For å få maksimalt liv i flua bør det ikke ligge mer enn to tårn. Dette er jo i alle tilfeller noe som begrenser seg selv, ettersom at fjærstammen fort blir for tykk.

Vingen som bindes inn skal være kortere enn det som er

vanlig på ei tilsvarende flue, den må ikke få nå lenger enn til tagen. Dette er gjort ganske bevisst for å gi gullfasanhacklet maksimal sjanse til å pulserer. Det har også noe å si på helhetsinntrykket på flua. Balansen for å si det slik.

Fronthacklet skal gå bakover til krokspissen og det skal bindes inn på falsk manér. Det skal være litt sparsomt, så det er ingen idé å overdrive. For å få ett pent hode benytter jeg meg av minst to lakkeringer og to typer lakk. Jeg har en blank lakk som er meget tynn, slik at den trenger godt inn i tråden i hode. Det er ikke minst viktig for å unngå at lakken ligger som ett lokk over bindetråden og dermed kan forsvinne i flak. Deretter bruker jeg en litt tykkere lakk med farge. Denne prøver jeg å ha på før den klare lakken har tørket helt. Slik blander de to lakkene seg litt og fester derfor bedre til flua.

Ett pent og godt lakkert hode på ei våtflue er etter min mening meget viktig. Dette er noe som er med på å gi flua ett "ferdistempel" som viser at man har gjort seg flid fra ende til annen. Mangler flua lakk eller i værste fall er dårlig lakkert, kan det trekke flua kraftig ned når ett helhetsinntrykk skal vurderes.

For å virkelig gi flua et ruffsete og pulserende inntrykk kan alt av kroppsmateriale byttes ut med selull eller lignende som børstes opp etter at riben er lagt. Da er det viktig at kroppen ikke er for fyldig i utgangspunktet, da dette kan føre til at flua ikke trekker vann, men blir liggende i overflatefilmen som ei halvdruknet humle. Den letteste måten å børste opp flua på er å benytte en bit borrelås.

Tre gullfasanfluer i litt forskjellige farger.

Den norrländska kustharren

På väg mot fjällen följer många flugfiskare varje sommar E4:an norrut och vet inte att de då passerar många fina kustavsnitt med ett utmärkt trevligt harrfiske. Kanske skulle en avstickare ner till norrlandskusten ge en välkommen paus under den långa resan. Utanför Robertsfors har jag mina egna favoritplatser, men kusten är lång och du har goda möjligheter att finna dina egna smultronställen...

Text: Lars-Göran Halvdansson

Foto: Gunnar Westrin & Johnny Israelsson

Klart vatten och vakande harr. Ödsliga vyer med milslång sikt. Det är inte de svenska fjällen som beskrivs, utan vår fantastiska kuststräcka i norr, som kan erbjuda den gästande flugfiskaren stora mått av äventyr, både vad gäller naturvärden och fångstupplevelser. Jag råkar ha förmånen att bo inte långt från kusten, där en del sträckor kan visa upp ett alldeles utomordentligt harrfiske.

Nyss hemkommen från de svenska fjällen, efter tre dygns intensivt och mycket givande öringfiske, hade packningen bara hunnit landa på hallgolvet innan tankarna åter började gå åt fiskehållet.

Augustieftermiddagen var ljum och skön och knappt en vindpust drog fram genom samhället. Förhoppningsvis skulle havet kunna bjuda på en spegelblank yta. Vid sådana tillfällen är vägen mellan ord och handling ofta mycket snar. Fiskevästen låg överst på packningen och greppades i ena näven. Flugspöet var redan iordningställt.

Förväntningarna visade sig hålla vad de lovade. Havet låg där, blankt,

utan så mycket som en krusning på ytan. En svag dyning fick vattnet att bölja in lite, men det var snarast positivt. Det skulle strömsätta en del ståndplatser som i lugnt väder annars inte brukar vara några fullträffar. En helt spegelblank havsyta kan vara underbar att fiska på, speciellt om harren vakar och man bara behöver kasta prick, men en svag vind eller någon kvarvarande gammal sjö har ofta en uppiggande inverkan på harren. Den brukar vara något enklare att komma till tals med då.

Den lätt salta havsluften fick fylla lungorna. Underbart!

Så var jag här, från den ena ytterligheten till den andra. Bara timmar innan blötte jag mina flugor bland de öde fjällvidderna så långt västerut man kan komma i Sveriges land. Nu var jag i färd med att kliva ner i båten, på väg ut på våra östliga, fria vidder. Havet, det ibland lite skrämmande, mystiska med sina skiftande ansikten. Ibland rytande och fientligt. Andra stunder, som nu, lugnt och behagligt, liksom smekande och lockande.

Flugspöet lades lutande mot ena sitt-

brädan. Tiohästaren startade plikttroget på andra rycket.

När båten börjar få fart ut mot havet, skymtar familjens sommarstuga förbi. Den ligger på en liten ö bara hundratalet meter från fastlandet. Här är havet relativt skyddat. Ön på ena sidan och fastlandet på den andra bildar ett litet sund som oftast skyddar mot vädrets ibland oveckliga makter. En idealisk placering av ett sommarviste då förhållandena kan vara ytterst angenäma i det lugna sundet trots att stormen tjuoter ute på öppna havet bara en liten bit därifrån. Idag, när vinden lagt sig helt skulle det däremot inte vara några problem att ta sig till de längre ut liggande öarna, tänkte jag.

Men när den skyddade passagen lämnats började havet emellertid byta ansikte. Den stilla dyning som rullat in borta vid båtbyggan tilltog alltmer ju längre ut jag kom. Dagen måste ha bjudit på ett rejält blåsväder, för den sjö som rullade in från öppna havet var relativt kraftig. Båten började nu stampa rejält i vågorna. De ursprungliga planerna fick ändå ligga fast. Någon vind

forts på nästa sida

När havet ser ut så här får man söka sig lä i en vik eller bakom någon ö.

forts från föreg sida

att tala om förelåg trots allt inte, och lite dyning hade aldrig förut inneburit några problem.

Väl framme vid den yttersta ön började tveksamheten dock göra sig gällande. Vågorna var här rejält höga och bröts i ett vitskummande inferno mot öns kala klippvallar. Jag började känna mig liten där jag satt, ensam mot havet. Ankaret åkte ändå i vid några större

stenar. Hela området utgör ett enda stort harrgrund, och fisken brukar hålla mycket fin storlek. Här har fångats kilosharr bara metern ut från den tvärt stupande klippkanten på ön.

Situationen blev dock mycket snart ohållbar. Båten stampade och drog i vågorna och ankaret orkade inte hålla flytetyget. Vågorna bröts till bränningar som fräste iväg över grunden när-

mare ön. Någon tanke på att försöka stranda någonstans och gå iland fanns definitivt inte. Skräcken slog sina vassa klor allt djupare in. Lyckligtvis svek inte motorn utan gick snällt igång. Ankaret åkte upp och färdens styrdes närmare fastlandet igen.

Något båtfiske var det inte längre tal om denna afton. Målet blev istället ett skär närmare fastlandet vid en skyddad vik. Det kändes befriande skönt att kunna glida in i den lilla viken och lägga till i alldeles lugnt vatten. Vad som gjorde känslan ännu skönare var en stigande spänning inför det kommande fisket. Den klippudde som just rundats är en synnerligen intressant ståndplats vid de rätta förhållandena. När vågorna sköljer över den smala utstickaren bildas en ordentlig ström på dess baksida.

Där, mitt i matkoncentreraren, brukar harren bara stå och gapa. Idag var just en sådan dag. Och till råga på allt ingen vind som kunde störa kasten, bara den kraftiga dyning, som nu när jag fått fast mark under fötterna, kändes som min vän igen.

Stripande torrfluga

Jag gick så långt ut jag vågade på den smala stenarmen. Från höger sköljde vågorna in och skapade en rejäl virvelström bakom stenen. På tafsens satta en Europatolva. Ett nog så gott flugval i detta fall. Kustharren brukar sällan vara speciellt selektiv i sitt födoval, och i det här fallet, när flugan skulle åka genom en kraftig ström, brukar en torrfluga fungera lika bra som något annat. Harren brukar gå att reta till hugg genom att stripa flugan, och den tar då ofta även en sjunken torrfluga.

Kastet lades snett till höger. Strömmen tog genast tag i linan och svepte iväg hela härligheten över det heta stället. Flugan flöt trots allt och gick med viss möda att skönja på ytan. Snart försvann den också i ett plask. En ordinär harr landades och återutsattes. Den följdes snart av en till. Sedan följde en stund av stiltje i händelseutvecklingen.

Flugan gick ibland att urskilja, ibland inte, men några tecken på aktivitet från harrens sida förelåg inte. Ännu ett kast lades till höger om stenen. Fluglinan drogs in lite försiktigt. E-12:an borde ha stripat svagt i ytan, men i den fallande skymningen gick den inte längre att urskilja. Blicken hölls istället spänt riktad mot en punkt i fluglinans förlängning. Ett ordentligt plask där flugan borde befinna sig besvarades med ett mothugg. Fast fisk,

En liten olivefärgad räka brukar uppskattas av kustharren.

och nu var det en ordentlig bit som stred där ute.

Fisken stångade och bökade. Gick långa stunder och bara spände i linan, så som bara den större harren gör. Kampen var dock snart över. Kämpen landades med ett grepp med handen och dess liv ändades mot en kant på den kala klippan. Skymningen föll alltmer över havet och jag fann för gott att packa ihop utrustningen för denna gång. En smått fantastisk fiskedag var till ända. På morgonen blötte jag mina flugor i en kristallklar fjälltjärn. På kvällen lade jag mina kreationer på havets yta. Två diametralt motsatta men upplevelsemässigt fullt likvärdiga fiskeupplevelser.

Kustharr på väg mot fjällen

Kustharren är en i mitt tycke kraftigt underskattad fisk. Många reser genom hela Sverige och viker sedan av från kusten, för att istället sätta sikten mot väster och fjällen. Vad man missar på vägen är ett många gånger utomordentligt harrfiske. Mina egna bopålar finns nedslagna i ett litet samhälle några mil norr om Umeå. Inte långt hemifrån finns en relativt lång kuststräcka med ett flertal intressanta harrfiskeplatser. Området där jag själv fiskar sträcker sig från Rickleåns mynning och norrut, men även söder därom finns ett antal intressanta sträckor.

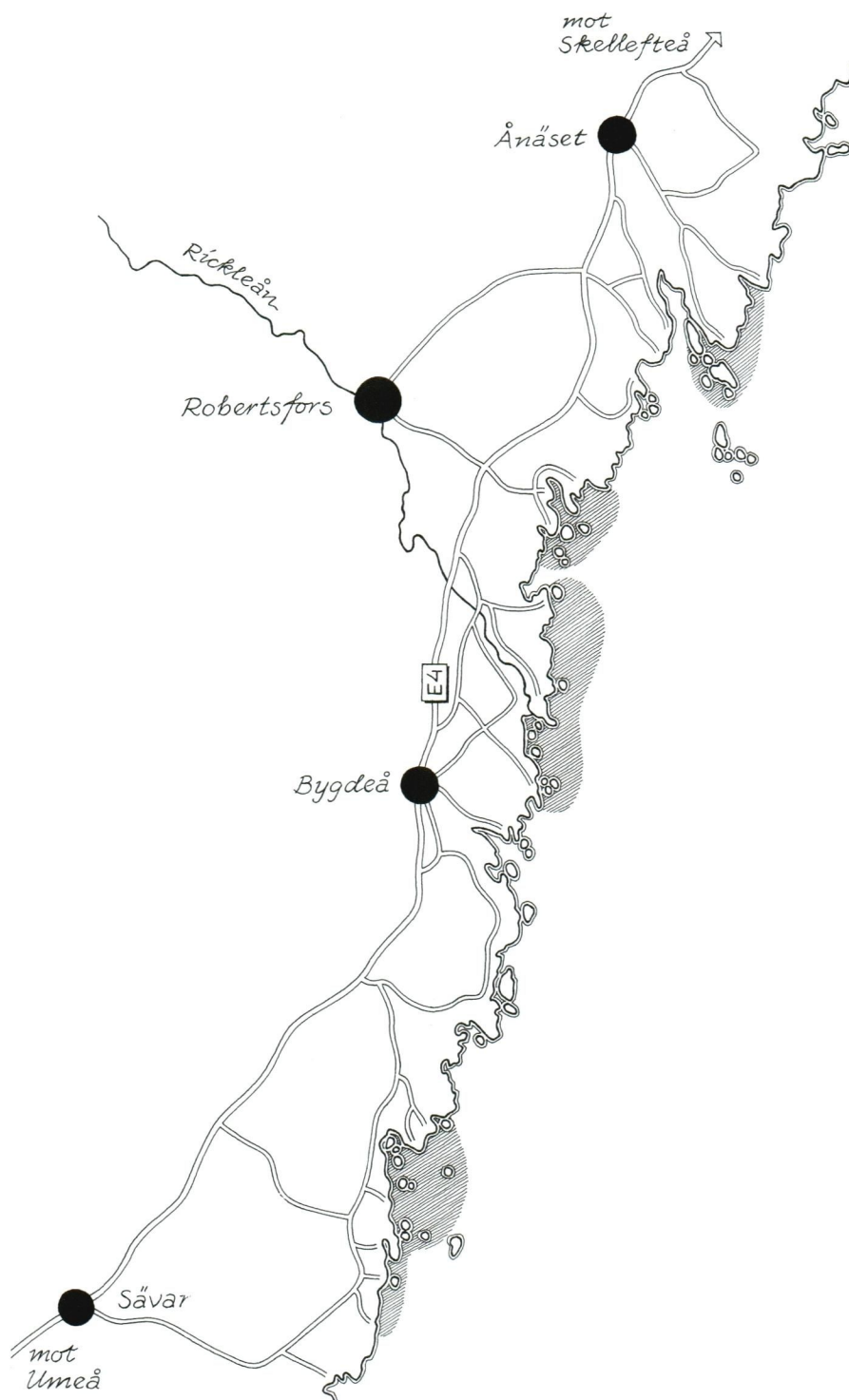
För den oinvigde kan havet uppfattas som oändligt stort och öde. En enda stor voluminös yta med långsträckta, karga stränder, och alltihop bara försvinner någonstans långt borta vid horisonten. Fisket är ändå inte så svårt som det kan tyckas. Harren brukar, trots de vidsträckta lokaliteterna, vara ganska enkel att komma till tals med. Strömsatta hållor och stenar är alltid heta harrlokaler.

Till favoritställen kan också räknas tvärdjupa kanter där klippan bara stuper rakt ner i ett svart hav, och där man rimligen kan anta att ingen fisk ens finns. Men där kan en torrfluga med fördel läggas ut.

Att sitta bredvid en bråddjup klippkant med torrflugan liggandes på ytan och bara vänta är en spännande upplevelse. Ibland hinner man se silverblänket från en harr som dyker upp från ingenstans, innan flugan försvinner i en kaskad av vatten...

Fisket efter kustharren kräver ingalunda båt, även om ett flytetyg ger ett mycket större handlingsutrymme.

forts på sid 54

Här finner du kustharren

Harren finns på många platser, men kustavsnitten utanför Robertsfors är mitt eget hemnavatten när det gäller flugfiske efter den norrländska kustharren. Speciellt bra är fisket längs de streckade områdena, som lätt kan nås via någon av de mindre vägar som leder ner från E4:an.

Småflugor för sommaren

Fiske med småflugor bundna på krok nummer 18 till 28 och fiskade med tunn och lång tafs kan vara bästa receptet att komma till tals med stor och svårflirtad fisk

Text & foto: Niclas Andersson
Teckningar: Thommy Gustavsson

Under ett par års tid har jag intresserat mig allt mer för alla de små, men ofta förbisedda, insekter som öring, regnbåge, harr och röding mer än gärna äter. Bland annat fick jag en hel del inspiration och kunskaper under en fiskeresa till nordvästra USA, där fisken ofta blir selektiv på riktigt små insekter. Ett par parallella exempel, som mycket väl går att hänföra till det nordiska flugfisket, är när dagsländor ur familjen *Baetidae* kläcker i riklig mängd eller när det som amerikanerna kallar "midges" är igång ordentligt. Såväl dagsländor ur familjen *Baetidae* som små arter ur ordningen *Diptera*, dit till exempel fjädermyggor hör, återfinns i hela Norden och förekommer ofta i stora mängder vid kläckning och svärmning.

Flugfiske med riktigt småflugor kräver, för bästa kontroll och presentation, en lätt utrustning och tunn tafs. Mitt personliga val är två utrustningar med flugspön för en flytande lina i klass 3, det ena på 7,9 och det andra på 9 fot beroende på vattnets storlek. Till dessa har jag en liten rulle med lättstartad broms för att förhindra tafsbrott vid en hastig rusning eller mothugg. Vid torrflugefiske med tunn tafs brukar jag dessutom låta mothugget gå direkt från rullen, det vill säga utan

att handen håller om linan, som istället får löpa fritt genom spöringarna från rullen, vars lätt ställda broms tillsammans med spöt får svara för mothugget. Detta förhindrar de flesta tafsbrott, vilka vid fiske med tunn tafs annars kan inträffa just vid mothugget.

Jag använder gärna flätad tafs vid fiske med lite tyngre linklasser och större flugor, men för detta extremt lätta fiske har åtskilliga fisketurer visat att det endast är en vanlig taperad nylontafs med 0,14–0,10 millimeters spets som fungerar, eftersom presentationen är extra kritisk. Tafsens längd ligger oftast på upp till två spölängder och tafsspetsen görs relativt lång för att förhindra att flugan draggar i ytan, vilket är extra svårt att upptäcka när riktigt småflugor används – det vill säga svårt för den som fiskar, men inte för fisken! Med andra ord kräver de extremt småflugorna en extra god pre-

sentation för att man ska lyckas med sitt fiske.

Men vad är då en riktigt liten fluga? Flugor bundna på krokstorlek 18 eller mindre faller i mitt tycke in under definitionen småflugor. Vanligast använder jag flugor bundna på krok 18–28 till detta fiske, naturligtvis beroende på vad de ska imitera. Fisket med så småflugor fungerar bra över hela Norden och kan många gånger va-

ra det bästa receptet för att ta "den där extra stora och svåra" fisken. Men bäst tycks tekniken fungera i de näringsrikare strömvattnen i söder, där fiskestrycket är stort och ett utbrett catch and release fiske äger rum. I dessa vatten tycks fisken många gånger lära sig att undvika större flugor...

Fiske i varmt vatten

Det är främst under de varmaste månaderna som fisket med småflugor fungerar bäst, med undantag för fisket med främst fjädermyggor som genererar ett bra torrflugefiske först och sist på säsongen. Anledningen till bra fiske med extra småflugor vid högre vattentemperatur kan vara att det varma vattnet försämrar fiskens förmåga att inta föda på grund av ökad mjölk-syreproduktion, minskad matsmält-

Åarnas lugnflytande partier erbjuder bra platser för fiske med extremt småflugor – men ställer samtidigt extra höga krav på presentationen.

ningsförmåga och ökad stress vid jakt på föda. En enkel jämförelse kan göras med oss människor. Riktigt varma dagar ligger vi helst i hängmattan och äter endast lätt mat – och detta trots att vi inte är växelvarma som fisken.

De platser som producerar mest syre åt fisken i ett strömmande vatten är sällan de bästa matplatserna, det vill säga snabba strömmar med rikligt med sten som rör om ordentligt i vattnet och ökar syreinblandningen. De enda egentliga matplatserna, där fisken kan lokalisera och inta de riktigt små insekterna är de lugnflytande partierna, där vattnet nästan tycks stå helt stilla.

Dessa platser erbjuder fisken maximalt födointag med förhållandevis minimalt energiuttag – en viktig nyckel för fiskens levnadsvillkor.

Men den måste också ta hänsyn till om dessa lokaler har gott om predatorer, främst gädda, som kan störa och utgöra ett hot. Detta kan i vissa fall hindra fisken från att ställa sig på de lugnflytande partierna. Men en intres-

sant faktor är att fisken tycks föredra mindre insekter som föda – trots regeln om största möjliga födointag till minsta möjliga ansträngning. När man råkar ut för att flera insekter kläcker samtidigt och i ungefär lika stora mängder, så är det oftast den mindre insekten som fisken föredrar. När den väljer dessa små insekter och de förekommer i rikliga mängder, blir fisken allt som oftast selektiv och rör sig ogärna. Det betyder att den knappast förflyttar sig ens några centimeter för att inta födan, utan låter insekterna driva rakt mot sig, och med endast nosen ovanför vattenytan plockar den insekterna i lugn och ro. Denna orörlighet samt det faktum att fisken ställer sig närmare vattenytan än normalt gör att fiske med dessa små insektsimitationer kräver en "rakt på nosen presentation", vilket ställer extra stora krav på oss som flugfiskare.

Jag brukar dela in flugfisket med två nyckelord, där det ena är imitation och det andra presentation. Imitationen kan inte vara utan presentationen –

och vice versa – något som tycks vara extra kritiskt vid fiske med extremt småflugor.

Imitationen

De viktigaste faktorerna när man ska imitera en insekt som flyter på eller i ytfilmen är form, storlek, färg och det viktigaste av allt – avtrycket i vattenytan. Vad avser imitationer av de små insekterna är alla dessa faktorer kanske inte lika viktiga, eftersom fisken har svårt att urskilja några detaljer. I princip använder jag endast fyra olika färger på mina små imitationer; svart, grått, olive och en ljusare färg, till exempel gul eller crème. De övriga tre faktorerna försöker jag följa så gott det går, men inte slaviskt eller perfektionistiskt. Oftast behövs det endast ett fåtal allroundflugor som klarar de flesta situationer. Mina personliga favoriter är Griffith's gnat, CdC hatcher, Spent diptera, Parachute baetis och

forts på nästa sida

forts från föreg sida

Lill-myran. Ett par exempel på små insekter som ytterst få flugfiskare känner till, men som fisken tar, är bland annat dansflugor (*Playpalpus*, *Hilara*, *Empis* med flera ur familjen *Empidae*), getingar, som till exempel *Habrolepis dalmania*, samt små skalbaggar, som *Sitophilus granarius*. Dessa är endast en liten del av alla de "okända" insekter som fisken äter om den får tillfälle. Alla de nämnda insekterna varierar mellan cirka 3 och upp till 15 millimeter i storlek.

Presentationen

Men när vi väl funnit vad fisken äter och sedan hittat en lämplig imitation, så gäller det att kunna presentera flugan rätt för fisken.

Presentationen av små flugor på lugnflytande partier av ett strömvatten anses av de flesta flugfiskare vara mycket svårt. Detta beror till stor del på den tidigare nämnda oviljan att röra sig hos fisken, som endast tar flugan om den kommer "rakt på nosen". Mitt eget fiske börjar alltid med observation, vilket idag tycks vara något som glöms bort av många flugfiskare. Denna observation består av att jag ställer mig ett antal frågor innan jag påbörjar fisket:

– Var står fisken? Först gäller det självklart att lokalisera fisken utan att skrämma den. Ta det lugnt och försiktigt. Stress och upphetsning leder oftast till att man skrämmer fisken, medan fisken normalt kommer att stå kvar flera timmar efter att du funnit den, om den är invaggad i trygghet.

– Vad äter fisken? Vilken föda intar den? Med hjälp av en liten kikare blir det lättare att se vad fisken äter. Är det svårt att se vad fisken tar, kan man med hjälp av ett litet insektsnät, som lätt får plats i fiskevästen, placera sig några meter nedströms och föra ner nätet i samma "strömlinje" som fisken står och äter. Chansen är god att detta leder fram till vilken fluga som är lämplig att fiska med.

– Vilken "matrytm" har fisken? Med matrytm menar jag fiskens tidsmässiga variationer i födointaget. Det vill säga om den äter i en jämn takt, till exempel går upp var tionde sekund, eller tar födan i en mer ojämn rytm lite då och då. Det ger oss svar på dels om det finns gott om insekter på vattnet, och dels när flugan bör kastas så att den flyter ner och över fisken. Äter fisken till exempel var tionde sekund, så skall flugan naturligtvis kastas och styras, så att den flyter över fisken just tio se-

kunder efter det att den var uppe senast. Äter fisken med mer ojämna intervaller, brukar det inte spela någon större roll när flugan kommer ner till fisken – så länge den bara driver helt rätt.

– På vilken sida om sin kropp äter fisken? Vid vissa tillfällen äter fisken endast på ena sidan om kroppen. Den intar till exempel all föda på sin högra

*”Använd ett
sådant kast att
flugan är det
första fisken ser
och som möter
den före lina
och tafs”*

sida (där högerögat ser bäst) om solen ligger på starkt från vänster och bländar fiskens vänsteröga. Det kan också vara så att fisken står i en strömkant och födan därför kommer drivande på ena sidan av fisken. Man kan till och med inte utesluta att det finns fiskar som är blinda eller har nedsatt syn på ena ögat och därför helst tar föda som kommer flytande på andra sidan av kroppen. Men med kunskap om vilken sida fisken prioriterar när den tar sin föda, så ökar vi chansen att kunna presentera vår fluga rätt. Jag tror också att vi här har en ofta bortglömd faktor, vilken givit upphov till slutsatsen att fisken felaktigt kommit att kallas selektiv. Visst har den varit "selektiv" i den meningen att den endast tar sådant som till exempel drifftar förbi på högersidan, med kanske inte i den vanliga meningen att den "selektivt" endast väljer ut och tar en alldeles speciell typ av insekt.

– Varifrån ska jag presentera min fluga och vilken presentationsteknik blir bäst vid den aktuella platsen? Innan man börjar kasta ska man fundera över varifrån presentationen bäst bör ske. Det är främst några saker man ska fundera på. Det gäller att se hur strömmen går och försöka finna den position som troligast ger minst störningar i flugans

drift. Försök alltid att komma så nära fisken som möjligt för att få bästa kontroll och precision i kastet.

Att fiska med solen i ryggen anses av många vara fel, eftersom skuggan då kan skrämma fisken. Detta är i teorin helt sant. Men man kan placera sig i en sådan position att skuggan inte faller över fisken, men ändå utnyttja det faktum att fisken har svårt att se åt det håll solen kommer från, eftersom den bländas av det starka ljuset. Fisken kan ju inte bära polariserande solglasögon – men det kan flugfiskaren...

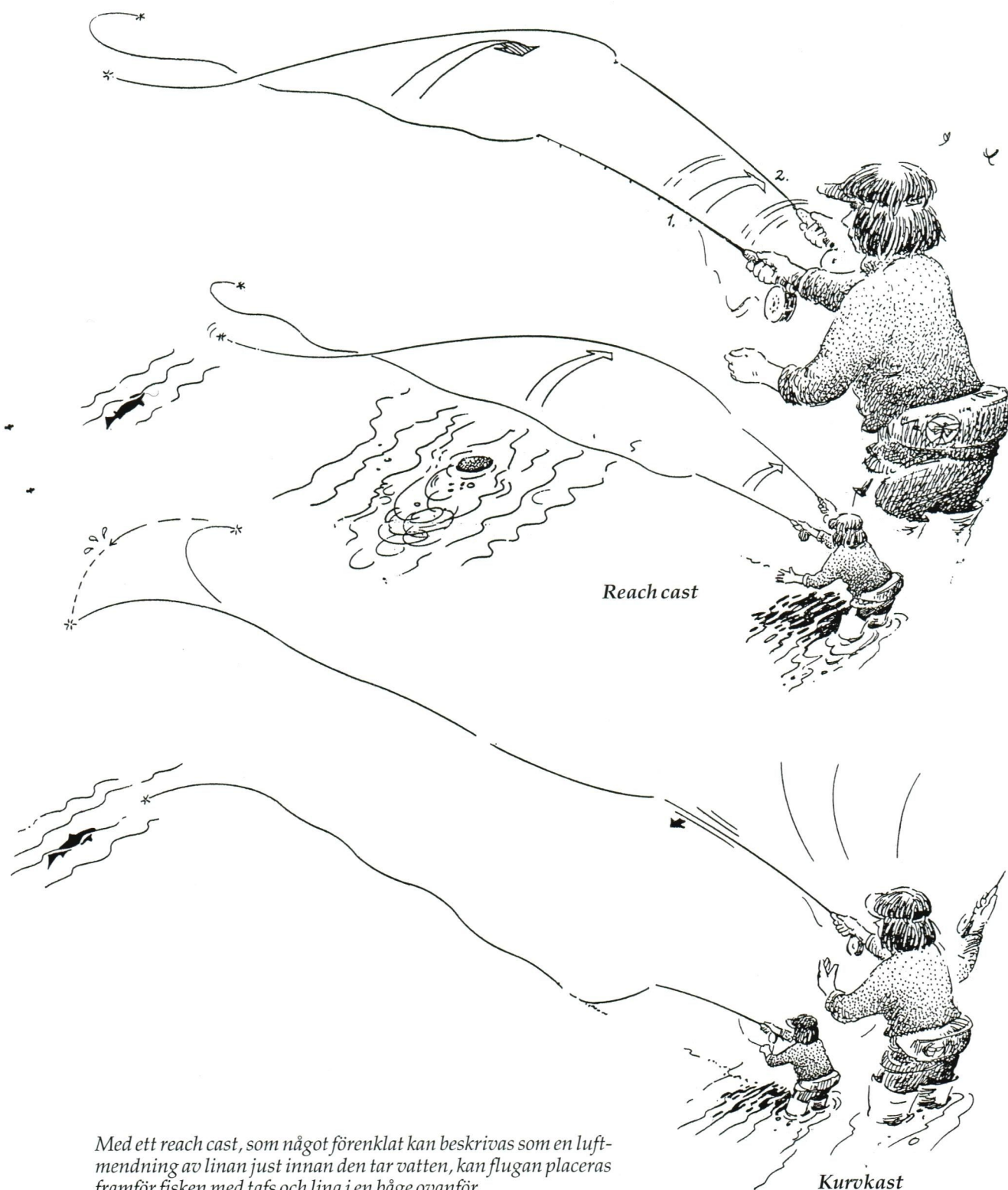
Slutligen ska man alltid sträva efter att få flugan att gå först mot fisken, inte tafs eller fluglinan, då detta kan störa fisken eller till och med skrämma den. Försök med andra ord att finna en placering, eller använda ett sådant kast, att flugan är det första fisken ser och som möter den före lina och tafs.

Olika presentationskast

Själv föredrar jag att fiska snett uppströms med ett kurvkast eller ett reach cast, eftersom flugan då driver ner mot fisken utan några störningar från tafs eller lina. Dessa kast ger dessutom också flugan en lång och naturlig drift. En annan mycket viktig del i presentationen ligger i att aldrig kasta linan eller tafs över fisken. Inte ens luftkasta över den. Istället "maskerar" jag alla mina kast genom att först måtta in kastlängden vid sidan av fisken. Jag luftkastar alltså vid sidan eller bakom fisken för att inte skrämma den med vattenstänk från tafs, innan jag gör det slutliga kastet genom att vinkla in det och lägga linan och tafs uppströms fisken.

Om fisken ändå inte tagit efter 4–5 kast med god presentation av flugan mitt framför nosen, så bör du byta fluga eller byta till tunnare tafsspets – eller göra båda delarna. Värgrar den fortfarande att ta, så kanske det är dags att pröva en annan fisk eller vänta en stund och låta den ursprungliga fisken få vila lite innan du fortsätter att fiska på den, så att den är helt ostörd.

Ge de riktigt små insektsimitationerna en chans i sommar. Allt som oftast när vi stöter på selektiv eller extra svårtrugad fisk är faktiskt en liten fluga lösningen på problemet. Men det verkar som om nordiska flugfiskare generellt är rädda för att använda flugor i storlek 18 och mindre, kanske för att man tror att så små flugor inte kan attrahera stor fisk. En allt för vanlig övertygelse som gör att många fina och fångstvärldiga fiskar lämnas okrokade...

Med ett reach cast, som något förenklat kan beskrivas som en luft-
 mendning av linan just innan den tar vatten, kan flugan placeras
 framför fisken med tafs och lina i en båge ovanför.
 Alternativt kan du använda ett kurokast, där du lägger in lite ex-
 tra kraft just i kastets slutskede, så att tafsen och flugan slår in i en
 kurva framför fisken.

Simmande nymfer

Det finns mängder av nymfmönster som eftersträvar likhet i storlek, form och färg med de levande förebilderna. Men ofta saknar de den mest väsentliga egenskapen; de förblir lika stela i vattnet som i bindstället, medan den äkta varan kännetecknas av vibrerande liv och rörelse. En mer summariskt bunden fluga, men med de rätta egenskaperna, kan i själva verket vara en betydligt bättre imitation

Text & foto: Gunnar Johnson

Sedan sextioalet har jag i olika perioder haft insekter i akvarier för att studera deras utseende och beteenden. Beteendet är nämligen väl så viktigt som utseendet för att veta hur man ska fiska sina flugor, eftersom olika insekter har skilda sätt att röra sig och dessutom väljer helt olika uppehållsmiljöer i vattnet. Några kryper om-

kring, andra simmar hellre. Vissa med små rörelser, andra genom kraftiga böjningar och slingrande krängningar med kroppen eller med hjälp av benen. En del arter befinner sig oftast på sten- och sandbottnar, medan andra väljer att uppehålla sig inne bland vattenväxter. I ett akvarium ser man

forts på nästa uppslag

När vi studerar fiskens bytesdjur använder vi våra ögon. Det är därför naturligt att det är synintrycket av nymfens utseende vi försöker efterlikna vid bindstället. Så här är vi vana att se en nymf och fastnar då lätt i detaljer som thorax, vingsäckar och stjärtspröt...

När kameraslutaren inte fryser ögonblicket, blir intrycket något annat. Nu blir rörelsen från nymfens ben påtaglig och liknar i mycket intrycket från en hackelförsedd fluga.

forts från föreg uppslag

åtskilligt som man sedan kan översätta i rätt fisketeknik vid presentationen av den egna flugan ute vid fiskevattnet. En fluga är nämligen inte färdig då den lämnar bindstället, och inte heller är ens den allra bästa imitation särskilt mycket värd, om man inte vet var i vattnet insekten normalt uppträder eller hur den rör sig. Den stora presentationen sker vid mötet med fisken, men det gäller att vara steget före redan då man binder, så att man väljer material som tillför flugan rätt egenskaper, och att man sedan fiskar den på ett sätt som inger fisken förtroende. Flugan måste röra sig på rätt sätt.

Insektsstudier i ett akvarium ger därför tankar och impulser både till flugbindningen och själva fisket; man får helt enkelt insikt i vad som är viktigt att imitera – och vad som är mindre viktigt. Allt kommer kanske inte på en gång. Ibland gäller det att tänka om och låta idéerna så småningom förankras i medvetandet.

När jag band mina första flugor i yngre tonåren, använde jag av nödtvång enbart hönshackel, eftersom jag inte hade tillgång till några tuppnackar. De mjuka hönshacklen satt alltså både på mina våtflugor och mina torrflugor, något som jag fortsatt med genom åren. Även idag använder jag därför ofta mjuka hackel också till flugor som jag fiskar flytande på vattenytan, och jag gör inte alltid någon skarp åtskillnad mellan våta och torra flugor utan väljer fluga efter allmänkaraktär och fiskar den sedan infettad eller oinfettad allt efter vad situationen kräver.

Mina flugor har också genom åren blivit allt enklare utan särskilt många detaljer. Däremot har det blivit allt viktigare för mig att binda in liv i dem, eftersom jag anser att intrycket av liv är nog så viktigt då fisken ska selektera ut flugan bland allt dött skräp som tillsammans med insekterna kommer flytande med vattnet. När jag fiskar mina flugor under vattnet, vill jag därför att de är försedda med ett mjukt och livfullt hackel för att representera insekternas ben, men framför allt för att ge ett allmänt intryck av rörelse och skapa liv hos mina imitationer – det må sedan vara nymfer, flymfer, puppor,

räkimitationer eller traditionella våtflugor. Det är mer fråga om en allmän princip i min flugbindning än bundet till någon speciell flugtyp.

På artikelns första uppslag kan vi se en infälld bild av en simmande nymf. En gång i tiden hävdade Frank Sawyer att det är onödigt att förse nymfer med hackel, eftersom den levande förebil-

flugor mer med "flugbindarens" än med "flugfiskarens" ögon. Flugorna ska helst vara exakta och vackra i stället och imponera i flugasken. Men frågan är vem de ska imponera på – öringen eller fiskekompisarna...?

Det ena utesluter för övrigt inte det andra. En enkel liten hackelfluga kan nämligen vara väl så proportionerligt bunden och klassiskt skön som en fulldressad laxfluga!

Frank Sawyers välkända nymfmodell är lite väl stel för min smak, även om den med sin förtyngning och avsaknad av bromsande hackel har fördelen att snabbt sjunka genom vattnet. Nymfen på bilden är bunden av mästaren själv, Frank Sawyer.

den håller benen intill kroppen då den simmar. Den avfotograferade nymfen (liksom åtskilliga andra jag studerat) tar istället hjälp av benen när de simmar. Simstilen kan närmast liknas vid "hundsim" och rörelsen är mycket aktiv och väl synlig. När nymferna sedan drifftar med vattnet, så är driften inte alltid lika passiv som den först kan synas. Istället håller de ut benen för att få större bäryta, ungefär som en fallskärmshoppare, samtidigt som nymferna tycks styra driften nedströms i höjdlid och sidled genom att böja upp bakkroppen, sära på stjärtspröten och vinkla ut benen för att styra med dem.

När vi studerar bilden med den aktivt simmande nymfen, ser vi hur väl ett mjukt hackel kan representera denna simrörelse och framför allt hur stor del av det allmänna totalintrycket av nymfen som bärs upp av just simrörelsen. Den är faktiskt mer påtaglig än de enskilda detaljer vi så gärna sysselsätter oss med vid bindstället; till exempel att förse våra nymfer med thorax, vinganlag och stjärtspröt...

Det finns alltid en risk att vi ser våra

En enkel hackelfluga "andas" i vattnet; den rör sig med vattenströmmarna men får också liv genom de rörelser vi utför med spötopp och lina. Dessutom kan vi få flugans hackel att blomma ut eller sluta sig beroende på om vi fiskar den med fri drift uppströms eller nedströms med sträckt tafs. I det senare fallet lägger sig hacklet längs flugans kropp, och eftersom de enskilda hackelstråna är tjockare vid basen än vid spetsarna, så kommer flugan att få en avsmalnande droppform, där den tjockare delen kommer att markera nymfens thoraxparti. Så indirekt kan vi även bygga in denna likhet med den levande före-

bilden, även om vi inte ser det när vår fluga sitter i bindstället.

Jim Leisenring, det amerikanska våtflugefiskets fader, använde vad man sedan döpt till "Leisenring's lift" för att skapa illusionen av en nymf eller puppa som stiger mot ytan för att kläckas. Han lyfte inte spötoppen, som många tror, utan använde helt enkelt vattnets lyftande kraft mot tafsden, då denna i kastets utfiskning svängde runt nedströms, sträcktes och pressades upp mot ytan.

Kastad uppströms och fiskad med fri drift kommer en hacklad fluga att sjunka. Hacklet blommar ut och ger liv åt flugan. Hela tiden kommer trycket från alla små vattenströmmar att växelvís öppna och sluta hacklet, för att ju mer nedströms flugan befinner sig, sluta det runt flugkroppen.

Genom att dra flugan mot oss i decimeterlånga drag och sedan släppa efter, kan vi också själva sluta och öppna hacklet och skapa den levande bild av en driftande insekt som ett mjukt hackel ger och som fisken har så svårt att motstå!

NYT FRA DANMARK

Redaktør Steen Ulnits

Kamp mellem fiskere

Den 17 september 1998 havde Viborg Amt indkaldt til en stor høring vedrørende Gudenåcentralen og Tangeværkets fremtid. Ikke færre end 250 personer fra nær og fjern var mødt op for at høre nærmere og give deres besyv med. Sågar en engelsk ekspert i fiskepassager var indkaldt som "vidne" i denne sag, der med større eller mindre styrke har huseret siden Tangeværkets bygning i 1920'erne.

Den engelske ekspert konkluderede straks, at den nuværende fisketræpe ikke dur. Vandføringen er for lille, og åbningen er forkert placeret. Samtidig er afgitringen for såvel de optrækkende gydefisk som de nedtrækkende smolts utilstrækkelig. Økologerne konkluderede dernæst, at Tange Sø medfører en stor algeproduktion, faretruende høje pH-værdier og en øget vandtemperatur. De fremhævede dog også, at Tange Sø i et større perspektiv er med til at fjerne 15% fosfor og 20% kvælstof fra det samlede vandsystem. Det viste i hvert fald de hidtidige undersøgelser. Biologerne supplerede med, at smolten udsættes for en meget høj dødelighed (85%) på vej ned gennem søen. Tilsvarende vil et kort omløbsstryk ikke kunne sikre en selvreproducerende bestand af laks og havørreder. Det vil kun et omløbsstryk langs hele søen gøre – samt naturligvis en total tømning af Tange Sø med efterfølgende retablering af det gamle Gudenå-leje.

På konferencen blev det lovet, at alle de fremførte meninger og facts ville blive nedfældet i en rapport. En slags hvidbog om problemet Tange Sø. Det viste sig under mødet, at man fra ledelsens side allerede havde en foreløbig rapport klar – en rapport, som så blev justeret lidt undervejs. Med input fra salen. Men nu er rapporten ude, og nu må det stå klart for enhver, der deltog i mødet, at rapporten var forfattet på

forhånd – at selve høringen blot var spil for galleriet. I hvert fald taler rapporten adskillige steder mod bedre vidende – mod det, der blev fremført af fiskeribiologerne på mødet. Den nu foreliggende rapport dokumenterer vel egentlig kun, at Viborg Amt allerede længe før mødet havde besluttet, at Tange Sø skal blive liggende, og at der ikke skal bruge nævneværdigt med penge på en ny fiskepassage for Gudenå-laksen...

Heldigvis har Danmarks Sportsfiskerforbund gjort klare indsigelser mod rapporten og klaget direkte til Viborg Amt over det fejlagtige indhold. Samtidig er hele den spegede sag om Gudenå-laksen og dens ringe (læs: manglende) status hos Skov- og Naturstyrelsen nu på vej til Bruxelles – til EU-domstolen. Det sidste ord er således ikke sagt i den sag!

Det kom tilsyneladende ganske bag på fødevareminister Henrik Dam Kristensen, at hans forslag til en ny bekendtgørelse om trolling-fiskeri blev modtaget så voldsomt, som tilfældet var. Det var nemlig ikke kun trolling-fiskerne – i form af småbådsclubberne – der protesterede. Det gjorde også de store landsdækkende organisationer som Landsforbundet Danske Lystfiskere og Danmarks Sportsfiskerforbund. Men ikke nok med det. Også det magtfulde Friluftsråd og Dansk Sejlsportsunion bakkede op om modstanden. Det har nu resulteret i, at Henrik Dam Kristensen har måttet krybe til korset – i form af et nyt forslag til en bekendtgørelse om trolling-fiskeri. Det nye forslag er meget afdæmpet i forhold til det oprindelige. Således lægges der nu op til en generel trolling-fri 100 meter zone overalt i landet – noget, som ingen trolling-fisker kan have noget imod. Der er jo plads nok endda.

Men det er samtidig noget, som kystfluefiskere enkelte steder vil være glade for. Der har faktisk været enkelte skærmydsler mellem kystfiskere og bådfiskere, som sejlede lidt vel tæt på. Ved udmundingen af Randers Fjord – ved Udbyhøj – har jeg adskillige gange været ude for, at forbipasserende trolling-både sejlede så tæt på, at jeg kunne nå dem med et fluekast. Og så god en kaster er jeg nu heller ikke...

Fritidsfiskerne raser over, at de fremover kun må fiske med tre garn – som de også måtte før '93 – mod seks som hidtil. De glemmer blot, at de for ikke så forfærdelig mange år siden også kun måtte fiske med tre garn. Desværre sov sportsfiskerorganisationerne dengang grundigt i timen, så seks garn blev legale ved den forrige bekendtgørelse om fritidsfiskeri. Men fritidsfiskerne giver ikke sådan lige op. De kæmper bravt for deres ret til at hærge videre med kilometer efter kilometer af flagrende monofile garn, der fanger alt – stort som småt, fredet som lovligt, fisk, fugl eller pattedyr. Alt går jo i garnene, som er aldeles uselektive. Seneste udspil fra fritidsfiskerne, der åbenbart ikke kan få fisk nok – til sig selv eller ulovligt "dørsalg"? – er krogliner. Ifølge den nuværende lovgivning har man ret til seks redskaber – garn, ruser eller krogliner. Dog må kun tre af dem være garn.

I et af de seneste numre af "Fritidsfiskeren" slås der således til lyd for, at man kompenserer for de manglende garn med ekstra krogliner. Dem må man nemlig have seks af – hver med 100 kroge. Altså ialt 600 kroge, som fisker dag og nat. Eller tre garn à 45 meter og 300 kroge. Men det er dog i sig selv næppe nogen trussel. Dertil er det nemlig alt for besværligt at skaffe agn til og sætte madding på alle de mange kroge. Men problemet er, at vil man – helt legalt – bruge krogliner i stedet for garn til målrettet havørredfiskeri, så må de sættes overalt. Så gælder 100 meter zonen ikke længere. Så kan hver eneste fritidsfisker – helt legalt – plastre vore kyster og badestrande til med 600 kroge, som vadende lystfiskere kan snuble over og badende sommergæster træde op i foden...

– Var det mon meningen med den nye bekendtgørelse om fritidsfiskeri, som fødevareministeren netop har barslet med? Næppe. I den forbindelse er det værd at nævne, at fisk, som har siddet på en krogline i blot ganske kort tid, kun sjældent lader sig genudsætte i levedygtig stand. De har jo slugt det hele, før de blev kroget. Krogliner bør derfor også høre ind under 100 meter fredningszonen, hvor de sidestilles med garn.

Den 46 hektar stora Kalvsjön är välförsedd med kastbryggor.

Kalvsjön – välskött flugfiskevatten

Kalvsjön vid Ohsbruk mellan Lammhult och Värnamo i Småland är ett av vårt lands mest välskötta put and take vatten och erbjuder ett flugfiske av mycket hög kvalitet. Framför allt är vulgatafisket vida berömt, och sjön har sin egen specialfluga – den så kallade Kalvsjösländan – som inte får saknas i asken när de stora sjösandsländorna kläcker

Text & foto: Josef Davidsson

Fiskgjusen svävar högt i skyn och genom kikaren kan jag se dess ljusa bröst och krökta näbb, där den seglar fram på sina långa vingar. De gula ögonen riktigt lyser i stark kontrast mot den mulna himlen. Plötsligt dyker den stora fågeln och lyfter igen med en fisk sprattlande i de starka klorna, troligen en liten öring.

Jag packar ner kikaren och återgår till fisket. På tafsén sitter en Kalvsjöslända. Denna fiskliga hjorthårsfluga ger oftast

god fångst när stora sländor kläcker, i detta fall sjösandsländan – Ephemera vulgata. Jag koncentrerar mig intensivt på flugan, där den ligger vid ett näckrosbälte. En guldfärgad fiskkropp blänker till innan en kaskad av vatten exploderar under flugan. Öringen tar dunkroken med våldsam energi, och det gäller att mothugget inte blir allt för hårt. I den kaosartade situationen blir dock spölyftningen för kraftig, och efter några sekunder lossnar flugan...

Jag får trots allt en ny chans, och fem minuter senare kan jag landa och återutsätta sex hekto välkonditionerad kalvsjööring. Om fisken inte är svårt krokad finns det ingen anledning att ta upp den. Förhoppningsvis kommer den igen som kilofisk om något år. Men det är egentligen trevligast att ha ett genuint torrflugefiske på fisk i den här storleken, vilket sällan händer i sjöar med större fisk. De måste istället trugas med sjunklina och glittriga jul-

gransflugor. Sett ur den aspekten är enligt min mening öringar på fem, sex hekto mycket trevligare än trekilosklunsar. Att också den mindre regnbågen blir allt ovanligare som utsättningsfisk är en bister realitet som vi flugfiskare får tacka oss själva för...

En av Smålands finaste sjöar

Med sin systersjö Kassen, som ligger utanför Värnamo, utgör Kalvsjön kanske Smålands finaste möjlighet till sjöflugfiske. Här förnimmer man en känsla av äkthet som inte erhålls vid särskilt många andra put and take sjöar. Naturen här står i skarp kontrast till vad man oftast annars finner och fisken är av fin kvalitet.

Sportfisket i Kalvsjön drivs exemplariskt av Värnamo Sportfiskeklubb. Medlemmarna fungerar som tillsynsmän och bor ofta på den tillhörande campingen under sommarperioden. Dra dig inte för att fråga ut några av de gamla "klubbrävarna" om fisket i sjön, det kan ge dig en hel del matnyttig information. De har oftast mycket att berätta, eftersom de ser helheten över en hel fiskesäsong på ett helt annat sätt än du kan göra som besökare under enstaka dagar.

Vattnet är välskött. Det finns gott om bryggor runt sjön och viss vadning gör också att ytterligare fiskeplatser blir tillgängliga. Om jag ska nämna några egna favoritplatser runt den relativt stora sjön, så får det bli södra ändens vassbälten samt den utstickande sandreveln på östra sidan. Fisken går ofta och kryssar i vakrundor, så det gäller att lägga ut flugan med framförhållning längs den förmodade rutten.

Vad som gör Kalvsjön extra unik är att här finns ett starkt bestånd av självreproducerad öring. Om fisken väger under kilot kan man med stor säkerhet anta att den har kläckts och vuxit upp i anslutning till sjön. Leken sker i en liten bäck på västra sidan. Intresserade bör ha goda möjligheter att skåda öringleken under hösten i detta vattdrag.

Regnbåge planteras också ut i sjön och är oftast av god kvalitet. För några år sedan sattes det ut mängder av mindre regnbåge i viktclass från två till sex hekto. Många av dessa fiskar är nu ordentligt förvildade och kan bjuda upp till sällan skådad kamp – men först ska man ju lyckas få dem på kroken...

Det finns alltså chans också till grov fisk i Kalvsjön. Öringar och regnbågar på över tre kilo har siktats. Dessa fis-

Smygfiske från land kan vara både spännande och givande.

kar väljer dock sina uppehållsplatser med största omsorg. En vik med dybotten och näckrosbälten är ett speciellt populärt tillhåll. Där har många ivriga spösvingare blivit genomblöta i sina försök att nå storfisken...

Vulgata och Phryganea

Kalvsjön är ursprungligen rotenonbehandlad men hyser numera ett gott insektsliv. Det som gör fisket här speciellt omtalat och intressant är de massiva kläckningarna av sjösandsländan. De infaller ofta ett par, tre veckor innan midsommar. Men man måste hålla

god uppsikt på vädret. Ostadiga perioder kan göra att kläckningarna förskjuts, och man vill ju helst inte missa den stora banketten.

Det bästa vulgatafisket har man för övrigt oftast mitt på dagen när solen skiner som starkast. Man bör också ha i åtanke att vulgatorna i Kalvsjön är något mörkare än vad som är vanligt för arten.

Under aftonfisket tar ofta nattsländorna över som huvudaktörer och i skymningens halvskum kan man ha roliga fisken med stripande nattsländeimitationer och allehanda puppor. På sensommaren börjar Phryganea

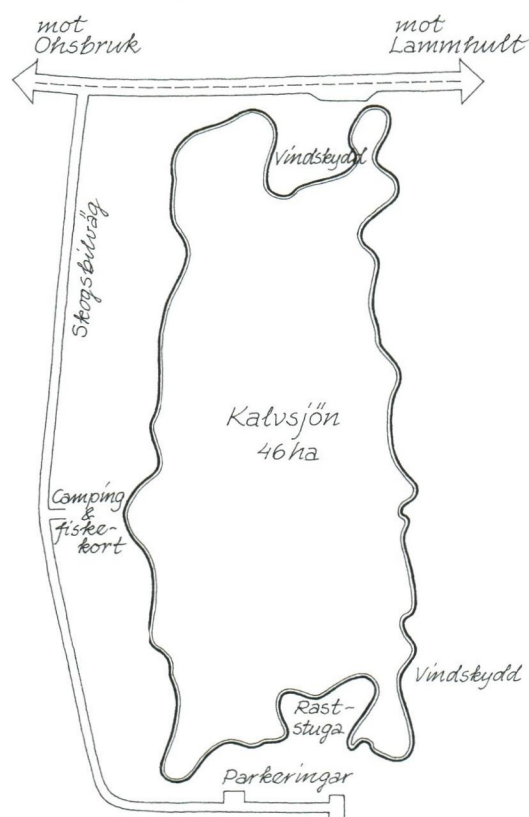
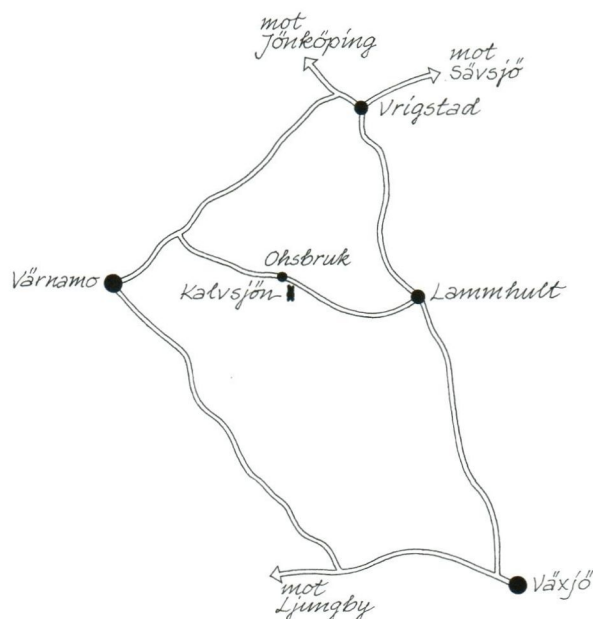
forts på nästa sida

Min variant av Kalvsjösländan. Ursprungsmönstret saknar hackel.

Fiskeinformation Kalvsjön

Kalvsjön ligger vid Ohsbruk längs vägen mellan Lammhult och Värnamo i Småland. Vattnet drivs av Värnamo Sportfiskeklubb. Fiskekortet, som kostar 100 kronor, kan köpas vid campingen på sjöns västra sida. Fiskekortet berättigar till fiske mellan klockan 6.00 och 24.00 och fångstbegränsningen är satt till tre laxfiskar per kort.

forts från föreg sida
grandis uppträda i större mängder. Denna vår största nattslända kan bli upp till 5 centimeter lång och uppför sig som en liten båt på vattenytan. Fisken tar våldsamt i jakten på dessa överdimensionerade insekter, så det gäller att ha en stark tafs.

Kalvsjösländan

En kväll hade jag gått lottlös vid Kalvsjöns stränder trots att det var gott om sjösandsländor både i luften och på vattnet. En äldre herre drog dock fisk så det stod härliga till. Mina flugor fungerade emellertid inte, men då han var på väg hem gav han mig ett exemplar av sin fluga med uppmaningen att pröva den.

"Här får du en Kalvsjöslända", sa han. "Den ska du fiska med."

Efter bara en kort stunds fiske hade också jag fått en vacker regnbåge – och en ny favoritkreation hade kommit i asken för att stanna.

Flugan kan beskrivas som en överdimensionerad Humpy. Skillnaden är att stjärten är längre och att vingen inte delas.

Efter fisketuren modifierade jag flugan efter mina egna önskemål och binder den numera enligt följande:

Krok: Torrfluggekrok nr 10.

Bindtråd: Svart.

Rib: Svart bindtråd.

Stjärt: Svart-vit spräcklig ekorrsvans.

Kropp: Fly-Rite nr 30 eller liknande, däröver naturfärgat hjorthår.

Vinge: Spetsarna av hjorthåret från kroppen. Vingen ska vara cirka 17 mm hög.

Hackel: Brun eller ginger tupp.

Jag har också experimenterat med att binda flugan som en åsandslända, Ephemera danica, med Fly-Rite nr 12, ljusare hjorthår och grizzlefärgat hackel. Kroppslängden ska då vara cirka 25 mm och vinghöjden 20 mm.

Andra flugor som visat sig gångbara i Kalvsjön är Ulf Pierrous dagslände-kläckare Pluppen. Till nattsländefisket är Streaking Caddis och Superpuppan i stora storlekar effektiva. En Muddler dragen snabbt i ytan fiskar ofta bra när inga insekter kläcker. Man kan gärna överdriva intagningshastigheten en smula.

Det finns gott om insekter av ordningen Odonata i sjön. Stora imitatio-

ner av troll- och flicksländor kan därför vara på sin plats. Man ser ofta fisken göra höga hopp, när den försöker fånga dessa fantastiska flygare.

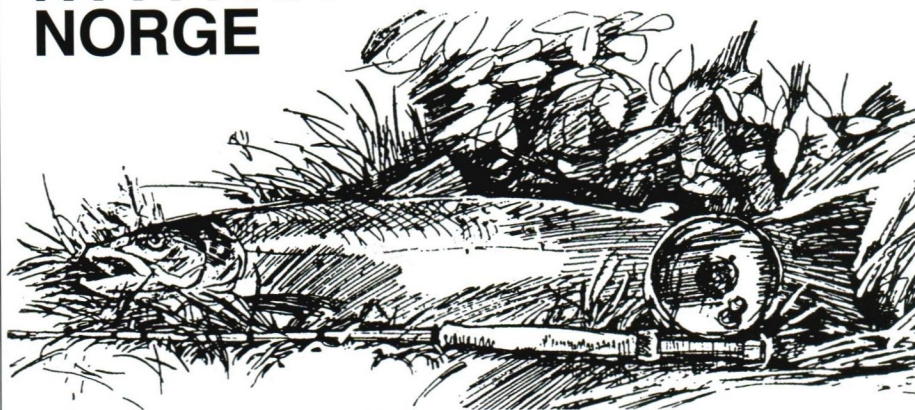
Som jag redan antytt anser jag att Kalvsjön är ett föredöme för hur ett inplanteringsvatten ska skötas. Andra ägare till put and take sjöar borde lära av Värnamo Sportfiskeklubb och förstå att man måste satsa på kvaliteten istället för kvantitet.

Det lönar sig alltid i längden genom att man får nöjda och trogna besökare. Allt fler flugfiskare börjar uppskatta välkonditionerad fisk med hela fenor – istället för de misshandlade och övergödda regnbågar man hittar i allt för många vatten. Det är ju också en etisk fråga. Så ska djur inte behöva bli behandlade.

Både fiskevattensägare och sportfiskare måste börja ställa högre krav på de som idag levererar undermålig fisk. Gör vi gemensam sak torde resultatet inte låta vänta på sig.

Till dess kan jag emellertid rekommendera ett besök vid Kalvsjön. Här har man förstått värdet av ett torrflugfiske av högsta kvalitet, vilket gör att man som flugfiskare gärna återvänder år efter år!

NYTT FRA NORGE

Redaktør Terje Bomann-Larsen

Redningsplan for norsk villaks

Villaksutvalget, under ledelse av høyesterettsdommer og laksefisker Georg Fr Rieber-Mohn, har nå lagt fram sin redningsplan for den norske villaksen. Og det er tildels tale om drastiske tiltak, ikke minst i forhold til oppdrettsnæringen. Hele 50 av våre beste elver bør etter utvalgets mening gis status som nasjonale laksevassdrag, med spesielt vern mot alle former for inngrep, hva enten det gjelder kraftutbygging, forurensing eller grusuttak.

Men det er jo ikke bare i elvene at laksens livsgrunnlag er truet. Vi har i det siste skrevet mye om lakselusa som yngler kraftig i tett befolkede oppdrettsmerder, og som dreper lakse-smolten før den kommer ut av fjordene. For å komme plagen til livs, foreslår utvalget å holde ni fjorder og kyststrekninger frie for oppdrettsanlegg. Noen av disse områdene, som Jærkysten (sør-vest for Stavanger) og Oslofjorden er også i dag uten slike anlegg, men på landsbasis vil forslaget berøre 14 konsesjoner med ca 30 anlegg. I tillegg til de nevnte, gjelder det Sognefjorden (Lærdals- og Aurlandselva), Nordfjord, Trondheimsfjorden (bl a Gaula, Orkla, Nidelva og Stjørdalselva), Namsfjorden, Altafjorden, Porsangen (Stabburselva og Lakselva) og hele kyststrekningen øst for Kinnarodden, noe som blant annet vil berøre de omstridte anleggene ved Tanas utløp. Oppdrettsnæringen er naturligvis ikke fra seg av begeistring over slike utspill, men så lenge de selv ikke mestrer

hverken luseplage eller rømningsproblemer, er det neppe noen annen vei å gå.

Men også sportsfiskerne må belage seg på restriksjoner. Som man i dag har fellingskvoter ved jakt, kan man få fangstkvoter for såvel enkeltvassdrag som for større geografiske områder. For å sikre mot fiske på gytende laks, ønsker utvalget å stoppe alt fiske den 31 august. Dette er datoen for generell fredning også i dag, men svært mange elver er nå åpne for fiske i store deler av september, ja også ut i oktober, så dette punktet vil nok bli heftig diskutert lokalt. Mange småelver har nesten ingen opgang før høstflommen, og i elver med attraktivt sjørrett fiske vil det si at en viktig del av sesongen faller bort. Det kan igjen føre til at det blir uinteressant for grunneierlag og sportsfiskeforeninger å drive kultivering i vassdragene. Mange elver har dessuten fått forlenget sesong på høsten fordi man har ønsket å fiske opp flest mulig oppdrettsrømlinger som ofte kommer senere enn villaksen. Her er det med andre ord en del skjær i sjøen, og vi kan vanskelig se annet enn at en total skjerming av villaksen fra 31.8 vil medføre utstrakt bruk av rettet fiske, hvor man f eks innfører fang og slipp på villaks, mens fiskene får beholde sjørret og oppdrettsrømlinger. Dette har med hell vært forsøkt i noen få elver, og vil antaglig bli framtida dersom man vil bruke sportsfisket som bestandsregulerende tiltak.

Men veien fram er lang, og det er slett ikke sikkert at utvalget får politisk støtte for sine forslag. Miljøvernministeren uttaler seg riktig nok positivt til Aftenposten og vil så raskt som mulig sende planen ut til høring. Men hun har ingen bred parlamentarisk støtte i Stortinget, og selv innenfor regjeringen finnes det et parti som i alle saker prioriterer distriktsnæring framfor biologisk mangfold, og selv om lakseturisme også er god butikk i bygdene, er det vel heller tvilsomt om Senterpartiet tør å trække oppdretterne på tærne. Heller ikke restriksjoner mot landbruket vil finne støtte der. At planen også omfatter varig vern mot utbygging av i alt 19 elver, gjør ikke saken enklere. Det tunge flertallet av Høyre, Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet har alltid stått på kraftutbyggernes side, og vil neppe gi slipp på seks milliarder kilowatt-timer som det her kan bli snakk om.

Joda, vi får nok en verneplan med tiden. Forslaget fra villaksutvalget ser da også ut som et godt grunnlag. Spørsmålet er bare hvor mye som blir igjen når alle særinteresser er ivaretatt. Noen politisk nytenkning på dette området er det neppe grunn til å regne med.

Omkamp om Alta?

Altaelva har en selvfølgelig plass blant villaksutvalgets nasjonale lakseelver, og Altafjorden er da også foreslått som oppdrettsfri sone. Men hovedtrusselen mot den storvokste Alta-laksen kommer fra den omstridte kraftutbyggingen på 80-tallet. For selv om det heter i konsesjonsvilkårene at utbyggingen ikke skulle være til skade for laksestammen, er det nettopp det som har skjedd. Som alltid var det pessimistene som fikk rett, og lokalbefolkningen, som på 80-tallet var splittet, er opprørt over løftebruddet og den dramatiske tilbakegangen i laksefisket. Særlig er skadene store i Sautso, øverst mot demningen, hvor endrede temperatur- og vannstandsforhold gjør at viktige gyteområder gror igjen. Dette er en utvikling som sprer seg nedover, og det er bare i de nederste delene av elva at gytingen fortsatt går som normalt.

Derfor er det mange som tar til orde for en omkamp om Altaelva. Løftene er brutt, og stadig fler mener at demningen må rives. Eller er det slik at bordet fanger, og at pålagte konsesjonsvilkår kun er sukker som strøs på for å få omstridte utbyggingsaker gjennom den politiske prosessen?

Ur "Fisket i Mörrums 32 pooler": *Strategi för majlaxen*

Text & foto: Erik Erlandson

De flesta Mörrums-fiskare har en särskild förkärlek för majfisket efter den stora, blanka laxen. Det är nog inte bara storleken på fisken som lockar sportfiskarna till ån i sådana mängder att långt ifrån alla kan få fiskekort. En stor del av tjusningen med detta fiske ligger säkert i det faktum att naturen runt ån under denna tid är hisnande vacker. Den skira bokskogen grönskar allt djupare mot en förgrund av ett hav av vitsippor. Lite längre fram slår liljekonvaljen ut sina spröda blomklockor, medan den kraftiga, guld-gula kabbelekan glänser längs högvatten-dränkta stränder, där det tidigare så grå och torra strandgräset nu står grönt och saftigt. Över ån drar flyttfågelsträcken mot norr, och har man tur så kan man få se en blågrön svetslåga i blixtrande fart tätt över vattenytan, en kungsfiskare på väg mot häckningsplatsen! Till allt detta kommer så den silverfärgade laxen, som då och då bjuder oss fiskare några tiondels sekunder av andlös skönhetsupplevelse då den visar upp sig i eleganta head and tail vak. Vad kan man mer begära?

Jo, förstås att få en fisk, men det är ju inte alla förunnat. Ty även om fisket är glimrande bra, med kanske 15 fiskar per dag i snitt, så är det likväl bara 15 procent av fiskarna som får fisk. Statistiskt sett skulle man alltså behöva 6,5 dagar för att få en lax. Men som tur är det skillnad på statistik och verklighet,

Författaren med sju kilo tungt silver från pool 12.

och det går att förkorta tiden mellan huggen åtskilligt, om man tänker lite – och är utrustad med en oproportionerligt stor portion tur, förstås.

Det första man bör göra är att försöka få en bild av laxens uppträdande på poolen vid det aktuella vattenståndet. Är det en ståndpool, som till exempel pool 4 i de flesta vattenstånd, eller är det en vandringspool som pool 12, eller en mittemellanpool som pool 2 eller 1 i högvatten?

Ståndpoolerna är ju känsliga för allt för hårt vadande, eftersom fisken som står där lätt kan bli störd. Vandringspoolerna å andra sidan är nya i stort sett hela tiden, och det som gällt ena sekunden har förändrats till nästa. Därför kan man återkomma om och om igen till en sådan pool med lika goda eller dåliga förhoppningar varje gång.

Även om det inte rört sig en fena på pool 12 på tio timmar, kan det plötsligt vimla av lax där! Ingenting är omöjligt på en sådan pool. Ståndpoolerna ändras betydligt mer sällan, de stora hålorna håller lax hela tiden, ofta sådana som stått där en längre tid och som blir allt svårare att locka till hugg. När nykommen fisk anländer brukar detta visa sig genom smärre revirstrider som avslöjas genom ett plötsligt vakande på flera ställen i poolen nästan samtidigt. Då är det dags!

En annan god sak att lägga märke till är laxens rytm vid uppvandring i ån. Den kan va-

riera år från år, trots att förhållandena kan tyckas identiska. Ofta är det dock något som skiljer; kanske vattenföringen är några kubik mer eller mindre, eller är temperaturen några grader hit eller dit, eller så är både vattentemperatur och vattenföring något annorlunda. Det är ofta vårt minne det är fel på, laxen gör däremot aldrig fel när den värderar dessa förhållanden!

Om laxen dyker upp på en viss pool vid en speciell tidpunkt ena dagen, kan man mycket väl räkna med att det kommer ny lax på samma plats vid samma tid även nästa dag. Under ett år i början av 1980-talet, 1983 om jag inte minns fel, anlände i slutet av maj laxen till Rosendala nästan på slaget klockan 08.00 varje morgon. Vi kunde, som det heter, nästan ställa klockan efter den.

Vissa pooler är typiska regnväderspooler. Vid regn och rusk vandrar laxen igenom dem i en strid ström och tar då gärna betet. Pool 7 och 12 är sådana regnväderspooler, och då är det särskilt giftigt att fiska där.

Morgonpooler och kvällspooler diskuteras det ibland. Min erfarenhet är den att detta kan variera högst avsevärt år från år. Pool 12 ansåg jag till exempel under 80-talet vara en sådan typisk kvällspool, men under de senaste åren skulle man väl snarast vilja kalla den en förmiddagspool. Pool 15 har alltid varit en kvällspool, men det hindrar inte att den också är en god morgonpool. Här har jag fått fisk så tidigt som mellan klockan 05.00 och 06.00, något som enligt statistiken är ganska ovanligt.

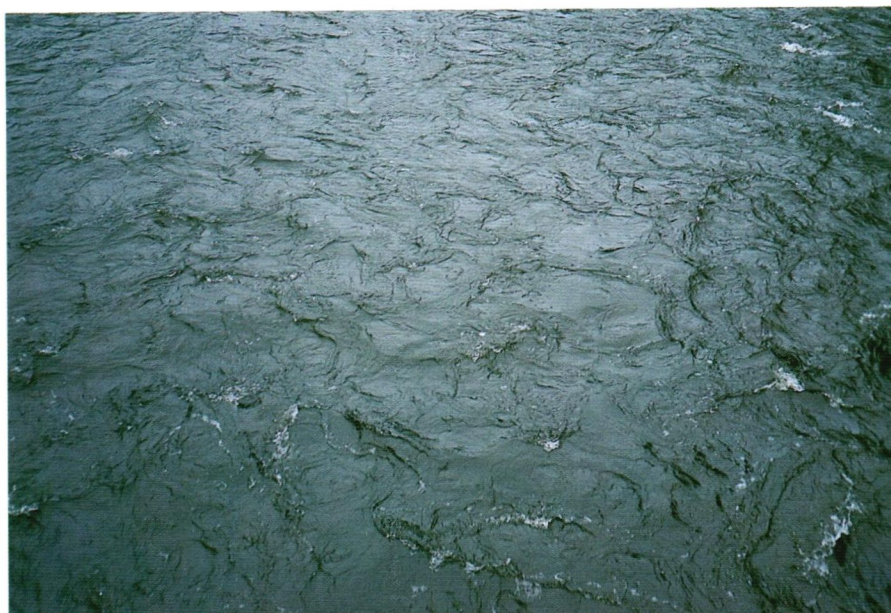
När man väl har kommit fram till en lax att fiska på i en vandringspool i maj månad, då ligger man väldigt bra till. Men alla laxar hugger inte automatiskt på de första kasten, även om många som tas under denna tid går på vid första tillfället. Jag har haft laxar på både pool 12 och 15 som under vandring vänt och gått mellan 5 och 10 meter för att ta flugan! Sådana fiskar är som tur är ganska sällsynta.

Vad kan man då göra om en nykommen lax inte vill ta flugan? Ja, det enda man kan göra är att ändra det som ändras kan och försöka på ett nytt sätt. Det som kan ändras är ju ganska lätt att räkna ut, men den rätta kombinationen av ändringar är inte alltid självfallet!

Det som de flesta ändrar på när hugget uteblir är flugan, vilket ju ofta är det mest uppenbara och logiska. Har man haft en stor fluga försöker man en mindre och tvärtom. Har flugan varit mörk, kanske man prövar en ljusare. Det händer att denna förändring räcker för att fisken skall hugga, ofta vid en övergång från större till mindre och från mörka till ljusa flugor.

Men om detta inte händer, utan laxen tycks lika opåverkad som förut? Ja, det finns fortfarande mycket att ändra på. Nivån flugan fiskar på är till exempel enligt min erfarenhet kanske ännu mer väsentlig än flugans färg och storlek. Var fiskar flugan egentligen? Går den bara några centimeter från ytan, bör man sänka den till kanske en halv meter under ytan, eller ännu djupare. Spinnfiskaren har inga större problem med att ändra nivå i vattnet, det räcker med att veva hem några extra tag då och då för att få upp betet, eller använda lättare eller tyngre bete. Flugfiskaren måste däremot byta lin, eller nu-

forts på nästa sida

Att läsa Mörrumsån —var står fisken?

Våröringen står inte på samma ställen som höstöringen, eller nystigen öring under våren på samma ställen som vinterståndens öring. Förhållandet är detsamma när det gäller den första stora laxen i maj och den mindre sommarlaxen, även om temperaturen skulle vara densamma. Storlaxen vill generellt sett ha mer vatten över huvudet än den mindre laxen.

Här på bilden ser vi prov på ett typiskt parti från de strömmande delarna av Mörrumsån. Var står fisken?

Det finns flera svar på den frågan, beroende på säsong, fiskart och temperatur. När man studerar bilden noggrannare kan man urskilja två strömkanter, en till höger och en till vänster i bilden. Strömkanterna bildas av den sten som ligger längst fram i bilden, eller snarare i vattnet strax utanför bildkanten. Bakom stenen är det relativt djupt, dock ingen riktig djuphåla, det avslöjar den räfflade vattenytan.

Om vi fiskar efter vinterståndens våröring är det bakom stenen i det lugnare vattnet vi skall söka. Vill vi däremot söka efter nystigen våröring är det strömkanterna som är aktuella, ofta längst fram vid stenen. Laxen ställer sig här på insidan av strömkanterna lite längre ner från stenen vid temperaturer över +10 grader, men längre in i lugnvattnet vid kallare vatten. Eftersom laxen på denna plats stannar högst någon timme innan den vandrar vidare, bortfaller oftast sommarens mest troliga ståndplats, nämligen i vattenkudden som bildas framför stenen. Laxen har en stark förkärlek för sådana platser, men då bör temperaturen ligga på över 15 grader och vattenströmmen vara relativt jämn.

Höstöringen kan inta flera positioner; på kvällen högt upp i strömkanterna, där den nystigna våröringen placerar sig, och på dagen i de lugnare partierna bakom stenen, där vi skulle letat efter den vinterståndna våröringen.

Generellt kan också sägas att under största delen av säsongen, från mitten av maj då temperaturen når över 10 plusgrader, står fisken högre upp i vattnet, på grundare och mer strömmande platser, när vattentemperaturen är hög eller ökande, och lägre, djupare och på mer lugnflytande områden då vattentemperaturen är sjunkande.

forts från föreg sida

mera åtminstone tafs. De nya flätade tafsarna med olika sjunkhastighet är härvidlag alldeles utmärkt. Det gäller bara att se till att fäste mellan tafs och lina håller!

Sedan kan man börja kombinera dessa två faktorer; fluga och nivå. Hur många kombinationsmöjligheter som nu kan uppstå är det svårt att få överblick över ute vid vattnet, de är nämligen nästan oändliga: Färg, form, storlek kombinerat med uppe vid ytan, 10 centimeter ner, en halv meter ner, bottenrä, bara för att ta några exempel. Tyvärr eller lyckligtvis – beroende på hur man ser det – finns det ytterligare minst en faktor som nu måste med i spelet, nämligen hastigheten! Här kanske vi kan nöja oss med tre huvudkategorier: Långsam, medel och snabb. Dessutom finns olika individuella hemtagningssystem, till exempel är det väldigt populärt bland flugfiskare att på lugna pooler med snabba handledsrörelser ta hem linan, samtidigt som man sätter spöspetsen i gungning upp och ner, så kallad "syntning".

Nu börjar kombinationsmöjligheterna virra runt i huvudet på de flesta laxfiskare, och vill det sig illa har man svårt att hitta ut igen till det enkla, effektiva fisket. En bra metod kan vara att själv tänka igenom vilka möjlighe-

ter man vill testa nästa gång man är på den eller den ståndplatsen och möter en trilslande lax. Tre, fyra olika möjligheter kan man väl hinna testa innan det är dags att låta nästa fiskare få ett försök.

Laxfiske är ett slitgöra, det gäller att ligga i från morgon till kväll. För att orka det bör man försöka komma in i lugn och jämn rytm. För egen del är jag beroende av spöt för detta. Ett långt, mjukt och långsamt spö tycker jag är långt bekvämare att fiska med under långa fiskedagar, än de snabba, hårda spön som många andra fiskare föredrar. Detta är förstås högst individuellt, och det finns ju spökaktioner för de flesta temperament idag.

Det sämsta man kan göra är dock att börja jaga fisk längs poolerna, ständigt på språng från den ena poolen till den andra. Det finns de som lockas med i denna karusell och som per biltelefon rapporterar till varandra från den ena poolen till den andra. Man ryser lite när man ser det, var det inte just det jäktet man ville bort från när man började fiska lax på allvar en gång?

Tja, jag har kanske glömt hur det var att vara tjugo år och omätlig på fiskeupplevelser. Men, som sagt, så småningom blir även den hungrigaste mätt och kan sätta sig ner och bara njuta av friheten vid ån. Och det räcker långt...

Ny bok om fisket i Mörrumsån

Den här artikeln är baserad på utdrag ur Erik Erlandsons och Birger Pedersens nya bok "Mörrum". Erik Erlandson har fiskat i Mörrumsån sedan 30 år och delar här med sig av sina erfarenheter och kunskaper om ån och dess fiske. Boken behandlar fisket i Mörrum sedan urminnes tider, men framför allt sportfisket mellan 1941 och 1998. Bokens huvudkapitel behandlar utförligt de 32 poolerna både i text och med hjälp av helikopterfotograferade överblicksbilder, där ståndplatser och lämpliga vadningssvågar är inlagda. Här redovisas också fisket vid olika vattenföring samt flugval, taktik, metodik och en mängd olika statistikuppgifter.

Det i artikeln beskrivna "majfisket" fortsätter in i juni månad – vissa år åtminstone fram till midsommar – lite beroende på vattenstånd och väderförhållande.

Att fanga och släppa tillbaka

forts från sid 15

dan från början bestämmer sig för vilket fiske man vill bedriva. Skall man släppa tillbaka fisken, så måste man till att börja med kontrollera vattentemperaturen. I mitt hemmavatten, där jag släpper tillbaka all öring jag fångar, fiskar jag helst inte över huvud taget om det är varmare än 12 grader, mest beroende på att det är förhållandevis grov fisk som tar tid att landa. Varmare än 14 grader bör det inte vara ens om fisken är relativt liten.

Det finns en spridd uppfattning att en tunn tafsspets är "sportsligare" än en grövre. Men vägledande bör vara att man ska kunna drillas och landa en fisk så fort som möjligt för att minska risken för mjölksyreförgiftning. Av samma skäl är det lämpligt att använda en håv med väl tilltaget skaft, så att man inte har problem att nå fisken. Håven ska vara stor, djup och försedd med knutlöst nät som inte skaver mot fiskkroppen. En hullinglös flugkrok har också den "psykologiska" fördelen att man tror sig lättare kunna skaka loss fisken. Är kroken hullingförsedd vill

man kanske gärna hjälpa till genom att ta i fisken och hålla fast den medan man tar loss flugan – något man som framgår av denna artikel bör undvika.

Över huvud taget har det gått lite troll i den här debatten och för många är intressena motstridiga. Man vill gärna släppa tillbaka fisken, men samtidigt önskar man behålla "de gamla sportfiskevärdena" – stor fisk tagen på tunn tafs, en lång och god kamp och en rusande fisk och en skrikande rulle. Det är som framgår inte möjligt att fiska så på ett ansvarsfullt sätt.

Inse också att det är "fullt legalt" att behålla en fisk. Den som väljer att göra så – i ett vatten som tål att beskattas – ska inte behöva uppleva att någon rynkar på näsan. Men de fiskar som tas upp och behålls ska vi visa omdömet att avliva så snabbt som möjligt. Även här brister det tyvärr ibland – oftast troligen på grund av okunskap om fiskens anatomi. Det behövs inte något starkare slag mot hjärnan för att avliva en fisk. Men det krävs att man verkligen slår mot hjärnan – och inte nere på

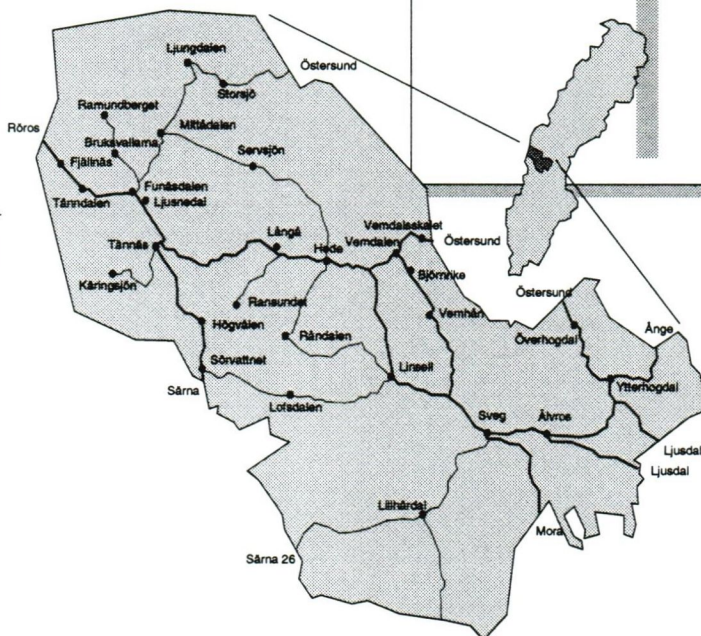
fiskens nacke, vilket jag sett åtskilliga gånger ute vid våra vatten. Här finns bara köttiga mjukdelar, och ett slag resulterar endast i att vi tillfogar fisken onödigt lidande. Slå istället rakt över ögonen eller över deras bakre kant, så dör fisken omedelbart. Nästa gång du behåller en öring eller regnbåge och rensar den, så kan du gärna passa på att klyva huvudet och se efter var hjärnan sitter, så förstår du bättre...

Att återutsätta fisk är en företeelse som har kommit för att stanna. Men om "catch and release" inte helt ska råka i vanrykte, så måste vi alla förstå hur spelreglerna för fiskens överlevnad ser ut och hur vi själva som sportfiskare måste tillämpa återsättandets svåra konst.

Vi måste göra det på biologiskt hållbara villkor, och inte som man ibland ser idag, till exempel vid inplanteringsvatten med regnbåge, där catch and release tillämpas som ett sätt att få fortsätta fisket när kvoten är fylld. Det ligger tämligen långt från återsättandets ursprungliga filosofi och syfte...

HARRFISKESKOLA

Lär dig orsbornas nedärvda hemligheter vid
Sveriges bästa harrvatten!

Veckokurs fredag 11/6 – torsdag 17/6, 3100:- inklusive boende, kursledare, två övernattningar i tält och fiske alla dygnets timmar.

Varje måndag 7/6 – 16/8 kl. 18.00 Napp för nybörjare med kostnadsfri flugfiskeinstruktion..

10-timmarsskurser (10-22), måndag till fredag hela juli. 495:-
inklusive lunch. Vuxen plus barn 695:-.

3-dagarskurser 3-5, 10-12 samt 17-19 september.
895:- inkl. boende, kursledare samt flugbindningskurs.
Tisdagar 22/6-17/8 kl 19.00 Napp för nybörjare m gratis
flugfiskeinstruktion hos Ekbergs Fiske. 0684-30036.
<http://www.vemdaleninfo.se/ekbergsfiske>

Mer information hittar du på Internet
<http://www.herjedalen.se/harrfiskeskola>
 Du kan även boka på telefon 0684-24200

Härliga Härjedalen

NYTT PÅ MARKNADEN

Redaktör
Erik
Erlandson

Strykjärnslinor som shooting heads

Ett stråk av tätt duggregn går genom luften och ansiktet blir omedelbart alldeles vått. Solen mojar i moln och ett tungt, smygande eftermiddagsmörker klättrar in mellan de knoppiga alarna.

Högerhanden klämmer fast linan i bakkastet och så släpper pekfingret kraften som är så stor att den våta, hala backingen redan börjat glida långt innan kastet är färdigt att gå. Jag har precis bytt till ett strykjärn och längst ut sitter en sjunktafs av snabbaste modell. Nu må vi pröva! Kastet går långt över än nästan bort till vattenkudden framför den stora platta stenen som normalt sett brukar ligga högt över vattnet. Jag vet att det står fisk där, eller snarare jag är övertygad om det. Det är en säker plats i detta vatten. Men att komma ned genom det snabba vattnet som störtar fram i en lång stråkande stryka, komma ned genom överströmmen, ned genom de massiva massorna av kallt vatten som, visserligen något långsammare men tyngre och kraftigare, underifrån pressar upp vattnet mot den råa graniten, nej det är inte lätt.

Må vi se om strykjärnet kan slå sig ner genom vattnet!

Det känns tungt i spöt, tungt som om linan fastnat i underströmmen och pressas nedåt, inte lätt och vispande som tidigare, utan tungt och jämnt och sugande, och så – jag vet det redan sekunder innan det händer – far linan iväg snett ner från stenen och rullen rusar i baklängesgalopp och jag har fått kontakt med årets första lax.

Fluglinor med olika sjunkhastighet – så kallade strykjärnslinor i shooting head format – förekommer i allt bredare sortiment. Numera finns de i de flesta upptänkliga klasser och tyngder, vissa avsedda, enligt rekommendationer från sina försäljare, både för enhandsspön och tvåhandsspön, medan andra är avsedda enbart för det ena eller det andra, och FiN har testat tre sådana linor av olika märken, en Cortland, en Scientific Angler och en Loop.

Cortlands Steady Sink Type 3, 280 grains för klass 10, är den lättaste av de testade. Vikten 280 grains motsvarar ungefär 27 gram på FiN:s brevvåg, vilket ganska väl stämmer med vad fabrikanter anger i bifogad folder. Linan är cirka 12 meter lång och kan klippas i bakänden för bäst balans till det aktuella spöt, om man så önskar. Längden antyder att linan bäst kommer till sin rätt med tvåhandsspö, eftersom det kan vara jobbigt att i längden lyfta en

tung sjunklina av denna längd med enhandsspö. Så är dock inte fallet med denna lina, och orsaken till detta förhållande är främst att linan inte sjunker speciellt kraftigt utan uppför sig ungefär som en normalt snabbsjunkande lina, vilket den också noga räknat är, om man tittar på klassningen som sägs vara typ 3, det vill säga snabbsjunkande.

Vid fiske med enhandsspö i mindre åar efter havsöring under vårfloden är detta en utmärkt lina, som om man vill förbättra djupfisket med fördel kan förse med snabbsjunkande tafs. Genom att moderera med olika typer av tafsar kan man sedan fiska på relativt många olika nivåer i vattnet. Genom sin längd kan linan alltså också användas med tvåhandsspö, men här är det lite svårare att hitta användningsområden som skulle passa just denna kombination; kanske vårfiske i åar med betydligt lägre vattenföring än

Överst till vänster: Trådhållare med fjädertryck är ett utmärkt verktyg vid flugbindningen.

Nederst till vänster: Giorgio Benecchis sax – billig och bra med hållbar egg.

Till höger: Flugan bunden på konformad minitub med cirka 20 millimeters längd.

normal vårflod kunde passa bra. Ett plus för Cortlands lina är att man försett den med ögla för lätt fastsättning av skjutlinan. Och, som sagt, för fiske i mindre åar är detta en utmärkt lina. Pris 349 kronor.

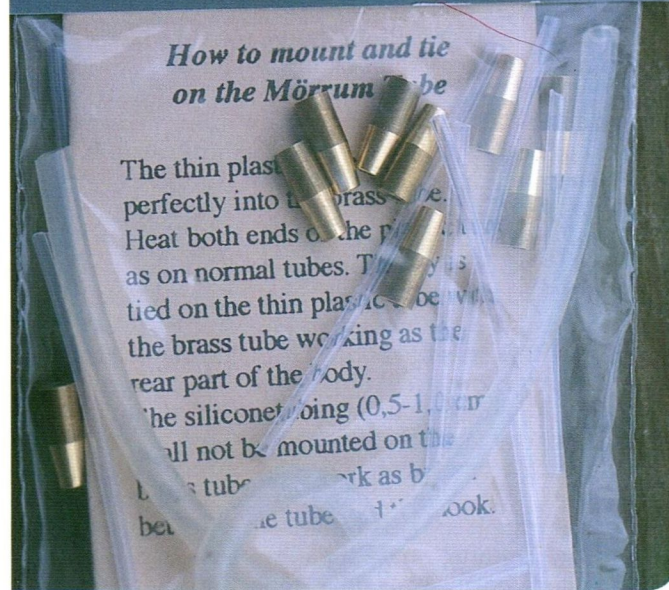
Betyg:

Loop Special Taper

Lina nummer två är en Loop Special Taper Flyline 550 grains, en shooting head på cirka 13 meter med en vikt av cirka 45 gram avsedd enbart för tvåhandsspön. Även denna kan klippas i bakänden för att få rätt vikt till spöt. FiN testade med ett 11 fots enhandsspö i klass 10, vilket lätt hanterade linan i sin helhet, samt även med ett 15 fots tvåhandsspö klass 11, vilket också hanterade linan förträffligt utan klippning.

Nu är ju kaststilar och spöaktioner olika, varför det bästa är att den enskilda fiskaren själv klipper sin lina efter sin egen teknik. Bättre hade då varit om linan, avsedd för tvåhandsspö, hade varit något längre, så att man haft mer att ge på. Detta är en mindre anmärkning som egentligen inte drabbar själva linan utan mer konceptet som sådant.

Emellertid är linan en mycket snabb sak, går som en kula genom luften och kastar mycket långt. Bäst fungerar den på underhandskast. Överhandskast går förstås bra, men här tenderar kasten att bli väldigt slängiga och okontrollerade vilket i och för sig kanske inte har så stor betydelse för denna typ av lina. Det är ju tungt fiske i högvatten det är fråga om när denna lina sitter på

rullen – och det klarar den utmärkt. Just 550 grains verkar vara det ideala i fråga om sjunkhastighet vid normalt vårvatten i de flesta av våra svenska vattendrag. Linan har därför ett givet användningsområde – fiske efter havsöring under våren samt laxfiske i strömt högvatten. Dessa uppgifter klarar linan utmärkt. Pris: 395 kronor.

Betyg:

Deep Water Express

Den verkliga strykjärnslinan i testet är Scientific Anglers Deep Water Express 850 grains med en vikt av 55 gram fördelade över den 9 meter långa linan. Den korta, tunga linan är en verklig kastkanon, men mycket svår att hantera med korta spön, även om FiN:s starka elvafotare klarade uppgiften med bravur. Ett långt spö, minst 14 och helst 16–18 fot, skall det till för att klara denna lina som far som en raket i luften och landar med verkliga kaskader om framkastet läggs allt för brant.

Överhandskastning är att rekommendera, dock utan några blindkast; det är linan för snabb för. Det går med ett långt spö att rulla upp linan ur vatt-

net efter hemtagning av någon meter, varefter ett löst anlagt överhandskast tar flugan i princip vart man önskar inom alla önskvärda kastområden. Något finlir med speykast eller liknande är den knappast avsedd för – nej, lyft och kasta är denna lins melodi.

Även om linan är taperad med liten spets kan det vara svårt att presentera flugan fint. Men djupt sjunker den, det är inte tal om annat. Vid extrema situationer med mycket högt och kallt vatten i stora älvar, eller i strida strömmar i älvar med mindre vatten, klarar denna lina sin uppgift med bravur. Den går mycket snabbt ned genom överströmmen och sedan bär det rakt ner till botten. Det krävs alltså att det är fart i vattnet för att man skall undvika alltför många bottennapp. Pris: 398 kronor.

Betyg:

Minituber i mässing

Utvecklingen på flugsidan för lax och havsöring sker främst inom avdelningen tubflugor, där man inte minst vid Mörrumsån har experimenterat med många olika förslag. Det är idag

konstigt att tänka sig att man för bara tio år sedan kunde få tipset att använda bensinslangar till modellbyggen av olika slag till plasttuberna, för att inte tala om örönpinnar, vars plaströrlor var så styva att de nästan alltid brast vid första fisk eller bottenkontakt, eller de där bläckpatronerna från kulspetspennor, som i brist på bättre användes till metalltuber. Numera kan man faktiskt finna allt man önskar på marknaden, och uppfinningsrikedomen ute vid vattnen skapar allt bättre möjligheter.

En sådan nyhet är de minituber av mässing som experimenterats fram vid Mörrumsån de senaste två åren. De har visat sig vara mycket effektiva både på lax och havsöring, främst vid det tidiga vår- och försommarfisket, men även under goda vattenförhållanden under resten av säsongen.

Vanliga plasttuber och mässingstuber känner väl de flesta till idag. De nya minituberna bygger på samma idé, men har gått ett stycke längre i utvecklingen. Nackdelen med de större och tyngre mässingstuberna är förstas just det som en gång var deras fördel, nämligen tyngden. De används ju för att komma ner genom hård ström vid

forts på nästa sida

fiske i kallt vatten, när fisken inte gärna stiger till ytligare nivåer för att ta flugan. Den utveckling som skett på linfronten under 90-talet har gjort det möjligt att fiska mycket djupt med lätta tuber, liksom man kan använda dem även vid fiske med intermediatelinan eller flytlinan, då de lätta minituberna, som bara väger cirka 2 gram, dansar förföriskt i alla strömkantar och ripp-lar.

En modell av sådana tuber har FiN hittat från The Fly Company i Danmark. Den ger stora möjligheter till variationer på temat minitub. Varje tub är cirka 11 millimeter lång, och den främre hälften, eller cirka 5 millimeter är avsmalnande, konformig, mot spetsen. I motsats till de vanliga metalltuberna slutar inte tuben där utan fortsätter framåt genom ett litet plaströr som följer till varje tub. Plaströret är cirka 5 centimeter långt och kan stickas ut både framåt och bakåt efter eget önskemål, men det vanligaste är att tuben sticks ut framåt cirka 10 millimeter samt slutar i jämnhöjd med metalltubens buttdel. Därmed uppnår man bästa balans.

Sedan binds flugan på den kropp på omkring 2 centimeter som finns tillgänglig, där det smala plaströret används till inbindning av huvudet och övre delen av vingen, som oftast binds in i ett par omgångar, så att man får den att ligga i cirka 45 graders vinkel ut från kroppen och sträcka sig cirka 5

centimeter bakom tuben. På det viset får man en lång vinge och en kort, lätt flugkropp, som vattnet lätt kan påverka och få att leva på ett helt annat sätt än de tyngre och längre tuberna.

Infästningen av kroken är även den ett litet kapitel för sig; till skillnad från vad som är normalt fästs den inte in med hjälp av plaströr som träs över bakre delen av tuben, utan här skall den ligga helt fri bakom flugan. Avsikten med detta är att den lösa kroken inte skall häkta upp sig i lina och tafs under kastet, vilket den oavbrutet kommer att göra om den ligger fäst till tuben. Den lösa kroken ligger sedan under utfiskningen dikt an mot kroppen. Detta förfaringssätt minskar inte på något sätt krokningsförmågan, det kan FiN verifiera efter att ha använt metoden under en säsong.

FiN sätter inte gärna betyg på denna typ av utrustning, men vi vill gärna framhålla minituberna som en av de mest intressanta utvecklingarna av flugtuber som skett under den senaste tioårsperioden. Pris 49 kronor för 10 stycken.

Flugbindarverktyg

Flugbindarverktyg av de mest skiftande kvalitet och prisklasser finns det numera mycket gott om på marknaden, och några större nyheter i konstruktion eller användningsområde

kommer relativt sällan fram. Då och då stöter vi emellertid på verktyg som antingen är en vidareutveckling eller en billig och bra, enkel produkt som vi gärna vill informera om.

En trådrulehallare, där rullen kan spännas med en fjäder, är ett sådant mycket praktiskt och enkelt verktyg till ett billigt pris, som gör god tjänst vid bindstället, eftersom man kan ställa in trådspänningen i förhållande till trådtyp och bindmoment mycket enkelt genom att vrida på den skruv som ställer fjäderns spänning mot spolen. Hållaren, som är av märket Griffin, kallas Multithread och kostar 116 kronor.

Betyg:

Flugbindarsaxar har som alla vet en tråkig tendens att bli slöa, speciellt om man klipper tinsel och annat glitter med dem, vilket också sker vid FiN:s flugbindarbord trots alla goda föresatser att använda en speciell sax för sådana material. FiN hittade emellertid en nätt liten sax av märket Giorgio Benecchi, med beteckningen 4" curved, i vintras. Denna sax, som tyvärr alltså fått slita med metalltinsel, har ändå behållit sin skärpa och klipper fortfarande enkelt och lätt även de finaste hackelstrålar eller bindtråden. Den är alltså en billig, bra och enkel produkt, som vi gärna rekommenderar. Pris: 74 kronor.

Betyg:

Ersbo flugfiske

Transtrands Fiskevårdsområde i Västerdalarna kommer till säsongen att inrätta en speciell flugfiskesträcka i Görälven vid Ersbo norr om Sälenfjällen. Görälven, som har sina källflöden i Norge, är känd för sitt harrfiske. Men här finns också öring. Vid Fulunäs rinner Görälven samman med Fuluälven och de bildar tillsammans Västerdalälven.

Längs den 2 kilometer långa flugfiskesträckan får fiske endast bedrivas med flugspö och fluglina. Max tre fiskar med minimimåttet 35 centimeter får fångas per dygn och fiskekort. Dygnskortet kommer att kosta 100 kronor.

Red

Inkvartering kan ske i närliggande vandrarhem, i stuga i Sälen området eller på Stöten Camping.

För närmare information om fisket ring Birger Johansson, ordförande i Transtrands FVO, telefon 0280-250 39, eller Åke Stadigs på Stöten Camping, telefon 0280-850 11.

Sommarens äventyr runt Vemdalen-Vemhåns fiskevatten

Fisketurer, Bäversafaris, Kanoting, Golfbanor,
Fjällridning, Vemdalsveckan, Harrfiskekurser,
Gäddjakt, 13-14/8 Countryfestival m.m.

Vemhåns Fiskecamp & Stugby

Tel: 0684-400 27
e-post: vemhans.fiskecamp
@mailbox.calypso.net
www.fiskecamp.com

Ring oss nu!!

HÄRLIGA HÄRJEDALEN

Tel: 0684-30036
www.vemdaleninfo.se/ekbergsfiske

Tel: 0684- 302 00
e-post: 068430200@telia.com
www.camping.se/plats/Z30

Se hit!!!

– alla våra läsare som
bor utanför landets
gränser.

Vi har nu möjligheten att ta emot
betalning för prenumerationer
via betalkort såsom:

- Eurocard
- Mastercard
- Visa

Även varor som Du beställer
från vår postorderavdelning kan
vi hantera på samma sätt.

Gör så här: Sänd eller faxa ett
brev där du uppger följande:

- Ditt ärende
 - Kortets namn, exp Visa
 - Kortets giltighetstid
 - Kortets nummer
 - samt Din underskrift
- till Flugfiske i Norden
Violgatan 7
S-343 34 ÄLMHULT
Fax 0476-160 64

AnneMarie Skarp

Laxfiske i Ängesån Ängsstugans Camping

Campen med närhet till, och boendet för Ängesåfisket
– Guidade turer

www.angsstugan.nu

Välkommen hälsar Fam. Henriksson!
Ängsstugans Camping – Källvägen 5 – 956 98 LANSJÄRV

Tel 0926-300 03 el 301 26

E-post: angsstugan@telia.com

Hjälp oss hjälpa,
ditt stöd är ett stöd för livet.
Postgiro 90 20 90-0
eller bankgiro 902-0900.

BARNCANCERFONDEN

Vill du veta mer om barncancerforskning?
Ring 08-661 56 40 eller
besök www.barncancerfonden.se

Tunna spån av morötter följda av torkade skivor äpple och banan. Därunder kantarell och trattkantarell, tomat, spansk peppar, gul lök, purjolök och persilja. I kåsan torkade strimlor av gul och röd paprika.

Torka fjällmaten själv

Menyn under fjällfisket begränsas av att vi inte kan bära med oss färskvaror som innehåller för mycket vatten. Basdieten består därför oftast av frystorkade rätter, makaroner och potatismos – och förhoppningsvis en och annan fisk. Men maten behöver inte bli enahanda. Genom att ta med torkad svamp, grönsaker, frukt och bär kan vi få en väl så smaklig och varierad kost

Text & foto: Olof Jakobsson

Så är det åter dags att packa för den årliga fjällfisketuren, och som vanligt har ryggsäcken en tendens att växa allt för mycket både i omfång och vikt. Det är ju så mycket som ska med, bland annat all mat för en vecka. Den väger åtskilligt. Därför väljer vi gärna frystorkade rätter, även om sådana är tämligen dyra. Billigare alternativ finner vi i havregryn, makaroner och den uppsjö

av soppor och pastasåser, som numera finns på hyllorna i våra matvarubutiker. Alla är torrvaror, där vi slipper bära med oss vattnet. Istället tillsätts det när vi väl är på plats. Det gör att både vikt och volym minskar i fjällryggsäcken.

Men dessutom skulle jag vilja tipsa om möjligheten att mycket lätt och enkelt själv torka en del av den mat du

vill bära med dig. Därtill blir det mycket billigt, och du kan också välja sådana matvaror du själv tycker speciellt mycket om, men som inte finns att köpa i torkat skick. Matstunderna är viktiga när man ligger ute på fjället. Utevistelsen suger genom att man rör sig mer och den fysiska ansträngningen blir större än normalt. Dessutom blir dagarna oftast längre. Norrlands-

nätterna är ljusa och man fiskar långt in på småtimmarna. Det gör att man äter mer och dessutom kanske fler gånger än hemma. Lite torkade grönsaker, svamp, frukt eller kryddgrönt är därför ett extra välkommet tillskott. Särskilt när du försöker variera snabbmakaronerna på fjärde dagen i fält...

Gammal metod

Att torka olika födoämnen för att kunna förvara dem under lång tid är en gammal och väl beprövad metod som har använts under alla tidsåldrar och i de flesta kulturer runt om i världen. Soltorkning ute i det fria har säkert varit den vanligaste metoden, men idag väljer vi kanske helst att använda en svag värmekälla för att driva ut vattnet ur det vi vill torka.

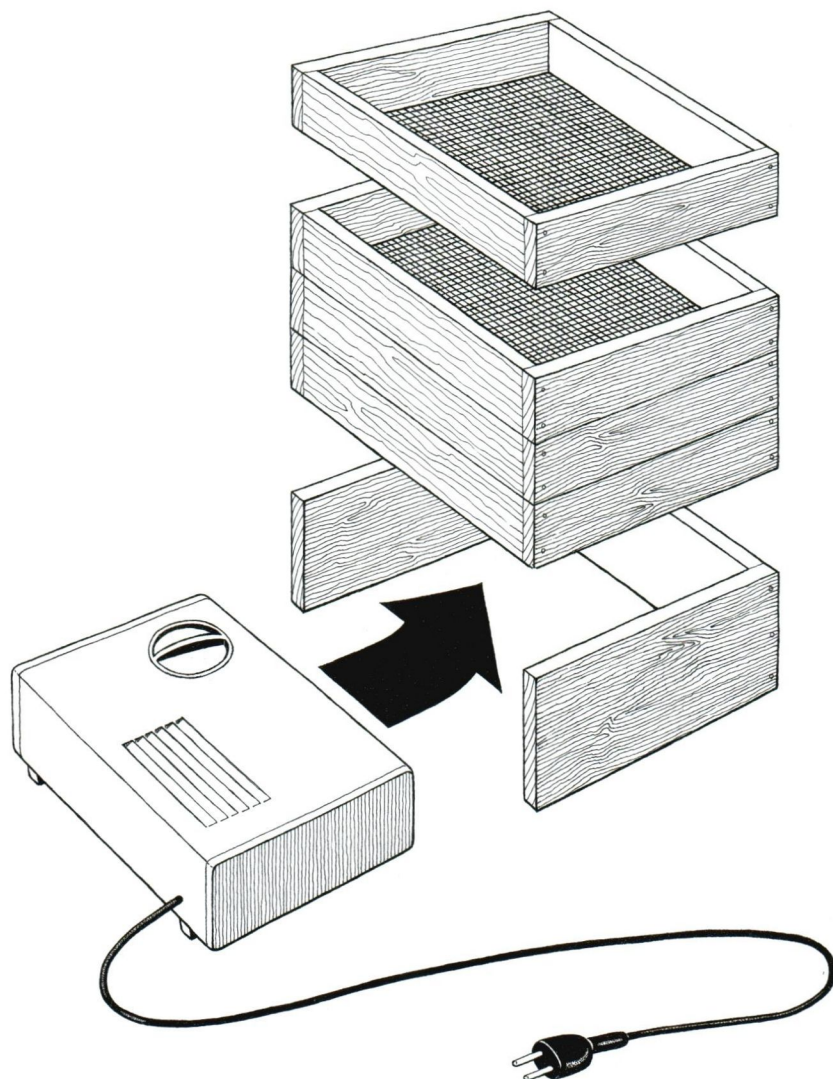
Grunden till att torka svamp, frukter, bär och grönsaker lades då jag som mycket ung fick följa med min mamma ut i skogen för att plocka olika växter, som sedan torkades i linnepåsar för att användas som téer under mörka vinterkvällar. Vi plockade även bär och nypon, och jag minns så väl bakplåtarna med nypon som stod på torkning på kanten av järnspisen i vårt kök – för att nu inte tala om hur gott den nyponsoppa smakade...

På 50-talet var det säkert ganska vanligt att man på detta sätt försökte ta till vara det som naturen gav, inte minst av ekonomiska skäl. Man fick lära sig att hushålla och att inget fick förfaras. Idag är skälen till att själv torka svamp, bär och grönsaker kanske inte de samma, men inte desto mindre finns det all anledning att prova på den här konserveringsmetoden – speciellt då för oss flugfiskare, som lagar en hel del mat ute i fält, och som vill hålla ner vikten på vår packning under fjällveckan.

Värmekälla och fläkt

Torkning går ut på att man försöker driva ut vattnet ur födoämnet. För det behövs en värmekälla. Den kan vara så enkel som den torra värmen i ett rum, men man kan också skynda på processen genom att tillföra svag värme och se till att den avdunstande vattenångan försvinner så snabbt som möjligt. Alla har vi en eller flera sådana värmekällor hemma. Det kan till exempel vara:

- Vid eller på ett värmeelement. Har du element för direktverkande el, så
forts på nästa sida

Så bygger du en torkapparat

Torkkramar, så kallade ollor, kan bestå av träramar spända med myggnät som staplas på varandra och placeras på en bottenram med ena sidan öppen. Framför öppningen placeras en värmefläkt på svag värme, så att luftströmmen underifrån passerar genom ollorna och transporterar bort fukten från de produkter som placerats ut på dem. Lägg inte allt för tjocka lager och kontrollera torkprocessen med jämna mellanrum.

Torktiden är beroende på hur mycket vatten produkterna innehåller. Frestas inte att skynda på torkningen genom att höja värmen. Det ger oftast sämre resultat. Då är det viktigare att ventilerar bort fukten. Torkar du i en bakugn bör den därför stå på lägsta värme och ugnsluckan på glänt.

forts från föreg sida

kan det emellertid uppstå brandfara om du placerar något direkt på elementet.

- Ovanför ett frys- eller kylskåp är det både varmt och torrt.

- Ovanför värmepannan i pannrummet finner du också den rätta värmen.

- I ett torkskåp i tvättstugan kan du ställa termostaten på låg värme och dessutom med hjälp av fläkten snabbt få bort vattnet.

- Ugnen i spisen är nog det vanligaste stället att snabbt torka svamp, bär, frukt och grönsaker. Tänk bara på att låta ugnsluckan stå lite på glänt, så att det vatten som avdunstar kan komma ut. Använd heller inte för hög värme, då detta ger sämre kvalitet på det färdiga resultatet.

Däremot är det förkastligt att försöka använda en mikrovågsugn. Den är inte lämplig för torkning, utan gör att det du vill torka istället blir kokt. Dessutom kan det uppstå brand när allt vattnet har avgått.

Torkapparater

Det finns speciella torkapparater att köpa, men det är inte särskilt svårt att tillverka en sådan själv av några nätspända ramar och en vanlig kupévärmarer med fläkt – en sådan som många använder vintertid i sin bil.

Spänner man myggnät på enkla träramar – så kallade torkollor – kan dessa ollor sedan staplas ovanpå varandra. Den varma luftströmmen får sedan passera underifrån och fläkten ser ef-

fektivt till att det hela tiden sker en luftväxling som tar bort vattenångan. Det viktiga är att värmen kommer underifrån, att vattenångan tas bort med en fläkt och att det är luft mellan de olika ollorna. Med detta som utgångspunkt kan konstruktionen sedan varieras allt efter vad man har till hands.

Princip för all torkning är att det är bättre att torka på så svag värme som möjligt. Naturligtvis varierar sedan torktiden allt efter vad man vill torka. Kryddor torkar till exempel mycket snabbt, medan svamp, tomater och annat som innehåller mycket vatten tar längre tid. Man kan emellertid korta torktiden genom att skära ner det man vill torka i mindre bitar eller tunna skivor. Det kan då vara en fördel att skära tvärs över fibrerna, istället för längs med. När det gäller rotfrukter, till exempel morötter, kan det dessutom vara en fördel att förvälla dessa i lätt saltat vatten, innan man torkar dem, för att undvika att de blir sega efter en tids förvaring. På det viset behåller de också sin naturliga färg bättre.

Vad kan man torka?

Det mesta går att torka, men det är kanske framför allt svamp, frukt och grönsaker som är lämpliga att ta med för att dryga ut maten vid fjällfisket. Dessutom är kycklingkött utmärkt att torka. Det går fort, men kycklingen ska då först vara tillagad, till exempel grilad, och sedan skuren i mindre bitar. Torkade på detta sätt kan kycklingbitarna sedan användas i soppor och grytor ute på fjället och kräver då endast kort tillagningstid. Det gäller ju

att välja sådan mat som kräver kort koktid för att slipa dra med sig allt för stora mängder T-sprit.

I FiN:s decembernummer 1983 finns till och med en tipsruta om hur man själv torkar älgkött eller nötkött i ugnen. Men det tar betydligt längre tid, och det blir ett torkat kött som man inte använder i matlagningen utan istället karvar strimlor av och äter som tilltugg eller "fjällgodis".

I en ruta i slutet av denna artikel följer en uppräknings av sådant som jag själv torkat med gott resultat.

Förvaring

Genom torkningen har du reducerat den ursprungliga vikten och volymen högst avsevärt, vilket ju är av största betydelse vid fjällvandringen. För att nå bästa resultat bör du hellre torka vid lägre temperatur och under lite längre tid än försöka skynda på torkprocessen genom att höja värmen. Oftast räcker det med 30–40 grader. Speciellt viktigt är detta för svamp och annat som innehåller mycket vatten.

Till förvaring använder jag själv glasburkar med tätslutande lock, som jag sedan placerar på en torr och mörk plats i ett skåp. Du kan naturligtvis också använda plastpåsar, men många menar att bruna papperspåsar är det bästa alternativet, eftersom sådana inte är helt täta utan släpper ut eventuell kondens.

Samtidigt kan de naturligtvis släppa in fukt och dessutom släppa ut aromämnen, så det hela får väl bli en kompromiss. Hur som helst kan på det här viset torkad svamp, grönsaker, frukt och bär förvaras under flera år.

Här följer en liten lista på sådant jag själv brukar torka:

Svamp: Kantareller, trattkantareller, murklor och Karl Johan svamp. Svampen rensar jag och delar i bitar för att få en snabbare och jämnare torkning. Svamp innehåller mycket vatten och bör torkas vid låg värme.

Rotfrukter: Potatis och morötter skurna i skivor. Rotfrukter bör förvällas före torkningen för att inte bli sega och för att behålla sin färg.

Grönsaker: Grönsaker tillhör bassortimentet och är mycket lämpliga att torka. Med undantag för tomater, som innehåller mycket vatten, torkar de dessutom mycket snabbt. Prova gärna gul och röd lök, purjolök, gräslök, paprika och tomater, som är ypperliga att använda i soppor och grytor av olika slag.

Kryddor: Här finns mycket att välja mellan och var och

en har säkert sina egna favoriter. Själv har jag provat oregano, timjan, mejram, basilika, citronmeliss, dragon, körvel, salvia, dill, persilja, spansk peppar och enbär. Torkning av kryddor sker lämpligast genom att breda ut dem i rumstemperatur eller hänga upp dem i knippor på någon varm plats.

Frukt: Äppel, plommon och bananer går utmärkt att torka. Skär frukterna i tunna skivor så drivs vattnet lättare ut. Torkad frukt är bra som "fjällgodis" och dessutom gott till morgongröten. Skal från citron och apelsin går också att torka och sedan rivas för smaksättning av olika rätter.

Kött: Grillad kyckling som skärs i små bitar går lätt att torka och kan sedan användas i olika grytor.

EUROPAS bästa fiske och naturupplevelser

Laxfiske i världsklass

Europas bästa harrfiske

Intressant öringfiske

Förmåligt kustfiske

Beställ vårt Magazine Kalix Älv

Kontakta oss för närmare information om heta fiskeplatser, guidning, logi, aktiviteter, dagsaktuella fiskerapporter.

Tel: 0926 779 90 Fax: 0926 109 04
e-mail: kalix.river@communique.se
Besök oss även på internet: <http://www.kalixriver.se>

Argentina

Exklusivt fiske i unik miljö i norra Patagonien kombinerat med hästridning. 7 mil privat älvsträcka med regnbågslox.

Sjöar med rödingtillgång.

Ring Kent Nyman
0300-632 89 för mer info el fax
0300-632 87.

www.elgeco.com heter vår

hemsida. Ta en titt, det kan löna sig!!

NYA MYCKET BRA STARTSET

TILL MYCKET BRA PRIS!!

9' spö för lina 4-5, 5-6 eller 6-7, rulle lina och tafs med c:a 30% rabatt!!

MILL END LINOR.

2:A SORTERING FLUGLINOR MED OFTAST OBETYDLIGA SKÖNHETSFEL.

Pris: 88:- / st., 240:- / 3 st.,

380:- / 5 st., 650:- / 10 st.

WORCESTERSHIRE LINOR !!

TILL KALASPRIS !!! 220:- / st.

REA!

PÅ MYCKET,
MINST 30%!!

KOLLA HEMSIDAN!!

ELGECO

Box 8012

421 08 Västra Frölunda

Tel. 031 - 473560

Fax. 031 - 493581

E-mail: elgeco@algonet.se

Välkommen till NORDVÄRMLAND!

Ett suveränt harrfiske väntar på Dig i Klarälven, där även laxöringen nappar. Här finns också tillgång till "Put-and-Take"-fiske + ett 40-tal andra fiskevatten.

Billigt boende.

Sysslebäcks Fiske & Familjecamping

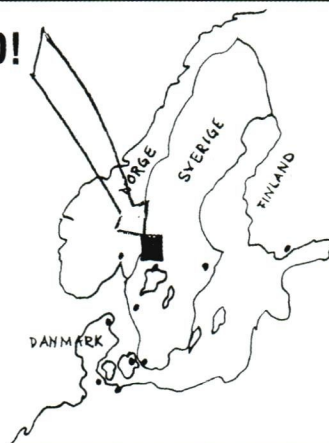
Sysslebäcks FVO

Bokning o info:

SYSSLEBÄCKS TURISTBYRÅ

0564-103 73

Box 55, 680 60 SYSSLEBÄCK

Titta efter
den här dekalen!

Följande väl sorterade redskapshandlare säljer FLUGFISKE I NORDEN i lösnummer

Arvika: Arvika Fiskecenter, Myrom

Borlänge: Olles Fiske & Fritid,

Hugo Hedströms v 16

T&R Sportfiske, Borgnäs v 26

Göteborg: Strömvalls, Ö:a Larmg. 16

EL-GE Sportfiske, Gustav Dahléns g. 13

Lennart Bergqvists Flugfiske,

Industriv. 2, Partille

Kiosken Turisten, Kungssportspl.

Stjärnås Sportfiske

Halmstad: Wittlock Sportfiske, Brog. 27

Huskvarna: Fly-Dressing, Hakarpsv.

Jakobsberg: Fly Fisherman, Vasav. 46

Jönköping: Kurres Fiskeshop,

Lantmätargränd 6

Kalmar: Vapencentralen AB

Karlshamn: Fiskeshopen i Karlshamn,

Saltsjöbads v. 53

Karlskrona: Fiskemagasinet,

Amiralitetstorget 23

Köping: Willys Sportfiske i Köping

Flugfiske i Norden säljs även i alla väl sorterade tidningskiosker, varuhus och / eller bensinstationer i Sverige,

Danmark, Finland och Norge.

– Fråga efter Flugfiske i Norden om den saknas på tidningshyllan –

Ljungby: Skand Sportfiskecenter,
Skåneg. 10

Luleå: Vildmarkshopen, Ålg. 18

Lund: Sportfiskehuset, S:a Esplanaden 20

Malmö: Fiske & Fiskar, Regementsg. 17

Markaryd: Piraya Sportfiske, Österg. 9

Mörum: Bringséns Sportfiske, Parkv. 33

Record Fiske & Fritid, Åkroken

Fiskeshopen i Karlshamn

Norrköping: Norrköpings Sportfiske,

Trädgårdsg. 15

Piteå: Janssons Järn AB, Öjegat. 81

Sandviken: Sportimport, Storg. 22

Skellefteå: Domus, Nyg. 50

Stockholm: Fiskarnas Redskapshandel,

S:t Paulsg. 4

Berras Sportfiske AB, Valhallav. 46

Sundsvall: PO:s, Kolv. 20

Umeå: Blixt Sport, Storg. 87

Norrlands Jakt & Fiske, Risv. 2

Uppsala: MÅ Fiske o Fritid, Björkg. 4

Vimmerby: AT Vapen, St. Torget

Västerås: Willy's Sportfiske AB,

Långmårtensg. 2

Ystad: Fiske o Sportboden,

Österportstorget 1

Ängelholm: Varuhallen Hobby, Storg. 62

Örebro: Östlunds Fiske, Jakt och Sport,

Radiatorv. 1

Östersund: Fiskeservice, Stortorget 6

Danmark: Sport-Dres,

Fredriksundsv. 20, Köpenhamn NV

"Go Fishing", Brog. 6-8, Odense

Hunters House, HC Ørsters v. 7B,

Fredriksberg

Bössemager Korsholm A/S, Skjern

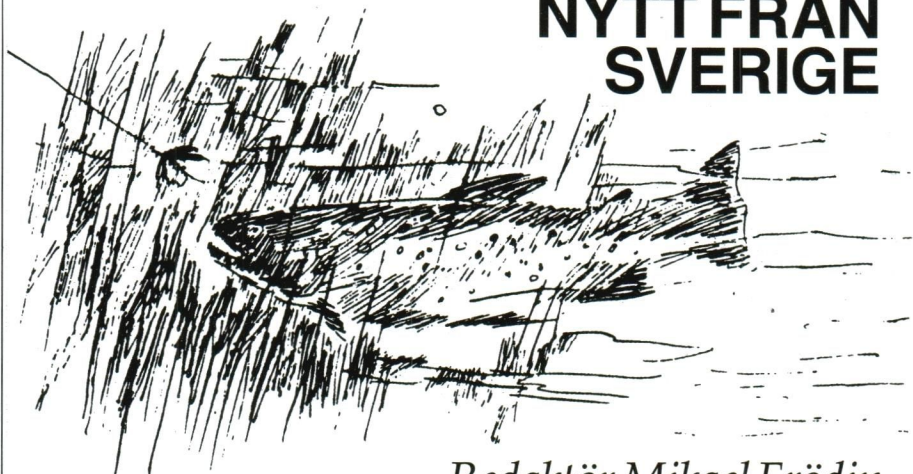
Norge: Jarle & Bjørnar Fluefiske,

Sörumsg. 28, Lillestrøm

Finn de Langes Sport, Christiesgt. 11, Bergen

Nordisk Fiskeutstyr, Chr Kroghs gate 16

NYTT FRÅN SVERIGE

Redaktör Mikael Frödin

Svenska Flugfiske- mässan blev succé

Under lång tid har de befintliga mässorna kritiserats av de svenska flugfiskarna. Det är väl så att mässorna under de senaste tio åren har slätats ut och flugfisket fått allt mindre utrymme. Jämför man våra mässor, och då framför allt Vildmarksmässan i Sollentuna och på senare år även Vildmark Väst i Göteborg, med utländska mässor, så är de senare betydligt intressantare för oss flugfiskare. Jag har själv bundit flugor på ett antal stora internationella mässor, och här kan man verkligen tala om samlingsplatser för oss flugfiskeintresserade. I många fall rör det sig om "game fairs" med full kommers, mixat med uppvisningar, föredrag och nyhetspresentationer. Vi flugfiskare är en speciell grupp inom kategorin friluftsmänniskor. Generellt sett är det nog många av oss som känt att vi drunknat bland kanoter, klätterväggar, guldvaskning och överlastade trollebåtar. Flugfisket är idag så brett och har ett så speciellt utbud, att det länge har gått att bygga en renodlad flugfiskemässa.

Västerås 26–28 mars

Under en rad av år har diverse flugbindningssammankomster och flugfisketräffar i klubb- och butiksregi anordnats. Dessa har varit fria från Atomdrag och reapriser på haspelrullar, men har varken försökt göra anspråk på eller nått upp till kategorin flugfiskemässa.

Men så kom den då äntligen – vår

första egentliga flugfiskemässa! Evenemanget i Västeråshallen började planeras redan under hösten 1997. Allt eftersom arbetet framskred stod det klart att här skulle det bli en verklig flugfiskemässa. Något luttrad av tidigare optimistiska arrangörer och dåliga tillställningar hade jag aldrig vågat drömma om att evenemanget skulle genomföras så professionellt och resultatet bli så bra. Tack vare att landets största redskapshandlare och grossister sett sig förbigångna av de befintliga mässarrangörerna, var det lätt att locka de stora att ställa ut. Detta gjorde att många följde efter, och totalt fanns en imponerande samling av de största aktörerna inom svenskt flugfiske på plats.

Av Sveriges många duktiga flugfiskeprofiler var även imponerande många på plats. Många av landets mest meriterade flugbindare, spöbyggare, kastare, fotografer och föredragshållare var där. FiN fanns naturligtvis också på plats med en egen monter. Redan nu finns det de som ångrar att de inte var där och svär på att finnas med till nästa års mässa.

Aktiviteterna innehöll även utlottningar och diverse tävlingar, bland annat en liten tävling i precisionskast med enhands fluga. Tävlingen var mycket populär och följdes med stort intresse. Många av grossisterna hade föredömligt slutit upp och sett till att de olika tävlingarna hade ansevärda priser.

Hela tillställningen var inrymd i

Västeråshallen, som är en stor idrottsanläggning. Här hade man på ett föredömligt sätt byggt upp en bra kastanläggning med en 38 meter lång och 6 meter bred bassäng, där det kastades oavbrutet under de tre mässtdagarna. Många var lyckliga att slippa demonstrera eller prova ny utrustning ute i de friska vårvindarna. Det skall väl sägas att när folkmassorna var som tätast visade sig hallens ventilation inte vara dimensionerad för den här mängden aktiva människor. Men vem hade vågat ana att det skulle komma 2 500 flugfiskare under lördagen och totalt 4 500 från fredag till och med söndagen! Därtill kom kvinnor och barn in gratis.

År 2000

Mässan var säkert bara starten på något som kommer att växa sig allt större, och varför skulle vi i Sverige inte kunna prestera en flugfiskemässa fullt i klass med de bästa i världen? Visst är vi ett litet land, men vår flugfiskekultur är mycket stark och antalet engagerade procentuellt sett större än i de flesta andra länder.

Mässledningen med Jussi Sjölund i spetsen låter oss veta att planeringen för år 2000 redan är i full gång. Till nästa år ser man sig nog tvungen att öppna ytterligare en hall för att få plats och trivsel för alla besökare och utställare. Årets mässa disponerade 1 500 kvadratmeter, och med ytterligare 600–800 kvadratmeter får vi en utställningsyta på över 2 000 kvadrat – det blir mäktigt!

För att få ordning på föreläsningssjöhögheterna aviserar man redan nu att man kommer att bygga en särskild föreläsningssjöhöghet med plats för ett par hundra personer. I övrigt planerar man att satsa ytterligare på hantverksavdelningen med ännu fler flugbindare, spöbyggare och andra specialiteter. Till nästa år kommer även några av de största utländska flugfiskepersonligheterna att bjudas in. Troligen kommer vi att kunna njuta av några av världens internationellt sett bästa kastare, flugbindare och föreläsare.

Avslutningsvis kan vi bara buga oss och tacka för att det finns driftigt folk, som inte bara klagar över den befintliga situationen utan verkligen tar tag i saker och ting. Svenska Flugfiskemässan i Västerås är ett nytt evenemang som säkert kommer att leva länge. Med den här imponerande starten skulle det inte vara särskilt förvånande om mässan redan inom ett par år kommer upp i 10 000 besökare.

Dan-Tackel Sweden 2:Sorterings Fluglinor

Sveriges största sortiment

Flyt	WF/DT	2-13
Sjunk	WF/DT	2-13
Interme.	WF/DT	2-12
Fast Sjunk	WF/DT	4-12
U Fast Sjunk	WF/DT	4-15
SinkTip	WF/DT	4-13

Finns där fel på linan byter vi

Oavsett orsak

Från 80:-/st Vid köp av 5 st

Nyhet

1: Sorteringslinor med

1 års Garanti 28 M linor

Flyt	WF/DT	5-10
Sjunk	WF/DT	6-10
Fast Sjunk	WF/DT	6-9
Ultra F. Sjunk	WF	7-9
Interme.	WF/DT	6-10
Sink Tip	WF/DT	6-10

LAX Linor DT linor

Flyt, Sjunk, Interme. i klass

10-12 även i Shooting head

PRIS FRÅN 150:-

Dan-Tackel Sweden FLUGOR

25 olika Vått	75:-
25 olika Nymfer	75:-
25 olika Torr	75:-
10 st Enkel Lax	90:-
10 st Dbl. Lax	110:-
10 st Enkel Öring	70:-
10 st Dbl Öring	90:-
20 st Bushy Bob	70:-
20 st Cats Whisker	85:-
20 st Fritz	105:-
20 st Gold bead nymf	90:-
20 st Muddlers Minn.	100:-
20 st Boody Nymf	85:-
20 st Daddy long legs	95:-
20 st Grayling	65:-
20 st Hopper Torr	95:-
20 st MayFly	95:-
20 st Monatan	100:-
20 st Cul-DE-Canard	99:-
20 st Demsel Nymf	85:-
20 st Gold bead lures	105:-
20 st Hairs Ear	80:-
20 st Mixed S edge	85:-

Alla flugor är blandat

Dan-Tackel Sweden ALUMINIUMTUBER

Finns nu i valfria längder och
i 40, 50, 60 mm i diam. PRIS FRÅN 295:-

Flytring The U-Boat

Ord pris 1 650:-

NU 890:-

GATTI

LOOP

SAGA

Ring för pris på ditt drömspö.

Flugrullar

System 2	67 L	Kanon pris 699:-
Leeda Magnum	140D	Kanon pris 599:-
Leeda Magnum	200D	Kanon pris 649:-
Dynadisc RT	alla storlekar	Kanon pris 399:-

I priset på alla flugrullar ingår en 2: sort. lina

Värde 109:-. Valfri Flyt, Interme. Sjunk

Postens Avgifter tillkommer

Vår postorderkatalog är gratis

Öppet Mån-Fre 10.00-18.00

Lör 10.00-14.00

Ring och beställ

042-34 06 01

Besök vår hemsida. www.dan-tackel.com Besöksadress Sportfiskebutiken Köpmansg. 7 A Höganäs

Aktuella adresser till Flugfiske i Norden

FiN:s medarbetare sitter på skilda håll, varför material som kommer tidningen tillhanda ofta måste sändas vidare till rätt adress. Här följer aktuella adresser för att Ditt brev inte ska behöva gå omvägen över kansli eller redaktion.

Prenumerationer, beställningar och kassa:

Anne-Marie Skarp, Violgatan 7, S-343 34 Älmhult. Telefon 0476-160 90, fax 0476-160 64.

Annonser:

Ulf Olofsson, Husargatan 11, S-411 22 Göteborg. Telefon och fax 031-711 55 74.

Redaktion:

Gunnar Johnson, Box 22, S-571 06 Bodafors. Telefon 0380-37 11 25. Obs! Nytt telefonnummer

Marknadsnytt:

Erik Erlandson, Barkvägen 13, S-370 10 Bräkne-Hoby.

Boknytt:

Jan Sekander, Pl 2252 Esseboda, S-280 70 Lönsboda.

Nytt från Sverige:

Mikael Frödin, Sjudartorp, S-741 93 Knivsta.

Nytt fra Danmark:

Steen Ulnits, Vejlegade 9 st th, DK-Århus C.

Nytt fra Norge:

Terje Bomann-Larsen, Wigants vei 11, N-3600 Kongsberg.

Rätt adress gör att Ditt brev snabbt når rätt medarbetare!

Den norrländska kustharren

forts från sid 27

Men det finns många fina platser som kan ge ett synnerligen gott fiske även för den landburne. Speciellt en vik tillhör mina absoluta favoriter. En relativt stor inbuktning av havet där det längst in finns en liten badvik. Sanden övergår sedan i en långsträckt klippformation. Redan där kan harrfisket ta sin början, men jag brukar vandra förbi klipporna, ner på den grovsteniga strand som sedan följer, och vidare ut mot vikens udde.

Jag minns alldeles speciellt ett tillfälle för ett antal år sedan, då jag för en stund fick uppleva ett makalöst fiske. En svag vind rörde om havet till mindre vågor. Siktet var inställt på två större stenar ute vid udden, där jag på en liten fläck har haft några av mina allra skönaste stunder vad gäller kustfiske efter harr.

På vägen ut stötte jag ihop med två kamrater. De vanliga frågorna om fiskelycka besvarades med inte alltför glädlynta miner. En mindre harr var det enda som de två gentlemännen lyckats lura till hugg. Efter sedvanliga lyckönskningar stegade jag vidare över den steniga stranden.

Väl framme vid stenarna tacklades flugspöet upp. På tafsen satt en av mina favoriter för kustharren. En specialfluga som imiterar den saltvattensräka som harren ofta föredrar. Namnlös, och mycket enkel att binda, men trots detta dödligt effektiv. Flugan fick landa mellan stenarna och jag hann inte mer än börja intagningen innan det ryckte till. Den vita flytlinan fräste iväg när en grann sexhektosharr bjöd motstånd. Vilken början på en fisketur! Tjugo minuter senare anlände de två kamraterna, som fortfarande inte rönt någon större framgång. De gjorde stora ögon när de fick se min fångst. På stenen bakom mig låg sex stycken harrar, alla i klassen runt halvkilot och däröver!

Tilläggas bör att min syn på hur stor fångst som bör tas hem förändrats radikalt sedan det tillfället. Numer behåller jag sällan mer än en eller ett par fiskar vid varje tur.

Mått för en stund på fiskeupplevelser, och storsint som man naturligtvis är, överlämnades platsen till de anländande kamraterna. Nu skulle väl även de få känna på lite bättre motstånd. Men nu visade sig platsen vara död. Inte ett hugg, trots att båda två provade

lyckan med stor frenesi. Inte heller när jag själv lade ut flugan och nötte av alla tänkbara ytor på den lilla ståndplatsen blev resultatet annorlunda. Varenda harr som funnits i närheten verkade redan ha kastat sig över mina flugor.

Håll reda på löslinan

De två stenarna har gett mig några

"Harr-räkan"

Krok: Böjd krok, krokstorlek 12, förtyngd.

Bindtråd: Grå.

Kropp: Fly-Rite, light olive, eller motsvarande.

Kroppshackel: Grizzle eller brunt, klipps ovan och på sidorna.

av mina angenämaste fiskeupplevelser. Ett annat tillfälle minns jag dock med bävan. Samma stenar, samma förhållanden, men några år senare. Promenaden hade som vanligt gått direkt ut till stenarna. En vandring på cirka tjugo minuter. Fiskefebern slet och rev i kroppen och den helt nyligen införskaffade fluglinan repades av rullen när det första kastet lades.

En lätt vind fick vågorna att skvalpa in mot stranden där jag stod, och härvar av löslina som växte nedanför mina fötter började se allt mer oroväckande ut i vågskvalpet.

Löslinan vevades därför in på rullen igen, för att undvika en alltför omfattande oreda. Men den sista biten tog det stop. Linan satt fast mellan två stora stenar. Inte alls ovanligt, och det brukar heller inte utgöra några större bekymmer att få loss den. Men denna gång skulle företaget visa sig få en betydligt olyckligare utgång.

Linan hade med strömmen förts ner under en stor sten, och hur jag än sträckte mig gick den inte att nå. Höger arm var långt nere under vattnet och försökte frenetiskt lirka loss linan.

Vattnet gick mig upp till axeln, och vågorna skvalpade in över huvudet. Halvt panikslagen över utsikterna att förlora en helt ny lina, och sedan behöva avbryta fisket, började ett långsamt dragande i linan. Men den satt fast. Ohjälpligt fast. Det hela slutade med att fluglinan till slut gick av. All spänning och uppdämd fiskefeber exploderade i ett ursinne som var mycket nära att skänka havet en tribut i form av en komplett flugfiskeutrustning (sånär som på en avsliten lina). Det var bara att lomma iväg hem igen. Sensmoralen blir lika enkel som självklar. Håll reda på löslinan!

Flugval vid kusten

För den som finner vägen ut till det lättillgängliga harreldoradot längs norrlandskusten brukar flugvalet för kustharren sällan välla några större bekymmer. Våra vanliga nattsländeimitationer bör finnas i flugasken. I mitt fall får Europatolvan många gånger tjäna som förstaval. Klinkhamer och Superpuppan i olika färger är också mycket gångbara mönster. Torrflugefisket är i mitt tycke det absolut mest spännande, och harren brukar gärna stiga till en flytande kreation trots att den inte visat sig i något vak. Den tidigare nämnda saltvattensräkan är också en kreation väl värd att prova. Den sviker sällan.

Fiskesäsongen sträcker sig över i stort sett hela den isfria perioden. En fördel med havet är att temperaturen som regel håller sig några grader under den som råder inne över land. När fisken under sommaren står och trycker vid botten i sjöar och åar med alltför höga vattentemperaturer, kan harren i havet vara rejält på gång. Höstfisket är definitivt inte att förakta, även om blåsvädersdagarna, då flugfiske i princip är omöjligt, är fler än under den tidigare säsongen. Hösten kan, när allt stämmer, vara den tid när den större harren går till. Den vi i Norrland kallar gråharr.

Harrfisket efter norrlandskusten har det mesta som en hårt trängande flugfiskare kan tänkas behöva. Naturupplevelser i stora mått, fin fisk och en lätt saltad havsluft som är garanterat skön att inandas. Till råga på allt är fisket helt gratis...

Vårens stora nyheter från RST!

till priser du inte kunde drömma om!

RST Impulse

Fyra nya flugspön som utvecklats från M1-klingan. Med samma höga finish och kvalite som man förväntar sig av RST. Från klass 4-5 till klass 7-8.

Cirkapris: 1495:-

Pris från 1349:-

RST Saphir Large Arbour

Klarar en WF7 och 100 m backing. Fräst ur flyglans-aluminium.

Fråga efter RST i nedanstående butiker.

Sverige: Alnö Sportfiske/Alnö, Arvika Fiskecenter/Arvika, Benérus/Örnsköldsvik, Blixt Sport/Umeå, CeLa Sportfiske/Malmö, Elgeco/V:a Frölunda, www.capricorn.se/Bomsarvet Borlänge, Ekbergs Flugbinderi/Vemdalen, Fiskeknuten/Kristianstad, Fiskarnas Reskapshandel/ Stockholm, Fiskemagasinet/Karlskrona, Fiske och Fritid/Varberg, Fiskredskap/Nyköping, Flyfishing Masters/Höllviken, Hökensås Sportfiske, JAF/Sollefteå, Jaktthuset/Eskilstuna, Karlstads Fiske & Fritid/ Karlstad, K-J Flugfiske/Göteborg, JK Flugfiske/Malmköping, M&M Sportfiske/ Göteborg, PA Landbys/Östersund, Rekord Fiske & Fritid/ Mörrum, Skeppsfournering/ Norrköping, Spinnflugan/Örebro, Sportimport/ Sandviken, Vapencentralen/Kalmar, Vargöns Järnhandel/Vargön, Wildmarkshopen/Luleå, Willys Sportfiske/Västerås, Köping, Wittlocks Sportfiske/ Halmstad, Wollmars Sportfiske/Borås
Norge: Agdars Sportfiske/Trondheim, Finn de Lange/Bergen **Finland:** Ky Hellbom Kb/Vantaa, Kenkä-Masa/Pieksämäki, Schröder/Helsingfors, Flyshop.fi/Jakobstad
Generalagent: Fly-Dressing AB, Fanérgatan 18, 566 33 Habo, tel 036-46095, fax 036-46033, e-post: fly@flydressing.se

Flugfiske och Flugbindning

- Egen tillverkning av flugor -

G.Loomis
RST SAGE
Loop Vision

Hoffman
Marryat Gerber
Modan Meindl m fl.

Internetbutik

www.algonet.se/~jk-fiske

(eller skicka efter en prislista)

JK FLUGFISKE
MALMKÖPING

Adress Box 124, 640 32 Malmköping
Tel 0157-21871, 070-6330301, 0152-21299
Fax 070-6159786, 0157-20821
E-Post jk-fiske@algonet.se

**Kvalitetsflugor till ditt
Lax- och Havsöringsfiske**

- Kurser i flugbindning, ring -

Ismo Saastamoinen Telefon: +46 (0) 301-109 77
Stationsvägen 2 B Mobil: +46 (0)70-729 13 75
430 63 Hindås Telefax: +46 (0)301-102 07
Sweden E-mail: ismo.saastamoinen@swipnet.se
www.igflies.com

Stjørdalselva, Midt-Norge

Laks og sjørretfiske
på 2,5 km strekning
Ukeleie. Gode bomuligheter.

Nærmere opplysninger
Pauline og Bård Kringen
N-7525 Flornes, Norge
Telefon +47 74 80 11 41
Telefax +47 74 82 16 79

En riktig nyhet!

Marc's Flugfiskesystem

Försäljning av Marc's Linhållare
och Marc's flugspön:

Rosnell Bolagen Ab

Marc's Fly Fishing Tackle Ltd

Ylä-Narvavägen 5

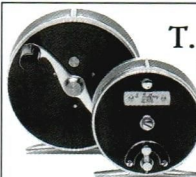
FIN - 37370 Narva

Tel +358-3-3737167

Fax +358-3-3737319

Kolla upp våra hemsidor!

www.saunalahti.fi/~marcs

T. Godfrey CUSTOM FLY REELS

PRIS FRÅN : 10450:-

VI HAR EUROPAS STÖRSTA SORTIMENT
AV HÖGKVALITATIVA FLUGRULLAR,
SE ÅRETS NYHETER PÅ VÅR WEB-SITE

BEER® Vadarbyxor och strumpor från: 1695:-

Kompositrulle Compo 69 & 46 från: 399:-

CAPELS klingor i IM6 grafit från: 775:-

Boka din drömmesa till Nya Zeeland eller Slovenien!

www.flyfishingmasters.nu

NORDEUROPAS STÖRSTA KOMERSIELLA INTERNETSIDA.

Flyfishing Masters - RenÉ PalmÉR

Sters'v. 44 a, 236 36 H'lviken
tel: 040 82365 / 070 7998843
e-mail: rene@flyfishingmasters.nu

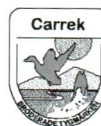
Fantastiskt torrflugfiske i Malung

Guidade 6 dagars turer med helpension efter harr,
öring och röding under sjösandsländans kläckning.
Varför missa chansen att fånga en öring på 4 kg?

För mer info och broschyr ring till:

Flyfishing in Sweden

0280-123 49 eller 0708-71 72 61

BRODERADE TYGMÄRKEN

Skriv/ring för upplysning och pris.

Tel. 040-49 65 33

Fax. 040-49 78 30

www.B4.nu E-mail: carrek@B4.nu

Carrek

Box 14019, 200 24 Malmö

Köp, Sälj & Byt

De första fem raderna under denna rubrik är gratis för FiN:s prenumeranter. Ytterligare rader **SEK 30:- per rad**, bifogas med beställningen. Då publiceras den oftast i påföljande tidning. Varje rad består av ca 35 nedslag. OBS! Mellanslag, kommatecken och dylikt räknas också. Köp, sälj och byt-marknaden avser endast PRIVAT annonsering. Företag och firmor kan ej annonsera under denna vinjett.

Annonser, vars innehåll tyder på någon kontinuerlig verksamhet i inkomstsyrftas endast emot av FIN prenumeranter såsom betalda radannonser. 30:-/rad bifogas manus.

Skicka Ditt annonsmanus (maskinskrivet eller tydligt textat) till Flugfiske i Norden, Violg. 7, 343 34 Älmhult, fax 0476-160 64. Uppge namn o fullst adress!

Säljes: Sage RPL + 9,6', #7-8, ca 3 000 kr. Håkan, tel (S) 060-58 54 37.

Köpes: Rulle Hardy Perfect lagom stor för en DT6F och några meter backing. Gunnar, tel (S) 0278-65 30 13.

Säljes: Ambassadeur 6500 C, ABU 1750 org kart, LOOP Traditional 4 o 3. Börje, tel (S) 08-86 35 61.

Säljes: Laxrulle RST Mogul Antireverse, (DT11F + 250 m) köpt jan 99 på Farlow's för 290£. Säljs för 3 000 sek. Splitterny i kartong. Postens avgifter tillkommer. Tel (S) 070-640 87 43, alt 040-94 00 33 kväll.

Säljes: FiN 1997-1998. 100:-/årgång. Håkan, tel (S) 08-648 00 74, kvällstid, annars talsvar.

Köpes: Äldre fiskeredskap - rullar, spön, drag, kataloger, le Von Hoff, Bogdan, hardy, Leonard etc. Brian, tel (S) 031-24 25 01, 0708-24 25 21.

Säljes: Pflueger medalist USA; Model 1498, 1495, 1495 Vänster V., 1494, 1494 DA Vänster V., 1492 1/2, inkl ex spolar till alla, samtliga i mycket bra skick, 975:-/styck. William, tel (S) 0346-591 49.

Säljes: Sage 890SP + m/alu tube (ny), 3 000:-. Fenwick Ironfeather 9,9', #8 m/alu tube (ny), 2 500:-. Løvstad 9', #3-4, 3-delt, Løvstad 15', #10-11, 4-delt, 1 500:-. Løvstad 9', #4-5, #5-6, 1 300:-. Marryat fluesnelle farge gull #4-5, 1 000:-. Ørjan Lauknes, Mårvn. 29, 9017 Tromsø. Tel, (N) +47 911 38336 spør etter Ørjan/Orlaug online.no.

Säljes: 2 st Sage Discovery 14', #9-10, 1 350:-/st, 4 st custom linor till spöna finnes. Sage G3 15', #10-11, 3 000:-. Laxrulle LEEDA Magnum inkl backing o skjutlina 275:-, Loop 3, 1 500:-. (Postens avgifter tillkommer.) Ring, tel (S) 070-623 89 44.

Säljes: Rulle 8-10 BS-Logo Ny, 500:-. Martin 77 Ws 8-9 USA, 200:-. Pflueger Medalist 1494 1/2 USA, 200:-. Medalist-kopia 8-10, 200:-. Abu Flymax 356, 200:- + pf & frakt. Christer, tel (S) 0250-142 66.

Säljes: 2 pers Fjälltält, Fjällrävens Foxlite, pris 3 000:-. Sage 5100 RPL, 10', #5, pris 3 000:-. Janne, tel (S) 0240-800 70.

Köpes: Ramryggsäck, äldre modell ca 50 liter. Håkan, tel (S) 08-648 00 74.

Säljes: Pateke Morton 13', #9-10, 1 100:-. Greys of Alnwick 11,6', #8-9, 800:-. Tel (S) 035-13 38 65 eller 070-357 29 24.

Säljes: Säljer billigt en del spön o rullar. Systemrullar, Black Shadow, Loop m m. Tel (S) 0510-679 93.

Säljes: HI TEC Bonefish nr 29, 2 500:-. Loop 2W ny, 2 200:-. Orvis Battenkill 3/4 som ny 700:-. Okuma 180ES Ex-spole skänkes. 12,6', #10, 600:-. Sage 14', #9-10, 2 500:-. Hi Level 12', #8-9, 1 650:-. Spöfordral för 6 st 10' tuber, sidofack 400:-. Christer, tel (S) 0226-200 78, 070-729 21 05.

Säljes: Laxlina "Orvis WF 12/S Tarpon Taper". Det är en ny lina med en genomskinlig spets för skygg fisk. Nypris ca 550:-, säljes för 200:-. Werner Breski, tel (S) 040-49 59 42.

Säljes: FiN 1979 t o m 1999 kompletta årgångar, alla ex i fint skick. Säljes komplett för 3 600 kr plus porto/frakt. Per, tel (S) 040-30 44 29 el 070-340 14 60. e-mail: pelle.pson@telia.com

Säljes: Kompletta årgångar av FiN fr o m starten -79 t o m -97 med undantag för nr 2, 3 och 5 1995, till högstbjudande. Kurt Bertrandsen, tel (S) 060-61 27 87.

Betalda annonser

Säljes: Loomis GL3, 6-7, 1 600:-. Blackmaster IM-6, 8-9, med lina rulle, ombyggt till tvåhands. Bra till gädda. Pris 1 200:-. Magnus, tel (S) 0141-21 57 56.

Säljes: Lamiglas flugspön IM700-serien, 9' för linklass 3 (nypris ca 4 000:-) och 9' för linklass 7 (nypris ca 4 500:-), säljes för 1 750:-/st (ny fluglina på köpet!), eller bägge för 3 000:-. Flugspö IM8 7,5' för linklass 3-4, 1 000:- (endast provkastat). Flugrulle, ATH Gallatin G1, 1 200:-. Midje/magväska "Wood River" 400:-. Helt nya fluglinor, RIO Long Distance, RIO Mainstream (ring för linklass), 300:- respektive 200:-. Rulle Typ LOOP GRAPHITE 300:-. Niclas Andersson, tel (S) 031-28 47 78 (kvällar mellan 19.30-21.30).

Ny efterlängtd bok om Mörrumsfisket!

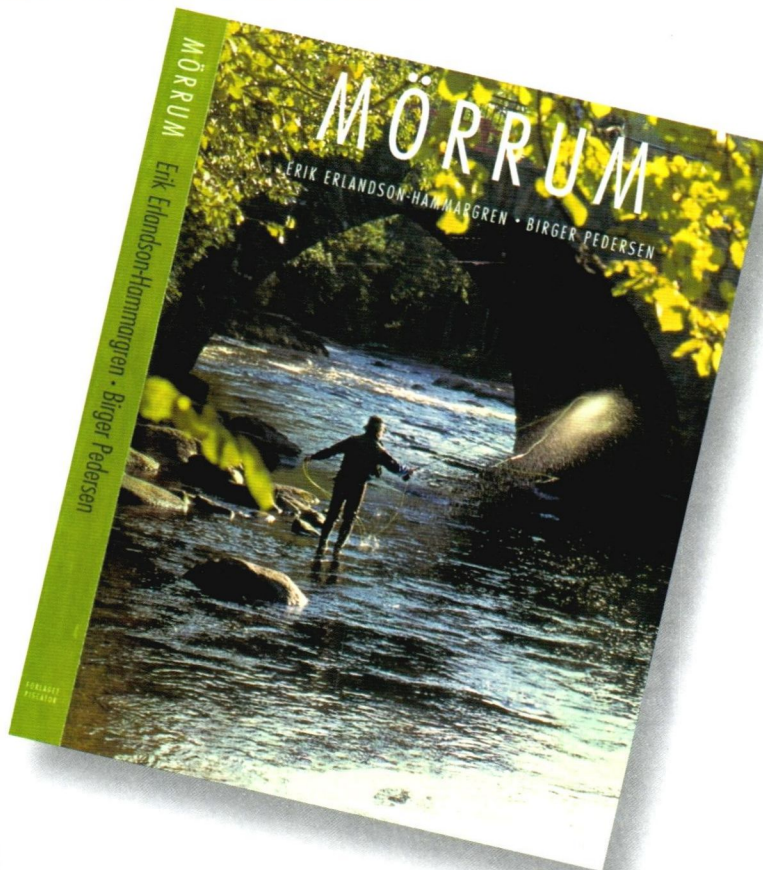
Det är över 35 år sedan Hans Lidman publicerade sin klassiska bok om Mörrumsfisket, "Lax i Mörrum". Sedan dess har fisket förändrats och utvecklats på många olika sätt. Behovet av en ny bok om detta, ett av världens bästa laxfiskevatten, har blivit allt större. Men nu finns äntligen boken om Mörrum!

Det är FiN:s medarbetare Erik Erlandson, som tillsammans med dansken Birger Pedersen nu kommit ut med boken som kort och gott heter "Mörrum". Erik Erlandson, som fiskat i Mörrum i 30 år, delar här med sig av sina erfarenheter och kunskaper om ån och dess fiske.

Boken behandlar fisket i Mörrum sedan urminnes tider, men framför allt sportfisket från 1941–98. Här finns all statistik och alla stora fiskar registrerade i tabeller och diagram och fotograferade i färg. Bokens huvudkapitel på 96 sidor behandlar utförligt de 32 poolerna. Varje pool är fotograferad från helikopter och fotot löper tvärs över bokens uppslag – som är i A4 format.

På fotot är varje ståndplats inlagd, liksom vadarvägar. Under foto kommenteras varje ståndplats. En tredje sida beskriver i ord och tabeller hur poolen fiskat under 90-talet samt hur den fungerat vid olika vattenföringar både på lax och havsöring.

Dessutom tillkommer ett flertal kapitel om taktik och metodik under Mörrumsfisket, upplevelseberättelser, fångststatistik från 1941–97, så läser du åns vatten, de bästa huggtiderna, bästa vattenföring för fångst, fiskens biologi, fiskets historia och ekonomiska betydelse, de största fiskarna genom tiderna, de bästa flugorna och dragen. Och mycket, mycket mer...

Boken är på 240 sidor, har ca 240 foton och illustrationer, varav ca 140 färgfoton. Förlag: Piscator.

	Pris	Pris, ej pren
Boken MÖRRUM, med svensk text	355:–	369:–
Boken MÖRRUM, med dansk text	415:–	429:–
Boken MÖRRUM, med tysk text	405:–	419:–

Postens avgifter tillkommer.

Boken kan beställas från FLUGFISKE i NORDEN,
AnneMarie Skarp, Violgatan 7, S-343 34 ÄLMHULT.
Tel +46 0476-160 90, fax +46 0476-160 64.

M & M

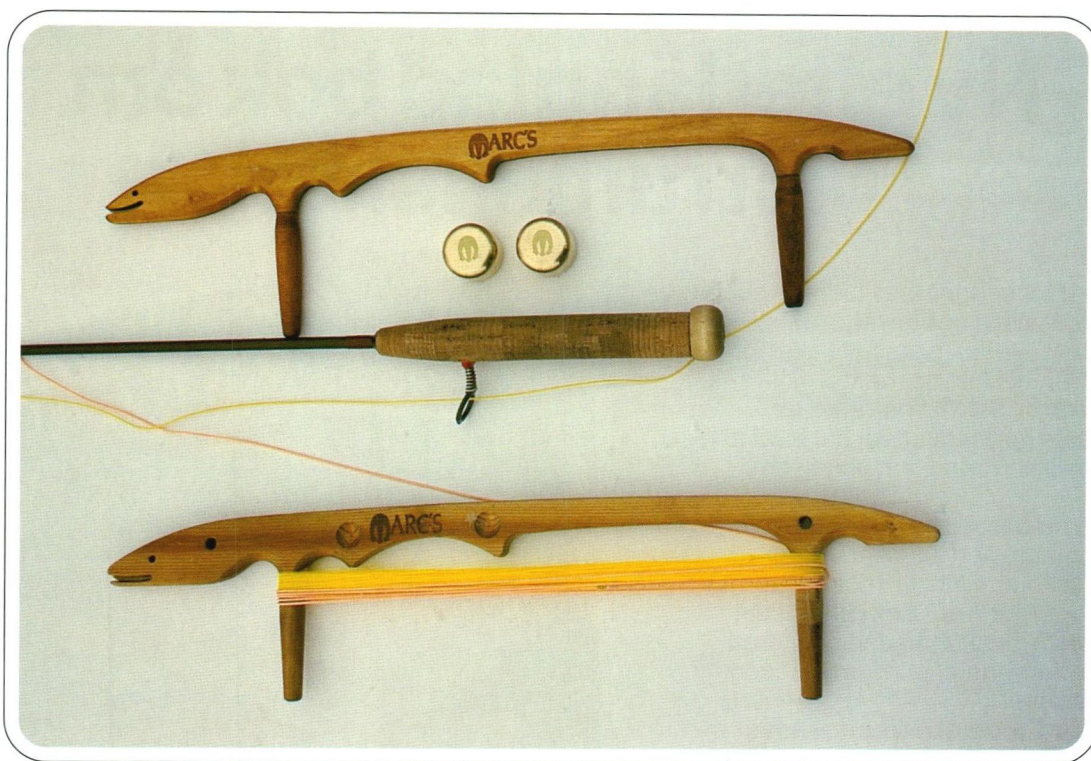
www.mmpd.com

M & M

SPORTFISKE
Butik - Postorder - Webshop

"Sveriges idag bästa Webshop för Sportfiskare"
- Störst sortiment - Lätt att hitta och handla - högsta service, lägsta priser! -

N:a Allég. 5, 413 01 GÖTEBORG
Tel: 031-138520 Fax: 134210

Markku Rosnells spö utan rullfäste och med linförarringen placerad nere på håndtaget. Spöet kan försees med mässingbutt för att ändra tyngdpunkt och balans. Istället för rulle används en linvinda.

Ett helt nytt sätt att flugfiska...

Genialt eller bara kuriosa, frågar sig FiN:s medarbetare Lenne Törnqvist efter att ha mött en finsk uppfinnare med ett helt nytt flugfiskekoncept. Döm själv...

Text & foto: Lenne Törnqvist

Efter att ha avslutat telefonsamtalet jag just fått var jag ganska förbryllad. Det jag alldeles nyss hört verkade inte riktigt vettigt. En man från mellersta Finland påstod sig ha uppfunnit ett helt nytt system för flugfiske med alla komponenter som därtill hör. Nå, hur som helst hade jag stämt träff med denne "uppfinnarjocke", eftersom jag är synnerligen nyfiken till min natur. Många frågor snurrade genom mitt huvud. Hur såg utrustningen ut? Hur fungerade den? Och hur i helsike kommer någon över huvud taget på idén att göra en massa radikala ingrepp inom något så gammalt och väl beprövat som flugfiske? Inför vår träff var jag således precis så fördomsfull som bara en flugfiskare kan var – full med tvivel och frågor.

Markku Rosnell, mannen bakom uppfinningen och hemmahörande i en liten by vid namn Narva nära staden Tammerfors, dök upp precis som vi hade bestämt. Vi satt och snackade en

lång stund. Jag ställde en massa frågor och han hade svaren. Samtidigt fick jag en presentation av hans nya koncept. Det visade sig vara ett i princip helt nytt flugspö utan rulle men försett med en lös linhållare, allt tänkt för de allra lättaste linklasserna. Hela systemet visade sig vara något jag aldrig tidigare skådat – eller tänkt mig ens i mina vildaste drömmar.

Det första som skiljer Markkus flugspö från ett traditionellt är avsaknaden av rullfäste. Det går helt enkelt inte att sätta fast en flugrulle på hans spö, men det behövs inte heller. När man fiskar med Markkus system använder man nämligen inte någon rulle över huvud taget. Det andra ögat genast fäster sig vid är att det sitter en ganska stor keramisk spöring i främre delen av korkhåndtaget. Den nedersta spöringen sitter alltså mycket längre ner än vad vi är vana vid. För att kompensera för vikt-förlusten hos rullen har Markku en lös mässingbutt. Butten är utbytbar för att

ge rätt vikt och balans. Spöet kan också försees med butt av trä.

Systemets andra huvudkomponent utgörs av Markkus nykonstruerade linhållare. Det är fråga om en 44 centimeter lång "vinda" med två lintappar helt utförd i värmebehandlat trä av två träslag, marvuxen gran och björk. Linhållaren är ytbehandlad med en blandning av fernissa och tallolja. Vid fiske försees linhållaren med ett linpaket bestående av 40 meter backing av monofillina med diametern 0,30 millimeter och en kapad flytande DT lina. Till det en taperad monofiltafs. Lintapparna sitter på ett avstånd av 30 centimeter från varandra och handtaget är utformat som ett fiskhuvud som också fungerar som ett infällt linlås. Systemet lämpar sig lika bra för såväl högerhänta som vänsterhänta fiskare och det finns inte en enda rörlig del i hela utrustningen. Hur tusan ska nu det här fungera, tänkte jag, och väntade med spänning på den utlovade kastdemon-

strationen. Finns det något vettigt i idén eller är det mest fråga om "uppspinnarglädje"?

Lättkastat

Kasttekniken med Markkus utrustning baserar sig mycket på att skjuta lina med några få spörörelser. Det korta skjuthuvudet, kapat från en DT lina, visar sig vara mycket lätt att hålla i luften, då man på grund av att den nedersta spöringen sitter ända nere på handtaget kommer att belasta hela spöklingan. Man får alltså ut maximal kraft ur hela klingans aktion. Den fysiska kraft man behöver sätta in i kastet blir betydligt mindre än vid användning av en traditionell utrustning i samma viktsklass. Detta märks extra väl då man har en låg kastposition, till exempel när man sitter ner och kastar från en båt eller en flytring. Befinner man sig uppe på en strand, så betyder det att man behöver mindre fritt kastutrymme bakom sig.

Valet av monofil backing motiveras av Markku Rosnell genom att den för det första är billig i inköp. Men framför allt har den en mycket hal och glatt yta och hasplar därför lätt av linhållaren när man skjuter iväg kastlinan. Genom linhållarens konstruktion, där ju linan inte ligger hoprullad som på en flugrulle, så får man heller inte något problem med linminne, som normalt resulterar i att linan krullar sig och orsakar trassel. Man behöver inte heller oroa sig för att löslinan fastnar i allt möjligt, eftersom man normalt har den upplindad på linvinden.

Det går också bra att använda fluglinor i billigare prisklasser när linan ligger upprullad i långa länkar, samtidigt som skjutkast också blir möjliga i flugfiskets lättviktsklasser. Skillnaden mellan skjuthuvudet och monofilbackingen blir viktsmässigt tillräckligt stor även i de allra lägsta linklasserna. Uppfinnaren förutspår att det kommer att öka intresset för flugfiske med linor i klass 1–2.

Kraftkast visar sig möjliga med mycket liten fysisk kraft. Nedre ringen sitter lågt och ökar hävstången, vilket leder till en ökad linhastighet, men

också till en bättre linkontroll med mindre linbågar, något som är mest påtagligt och förbättrar kastförmågan vid blåsigt väder. Den lågt placerade nedre spöringen ger också bättre linkontroll, eftersom man undviker alla former av sidovibrationer i spöet under kastet genom att man belastar klingan över en maximal längd. Allt det här gör att man kastar bättre, även när det gäller kraftkast, säger Markku Rosnell.

Så här hålls utrustningen när man kastar. Linhållarhandens långfinger kontrollerar lintillförseln från vinnan, som hålls 30–40 centimeter från spöet. Linan löper genom ringen på korkhandtaget och är därför alltid lätt åtkomlig för spöhandens pekfinger.

Medaljens baksida, då?

Oj, oj! Det var ju en massa goda ting som bjuds här, tänker jag, men å andra sidan måste väl medaljen också ha en baksida? Var skall man till exempel stoppa linhållaren när man får på en fisk, och hur bromsar man linan när fisken rusar? Hur tar man hem linan, och hur gör man när man vill plocka fram håven? Det verkar ju som om man skulle behöva ha en tredje arm...

Det går att stoppa ner linvinden framtill på vadarbyxorna, till exempel, svarar Markku. Men jag har också konstruerat ett litet clips som går att klämma fast på flugvästen eller jackan. Att bromsa fisken är heller inget problem. Spöringen på handtaget sitter så placerad att det bara är att klämma linan mot korken just där man håller pekfinger,

och om fisken skulle rusa är det enkelt att släppa efter med fingret så att linan kan löpa ut. Man är faktiskt betydligt känsligare i fingret än vad en rullbroms är, så fingermetoden är klart överlägsen. Att ta hem lina på vinnan går också mycket fort när man väl övat upp tekniken. Det går till och med snabbare än med den bästa utväxlade flugrulle – man får in ungefär 60 centimeter lina "per varv". Så nog låter det som om det till synes märkliga konceptet har en del fördelar som är svåra att säga emot...

Vintertest

På grund av att vår skapare inte förutsett vårt brinnande flugfiskeintresse även när vårvintern skapar meterhög snödrivor på gårdsplanen och vattnen är istäckta, så får vi nöja oss med ett vintertest av Markkus nya flugfiskeutrustning. Kasten visar sig flyga iväg både lätt och långt med mycket få spörörelser och förvånansvärt små kraftinsatser. Jag har två utrustningar till mitt förfogande: Den ena för lina klass 1–2 och en för klass 4–5.

Markku visar sedan hur enkelt det går att skjuta lina när han sitter ner på en pall, och därefter visar han ett kraftkast, där rytmen mellan spöhanden och linhanden är viktig. Visst ser det lite "knasigt" ut, men det handlar nog mest om vad man är van vid. För det hela

fungerar bra och är helt säkert betydligt lättare att lära sig än ett traditionellt kraftkast med dubbeldrag. Markku Rosnell berättar vidare att man kan förse en linhållare med enbart monofil nylonlina i lämplig diameter och använda flugspöet som en ultralätt spinnfiskeutrustning, till exempel när man ska iväg på fjällfiskevandring och kanske vill komplettera sitt flugfiske med lite spinnfiske vissa dagar. På det viset klarar man sig med en utrustning. Det gäller ju att begränsa packningen vid sådana tillfällen.

Det märks att Markku har tänkt igenom sitt koncept ordentligt, men att använda sig av det här systemet kräver säkert ett synnerligen fördomsfritt tänkande och säkert också en hel del träning för att komma in i det nya fiskesättet. Men – det skall erkännas – det erbjuder samtidigt nya möjligheter...

Sommarabborre

Sommarkvällen är så där sagolikt vacker. Vattnet ligger spegelblankt och luften är ljummen. Jag sitter i min vita plastbåt och vid min sida ligger mitt kära flugspö färdigtacklat. Storabborren väntar...

Text & foto: Stellan Johansson

Sedan några år tillbaka har jag ägnat mig åt flugfiske efter abborre. Spinnare och jiggar har fått ge vika för små, men "giftiga" dunkrokar. Att fiska abborre med fluga är förhållandevis nytt, vilket är ganska märkligt. För abborren är en utmärkt flugfisk som finns i hela vårt land och dessutom för det mesta är huggvillig. Själv hävdar jag att gammaldags snobbism, och i viss mån slentrian och brist på fantasi, är orsak till att abborren är så outforskad som flugfisk. Men en ny generation flugfiskare knackar nu på dörren...

En mås kommer flygande över mitt huvud. Den glider spejande fram genom luften. Femtio meter framför båten dyker den. Nya måsar kommer flygande och snart förstår jag vinken. Ett måsdyk talar sitt tydliga språk. Finns

det småfisk, så finns det också abborre.

Jag styr båten mot utkanten av "skafferiet", stannar snurran och greppar flugspöet. På tafsens har jag knutit en liten Julia-fluga. Nu gäller det att fiska i ytan. Några lätta luftkast, sedan får linan gå. Flugan landar lätt på vattnet, sjunker några centimeter och tas sedan hem. Och hugget kommer direkt. Det är kraftigt. Spöet böjer sig och jag känner de där underbara skakningarna ända ner i korkhandtaget. Försiktigt drillar jag fisken. Den kämpar bra. Är kanske inte så explosiv, men den utnyttjar sina krafter maximalt. Till slut har jag den vid båten och kan försiktigt landa den. Det är en vacker abborre i 7-8 hektosklassen.

Under några minuter får jag uppleva ett rent drömfiske. Stora, starka abborrar hugger i nästan varje kast. Nu är

det en fröjd att vara flugfiskare. Men underbart är kort, sägs det, och fisket avbryts tvärt. Måsarna flyger sin väg och vattnet blir helt plötsligt livlöst. Men jag är mer än nöjd. Fiskekorgen känns behagligt tung när jag styr båten tillbaka mot bryggan. Nu väntar några minuters fiskrensning. Sedan, när natten kommer smygande, ska jag sitta hemma i lägenheten och spisa nystekt abborre...

Det idealiska spöet vid abborrfiske är ett litet och smäckert redskap i klass 4-5. Ett sådant spö kan få även den minsta abborre att kännas stor. Men valet av spö är också beroende av var man fiskar. Oftast blåser det, och då kan det vara befogat att gå upp en klass. Själv fiskar jag därför med ett

forts på nästa uppslag

Fiska och bindflugor med Lennart Bergqvist

Anmäl Dig till årets träff i Tjuonajokk

TJUONAJOKK

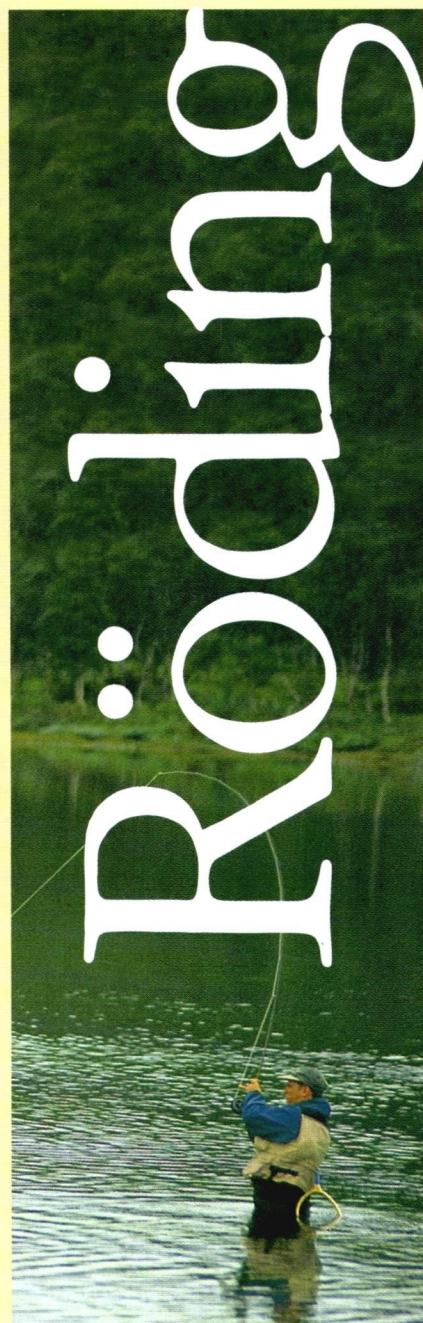
Telefon 0970 - 136 30 Fax 0970 - 136 36

E-mail: camp@tjuonajokk.bd.se

www.tjuonajokk.bd.se

*En skön
och trevlig
flugfiskesommar
tillönskas
alla läsare,
annonsörer
och
medarbetare.*

AnneMarie och Gunnar

FÖRENADE KRÄFTER FOTO ALMÉGUNNARSSON

Storselet ligger ungefär 6 km norr om vår camp i Miekak. En vandring på en dryg halvtimme. Väl framme så står du vid ett vatten som vi själva utnämner till Sveriges bästa rödingvatten. Nämn Storselet för någon som varit här, så får du kanske veta mer.

Ring, faxa eller skriv så skickar vi mer information.

MIEKAK JAKT & FISKECAMP

Hamnplan, 930 90 Arjeplog.
Tel 0961-612 40, fax 0961-105 96.

Getingflugan Hubert, Dog Nobbler och Julia – tre flugor som visat sig fiska bra efter sommarabborren.

forts från föreg uppslag
spö i klass 5–6. Det teoretiska har fått
ge vika för det praktiska.

Att välja rulle är heller inte svårt. Den enklaste modellen duger gott. Här behövs inga superbromsar, inga dyra finesser. Huvudsaken är att rullen rymmer fluglinan plus lite backing. Det mesta abborrfisket bedrivs med flytlinna. WF eller DT är en smaksak, men man kastar lite längre med WF, vilket oftast är en fördel. Vilken tafs man väljer bestäms av på vilket djup abborren går. När den jagar i vattenytan fiskar man med en vanlig nylontafs på 0,15–0,20 millimeter i spetsdiameter, men när fisken går djupare kan en sjunktafs vara att föredra.

Här följer några streamerflugor som jag funnit fiskar bra efter abborren:

Dog Nobbler

Krok: Streamerkrok 8–12

Tråd: Vit

Stjärt: Vit marabou

Kropp: Vit chenille

Huvud: Liten guldcula

Getingflugan Hubert

Kan bindas utan vingar och blir då en Dog Nobbler.

Krok: Streamerkrok 8–12

Tråd: Svart

Stjärt: Gul marabou

Kropp: Gul och svart chenille

Vinge: Svart rävsvars

Huvud: Liten guldcula

Julia

Krok: Streamerkrok 8–12

Tråd: Svart

Stjärt: Flashabou

Kropp: Rött plastband (sådant som man väver plastmattor av)

Ribbing: Tunn metallwire

Vinge: Röd rävsvars

Huvud: Svart (eller liten guldcula om man vill ha den förtyngd)

Att fiska abborre med dunkrok är inget svårt fiske. Samma regler gäller som vid spinnfiske. Men med fluga kan man variera sitt fiske mera. Det är till exempel viktigt att fiska på det djup abborren befinner sig. Låt mig ta ett exempel.

Några dagar innan mitt drömfiske med måsdyket fiskade jag på samma plats. Jag knöt en liten Julia-fluga på tafs och fiskade i ytan. Gjorde kast efter kast utan att få någon kontakt med abborren. Efter en paus och en kåsa kaffe bytte jag till en förtyngd Hubert-fluga. Men fisken var fortfarande lika svårflirtad. Varför högg den inte?

Efter ytterligare en kåsa kaffe klämde jag fast ett lite blyhagel på tafs. Sedan kastade jag ut och lät flugan sjunka ganska djupt. Genast började abborrarna hugga igen. Det är ofta som de små variationerna i fisketeknik ger önskat resultat.

Jag lämnar bryggan efter att ha rensat mina abborrar. I fiskekorgen ligger min kvällsmat. Med lätta steg går jag mot den väntande bilen. Några fåglar sjunger från träden längs stigen. Jag ser mot himlen. Lätta moln seglar fram där uppe. Det ser ut att bli bra väder i morgon också...

När sommarnatten är som vackrast utanför mitt fönster sitter jag vid köksbordet och njuter nystekt abborre. Lutat mot en stol står mitt kära flugspö. I handen håller jag ett välfyllt ölglas.

Livet är underbart... Skål, go' väner!

Flugfiske i Norden

Nr 3 juni 1999

Årgång 21

Redaktör:

Gunnar Johnson

Ansvarig utgivare:

Nore Sundin

PRENUMERATIONER, BESTÄLLNINGAR, KASSA: Anne-Marie Skarp, Violgatan 7, 343 34 Älmhult, tel. 0476/160 90. Fax 0476/160 64.

ANNONSER: Ulf Olofsson, Husargatan 11, 411 22 Göteborg, tel. 031/711 55 74.

REDAKTION: Gunnar Johnson, Box 22, 571 06 Bodafors, tel. 0380/37 11 25.

Prenumerationspris: för kalenderår 1999 SEK 285 i Skandinavien, SEK 405 i Europa och SEK 470 i övriga världen. Våra postgironummer är:
i Sverige 10794-6
i Danmark 5 00 21 33
i Finland 1099 515
i Norge 0806 1931377.

Payment from abroad by e.g. Eurocard, Visa, Mastercard, eurocheque or international money order in Swedish crowns payable to Flugfiske i Norden, Violgatan 7, 343 34 Älmhult, Sweden.

GLÖM EJ ATT ADRESSÄNDRA SKRIFTLIGT NÄR DU FLYTTAR. UPPGE OCKSÅ ALLTID GAMLA ADRESSEN.

Redaktionen tar gärna emot artiklar, reportage och bilder från läsarna. För ej beställt material ansvaras icke. Eftertryck eller annat mångfaldigande av innehållet i denna tidning, helt eller delvis, är ej tillåtet enligt lagen om upphovsmannarätt.

Flugfiske i Norden utges av Förlagsaktiebolaget Flugfiske i Norden. Tidningen utkommer med sex nummer om året: feb, april, juni, okt och dec (dubbelnummer).

Sättning: Art Graphia AB.

Repro: Reprografen AB.

Tryckt 1999 hos On Paper, Helsingborg.

ISSN 0349-3849.

341 075

Flugfiske i Norden är tryckt i miljögodkänd tryckprocess.

Nummer 4 av Flugfiske i Norden 1999 beräknas utkomma i okt.

Upplev ditt livs bästa flugfiske någonsin!

Fiska i Kaitumälven i sommar!

Paketresor med flyg från Kiruna eller Nikkaluokta

Ring för Broschyr eller bokning
0970-136 30 fax 136 36

BOKA NU!

Begränsat antal platser
Priser p/p -vecka
vid 4 personer inkl. tåg,
hyrbil, fiskekort och bo-
ende från:

Tännäs
2.230:-
Vemdalen
2.100:-
Storsjö
2.160:-
Ljungdalen
2.050:-
Dammån
2.180:-
Edsåsdalen
2.110:-
Rörvattnet
2.040:-
Valsjöbyn
2.080:-
Jormvattnet
2.360:-
Lidsjöberg
2.080:-
Hårkan&Långan
2.160:-
Ammerån
1.980:-
Gimån
2.230:-
Polarflyg
Begär prisuppgift

RING VÅR BOKNINGSCENTRAL!

063-14 72 02

Frösö Strand,
Box 601
832 23 Frösön,
Tel. 063-14 72 00,
Fax 063-14 72 01

www.dromfiske.jamtland.se

Beställ årets broschyr redan idag. Vi skickar den till dig GRATIS!

Namn:

Adress:

Postnr: Ort:

FIN-2/99

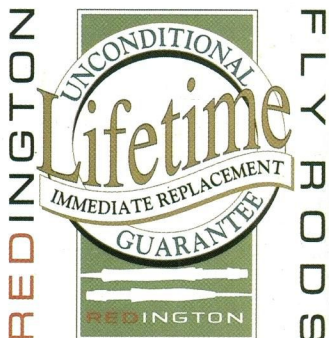
Buik - Postorder - Webshop

"Sveriges idag bästa Webshop för Sportfiskare"

N:a Allég. 5, 413 01 GÖTEBORG
Tel: 031-138520 Fax: 134210

M & M www.mmpd.com M & M

REDINGTONS UNIKA SPÖGARANTI!

Redington lämnar en livstids allriskgaranti mot alla typer av brott som kan tillkomma till, från och under fiske.

Vi reparerar inga spön, vi byter inga delar, du får helt enkelt ett nytt spö.

You Brake it. We Replace it.

REDINGTON DFR

Efter två års utveckling är dom äntligen här. Redington DFR är spön som tar oss in i 2000-talet.

DFR har en enorm kraft för långa kraftfulla exakta utlägg men klarar även av silkesmjuka kast för en delikat presentation.

Den smäckra tredelade klingan är mörkt grön med röda lindningar.

Ett rullfäste i rosewood och nickelsilver samt enbenta snakeringar ger DFR utseende som matchar spöets kastegenskaper.

DFR levereras i aluminiumtub och har naturligtvis Redingtons unika garanti.

Det är inte ofta det dyker upp ett spö som det här, detta är något utöver det vanliga. DFR – då endast det bästa är gott nog.

DFR finns i 9' och linklasser 4-12.

REDINGTON FRESHWATER

Freshwater serien är av yppersta kvalitet.

Ett mediumsiktigt spö för dig som inte trivs med de allra snabbaste klingorna.

Freshwater har ett enormt brett användningsområde då det behärskar både långa och korta kast med accuratess.

Klingan är mörkt grön med gröna lindningar, snakeringar och rullfäste i rosewood med svarta detaljer.

Freshwater levereras i aluminiumtub och Redingtons – Garanti.

Finns i längder från 7,6'-10' och i linklasser 2-8.

Denna serie kan fås i både två- och fyrdelat samt som byggsats eller klinga.

REDINGTON REDSTART

Redingtons storsäljare det perfekta allroundspöt. I en pris klass som ger pengar över till lite mer. Levereras i svart corduratub.

Klingan är svart med röda lindningar, snakeringar och ett rullfäste i rosewood med detaljer i svart.

Även REDSTART har Redingtons generösa garanti.

Finns i längder från 7'-10' och linklasser 3-10.

REDSTART finns i både två- och fyrdelat.

ANDNINGSVADARE REDINGTON

Andningsvadare av mycket hög kvalitet. Byxorna har neoprenstrumpa och är tillverkade i tre lager med extra förstärkta knän. De oerhört starka sömmarna är också förstärkta med en limning. Redingtonvadarna levereras med både gruskydd och bälte.

REDINGTON LÄMNAR 4-ÅRS ALLRISK-GARANTI

på dessa vadare.

Garantin gäller förste ägaren och täcker alla typer av skador som kan uppkomma till, från och under fiske.

pris **2495:-**

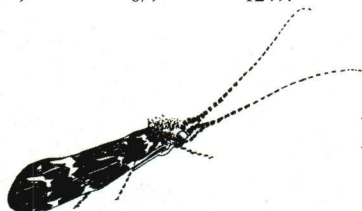
REDINGTON REDFLY

EN OTROLIG KASTKANON med oerhörd lätthet.

Ett modernt spö som kastar en fluglina till backingknuten med oerhörd lätthet.

Priset och Redington-Garantin gör detta spö till en oslagbar kombination.

LÄNGD	LINA	PRIS
8'	5/6	1249:-
9'	5/6	1249:-
9'	8/9	1249:-

GIORGIO BENECHCHI'S PRODUCTS®

Giorgio Benecchi flugbindningsmaterial av absolut högsta kvalitet.

Benecchi bindtråd används i dag av allt fler flugbindare. De har upptäckt hur otroligt stark bindtråden är i förhållande till dimension.

Prova den här tråden och du kommer aldrig mer att vilja använda något annat.

För information om närmaste återförsäljare ring 070-666 30 35